

ภาวะสังคมไทย

Social situation and outlook

2
5
6
5

ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2565

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมีนาคม 2566

ความเคลื่อนไหวทางสังคม

 ตลาดแรงงานในไตรมาสสี่ ปี 2565 การจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมขยายตัวได้ดีโดยเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ขณะที่ภาคเกษตรกรรมยังคงหดตัวเนื่องจากผลกระทบของอุทกภัยในภาคใต้และการย้ายสาขาของแรงงาน ชั่วโมงการทำงานและค่าจ้างแรงงานปรับตัวดีขึ้น และอัตราการว่างงานลดลงต่อเนื่อง

 หนี้สินครัวเรือนในไตรมาสสาม ปี 2565 ขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่วนคุณภาพสินเชื่อบริษัท แต่ยังต้องเฝ้าระวังสินเชื่อรถยนต์ นอกจากนี้ ลูกหนี้ที่กลายเป็นหนี้เสียจากผลกระทบของ COVID-19 ยังมีจำนวนมาก

 การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นในทุกโรค โดยเฉพาะในผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ที่พบผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้น ขณะที่การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ภาพรวมลดลง แต่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายจากปัญหาสุขภาพจิตยังมีอัตราเพิ่มขึ้น

 คดีอาญาโดยรวมลดลง แต่ยังต้องเฝ้าระวังการประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่มีการรับแจ้งเพิ่มขึ้น และภัยจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่มีวิธีการหลอกลวงในหลายรูปแบบ อุบัติเหตุจราจรทางบกและจำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น จึงต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งออกแบบถนนที่คำนึงถึงความปลอดภัย และเสริมสร้างวินัยจราจรแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

 อินเทอร์เน็ต : โอกาสและข้อจำกัดในการยกระดับการศึกษาของเด็กไทย อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นฐานการศึกษา ซึ่งต้องเร่งดำเนินการทั้งด้านคุณภาพและความครอบคลุมของสัญญาณเพื่อให้เด็กเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

 เรียนรู้การกำหนดค่าจ้างจากต่างประเทศ การได้รับค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมส่งผลให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยังจูงใจให้แรงงานมีผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น ซึ่งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีการกำหนดค่าจ้างไว้หลายรูปแบบ โดยไทยสามารถเรียนรู้และใช้เป็นแนวทางในการปรับค่าจ้างเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานไทยให้ดียิ่งขึ้นได้

 การพัฒนาทักษะแรงงานไทยทันหรือไม่ต่อการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าที่ผ่านมาภาครัฐและภาคเอกชนจะให้ความสำคัญและดำเนินการพัฒนาทักษะแรงงานมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีประเด็นปัญหาทั้งจากกลไกการฝึกอบรมและตัวแรงงานเอง จึงเป็นความท้าทายของทุกภาคส่วนที่ต้องร่วมมือกันยกระดับทักษะแรงงานไทยให้ทันต่อความต้องการของโลกในอนาคต

บทความเรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : แหล่งรายได้รัฐ และเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นแหล่งรายได้ของรัฐและเป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดสรรทรัพยากรของคนในสังคมให้มีความเท่าเทียมกัน ที่ผ่านมาการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่อยู่นอกระบบภาษี มีการยกเว้นเงินได้บางประเภท อีกทั้งยังมีมาตรการช่วยเหลือทางด้านภาษีต่าง ๆ ทำให้รัฐจัดเก็บรายได้ได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การเพิ่มการจัดเก็บรายได้และลดความเหลื่อมล้ำต่อไป

ความเคลื่อนไหวทางสังคม

อัตราการว่างงาน 	1.15% 	สถานการณ์การจ้างงานปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง ขยายตัวร้อยละ 1.5 จากการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ภาคเกษตรกรรมยังคงหดตัวต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่สามติดต่อกัน โดยอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.15 การว่างงานแฝงและผู้เสมือนว่างงานลดลง
หนี้สินครัวเรือน 	3.9% 	หนี้สินครัวเรือนไตรมาสสาม ปี 2565 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 86.5 ต่อ GDP ขณะที่คุณภาพสินเชื่อทรงตัว แต่ยังคงแผ่วระวังสินเชื่อยานยนต์ และลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ที่ยังมีจำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องติดตามคุณภาพสินเชื่อ ความคืบหน้าการปรับโครงสร้างหนี้ และการมีมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้เฉพาะกลุ่ม
สุขภาพและการเจ็บป่วย 	308.4% 	การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นร้อยละ 308.4 เป็นการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ ภาพรวมปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 134.9 และการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ลดลง ขณะที่ผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายมีอัตราเพิ่มขึ้นเช่นกัน
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ 	3.7% 	การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 ตามภาวะเศรษฐกิจและภาคท่องเที่ยวที่ทยอยฟื้นตัว นอกจากนี้จำเป็นต้องเร่งปราบปรามบุหรี่หนีภาษีที่กำลังแพร่ระบาดบนโลกออนไลน์อย่างเร่งด่วน เพื่อป้องกันการเข้าถึงบุหรี่ของเด็กและเยาวชน
คดีอาญา 	5.9% 	คดีอาญาโดยรวมลดลง ร้อยละ 5.9 โดยยาเสพติดลดลงร้อยละ 7.0 คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ลดลง ร้อยละ 1.9 และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 ขณะเดียวกันภัยจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีการปรับกลยุทธ์กลไกในหลายรูปแบบ ซึ่งประชาชนจำเป็นต้องตระหนักและรู้เท่าทัน
อุบัติเหตุจราจร 	1.1% 	การรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยสะสมและจำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 และ 3.6 ตามลำดับ ซึ่งรถจักรยานยนต์เกิดอุบัติเหตุสูงสุด และเพื่อให้สามารถลดจำนวนผู้เสียชีวิตลง จำเป็นต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การออกแบบถนนที่คำนึงถึงความปลอดภัย และเสริมสร้างวินัยจราจรแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน

ความเคลื่อนไหวทางสังคมรายไตรมาส

1. สถานการณ์ด้านแรงงาน

สถานการณ์แรงงานไตรมาสสี่ ปี 2565 ปรับตัวดีขึ้นจากการขยายตัวของการทำงานในสาขานอกภาคเกษตรกรรมที่ค่อย ๆฟื้นตัวตามภาวะเศรษฐกิจ ขณะที่การทำงานภาคเกษตรกรรมยังคงหดตัวต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสสอง สำหรับภาพรวมปี 2565 การจ้างงานและชั่วโมงการทำงานปรับตัวดีขึ้นมาอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับช่วงก่อน COVID-19

ไตรมาสสี่ ปี 2565 การจ้างงานปรับตัวดีขึ้น โดยผู้มีงานทำมีจำนวนทั้งสิ้น 39.6 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 1.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นผลจากการขยายตัวของการทำงานนอกภาคเกษตรกรรมที่ร้อยละ 3.9 โดยเฉพาะการทำงานในสาขาโรงแรมและภัตตาคาร และสาขาการค้าส่งและค้าปลีกที่ขยายตัวร้อยละ 6.6 และ 2.0 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลมาจากการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวโดยไตรมาสสี่ ปี 2565 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทยมากถึง 5.5 ล้านคน เพิ่มขึ้น 16 เท่าจากช่วงเดียวกันของปี 2564 รวมทั้งการขยายผลโครงการ 3 ม. (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม) ของกระทรวงแรงงานที่เร่งเชื่อมโยงความต้องการทำงานของ

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

	จำนวน (หน่วย: ล้านคน)									การเปลี่ยนแปลง (%YOY)								
	2563		2564		2565					2563		2564			2565			
	ปี	Q3	Q4	ปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ปี	ปี	Q3	Q4	ปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ปี
กำลังแรงงานรวม	38.5	39.7	39.8	39.8	39.6	39.8	40.1	40.1	39.9	1.0	-0.2	-1.2	0.4	-0.6	-0.3	0.9	1.0	0.2
1. ผู้มีงานทำ	37.7	38.8	39.0	38.8	38.7	39.0	39.6	39.6	39.2	0.2	-0.6	-1.0	0.2	0.1	0.3	2.1	1.5	1.0
1.1 ภาคเกษตร	11.8	12.7	12.6	12.1	11.4	11.7	12.4	12.2	11.9	-0.1	1.0	1.3	1.8	2.4	-1.2	-2.4	-3.4	-1.2
1.2 นอกภาคเกษตร	25.9	26.0	26.4	26.8	27.3	27.4	27.2	27.4	27.3	0.3	-1.3	-2.1	-0.6	-0.8	0.9	4.3	3.9	2.0
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.0	6.1	6.1	6.2	6.3	6.2	6.2	6.4	6.3	-2.4	2.1	-1.2	-0.9	-1.6	1.5	1.4	4.4	1.4
- ก่อสร้าง	2.2	2.1	2.2	2.3	2.4	2.2	2.1	2.2	2.2	1.9	-7.3	-6.9	-1.1	-4.2	-8.5	0.4	-1.0	-3.5
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.3	6.5	6.6	6.5	6.6	6.9	6.8	6.7	6.7	0.5	0.2	0.7	-0.4	2.0	8.3	4.5	2.0	4.2
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.9	2.7	2.8	2.9	2.9	2.9	2.9	3.0	2.9	0.7	-9.3	-7.9	-3.1	-4.4	-6.1	8.3	6.6	0.8
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.3	1.5	1.4	1.4	1.5	1.5	1.4	1.5	1.5	1.9	4.6	-0.4	2.7	12.0	0.7	-4.8	4.6	2.9
- อื่น ๆ	7.2	7.2	7.3	7.5	7.6	7.8	7.7	8.5	7.9	1.5	-1.6	-1.9	0.1	-2.2	0.1	8.1	16.4	5.4
2. จำนวนผู้ว่างงาน*	0.7	0.9	0.7	0.8	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	74.4	18.1	-13.1	14.9	-23.2	-28.5	-46.1	-30.0	-32.6
อัตราการว่างงาน (%)	1.69	2.29	1.66	1.96	1.53	1.37	1.23	1.15	1.32									
3. กำลังแรงงานรอฤดูกาล	0.2	0.1	0.1	0.2	0.3	0.2	0.0	0.1	0.2	11.5	5.3	41.8	-6.1	-28.8	-8.1	-53.5	-11.8	-23.0
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	43.0	44.0	45.7	44.3	43.8	46.1	46.9	46.5	45.8	-6.0	-0.6	0.3	2.8	2.4	1.8	6.6	1.9	3.3
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (รวม)	40.3	40.3	41.8	40.7	40.8	42.3	43.1	42.6	42.2	-5.7	-3.5	-1.9	0.3	2.0	1.7	6.8	3.0	3.8
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.**	1.2	1.1	0.7	1.0	1.0	0.7	0.3	0.5	0.6	135.0	76.1	27.1	-21.4	-14.9	-28.6	-73.2	-25.9	-37.1
- ต้องการงานเพิ่ม	0.2	0.3	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	259.5	90.1	-8.2	9.1	-55.0	-69.5	-86.7	-41.6	-67.6
- ไม่ต้องการงานเพิ่ม	1.1	0.9	0.6	0.8	0.9	0.6	0.3	0.5	0.6	121.8	71.8	37.1	-26.6	-5.2	-18.4	-68.6	-22.9	-29.1
5.2 ผู้ทำงานต่ำระดับ***	0.5	0.8	0.5	0.6	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	94.4	76.0	-14.1	20.4	-52.3	-45.2	-70.8	-39.1	-54.6
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	24.9	24.9	26.9	25.7	25.2	27.4	28.5	28.1	27.3	-6.7	-6.5	-3.5	-0.3	3.4	3.1	14.1	4.4	6.1
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	5.6	4.8	5.8	5.7	5.7	6.3	6.8	6.3	6.3	-17.1	-16.4	-12.5	-2.0	-2.6	2.4	39.6	9.0	10.7
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง****	0.4	0.4	0.2	0.4	0.4	0.3	0.1	0.2	0.2	63.5	65.1	9.6	0.9	-37.9	-36.1	-80.5	-28.0	-45.4
อัตราการว่างงานแฝง (%)	1.0	0.9	0.6	1.0	1.0	0.7	0.2	0.4	0.6									

หมายเหตุ: ข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2564 มีการปรับค่าส่วนน้ำหนักโดยใช้ข้อมูลประมาณการประชากรชุดใหม่

ข้อมูลชั่วโมงทำงานไตรมาส 3 ปี 2565 เป็นไตรมาสเดียวที่มีเฉพาะชั่วโมงการทำงานหลัก

* ผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่มีการประจำตำแหน่ง สัมภาษณ์หรือการบรรจุนาง และผู้ที่ไม่ได้ทำงานแต่พร้อมจะทำงานในระหว่าง 30 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์

** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

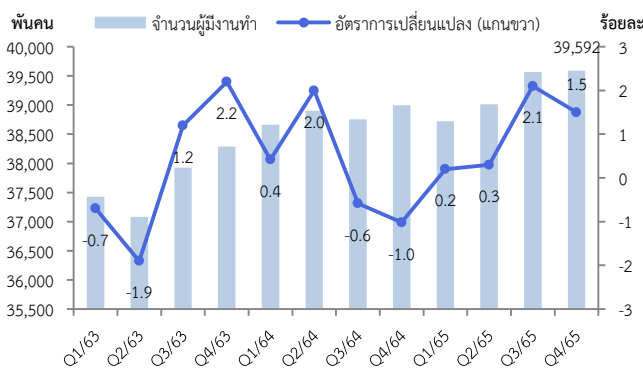
*** ผู้ทำงานต่ำระดับ คือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

**** ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์ และต้องการงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) และผู้รอฤดูกาล

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นักเรียน นักศึกษา เข้ากับความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ในภาคการท่องเที่ยว ขณะที่สาขาการขนส่ง/เก็บสินค้ามีการจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 ตามกิจกรรมทาง เศรษฐกิจที่ฟื้นตัวต่อเนื่อง ด้านสาขาการผลิตแม้ว่าการส่งออกจะปรับตัวลดลงแต่การจ้างงานยังขยายตัวได้ ร้อยละ 4.4 สาเหตุจากการขยายตัวของการจ้างงานในสาขาที่มีตลาดในประเทศ เช่น อาหาร และเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่ได้ประโยชน์จากการขยายกำลังซื้อในช่วงเทศกาล ประกอบกับผู้ประกอบการยังมีความเชื่อมั่นต่อแนวโน้ม เศรษฐกิจในอนาคตสะท้อนจากดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรมในระยะ 3 เดือนข้างหน้าที่ปรับตัวดีขึ้น จึงมี การขยายการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การจ้างงานในภาคเกษตรกรรมหดตัวลงจากไตรมาสสี่ ปี 2564 ร้อยละ 3.4 ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากผลกระทบของอุทกภัยที่สลับต่อเนื่องจากพื้นที่ภาคกลางไปเป็นภาคใต้ และการเคลื่อนย้ายแรงงาน ไปสู่สาขาอื่น โดยเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

แผนภาพ 1 การจ้างงานและอัตราการเปลี่ยนแปลง

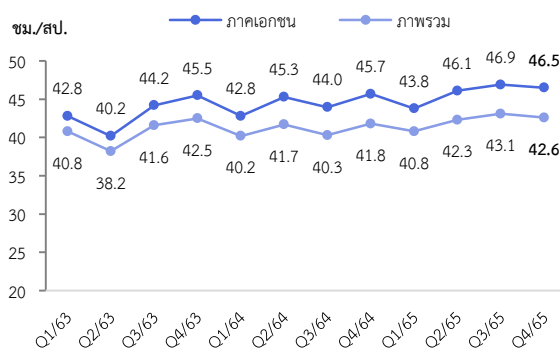

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ชั่วโมงการทำงานปรับตัวดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา

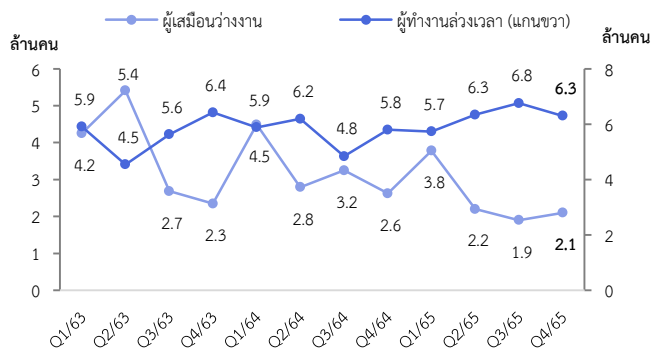
โดยชั่วโมงการทำงานในภาพรวมและภาคเอกชนเฉลี่ย ในไตรมาสสี่ ปี 2565 อยู่ที่ 42.6 และ 46.5 ชั่วโมง/สัปดาห์ ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 และ 3.0 ตามลำดับ ขณะที่ผู้ทำงานต่ำระดับปรับลดลงมาอยู่ที่ 2.4 แสนคน จาก 4.5 แสนคน ในไตรมาสสี่ของปีก่อน เช่นเดียวกับ ผู้ว่างงานแฝง¹ ที่ลดลงร้อยละ 28.0 จากจำนวน 2.2 แสนคน เหลือ 1.5 แสนคน และผู้เสมือนว่างงาน² ที่ลดลงกว่าร้อยละ 19.0 โดยมีจำนวน 2.1 ล้านคน ขณะที่ผู้ทำงานล่วงเวลา (ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมง/สัปดาห์) มีจำนวนกว่า 6.3 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.0

แผนภาพ 2 ชั่วโมงการทำงานหลักเฉลี่ย

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 3 จำนวนผู้เสมือนว่างงานและผู้ทำงานล่วงเวลา

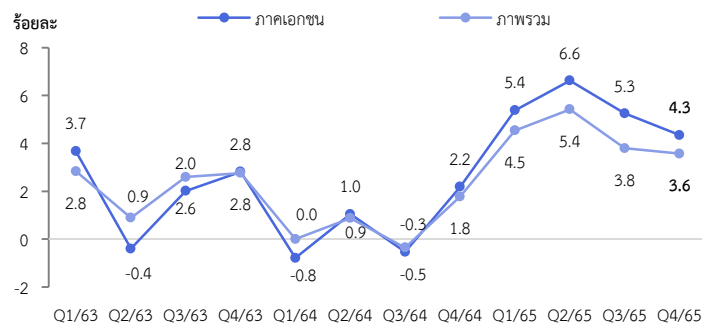
ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ค่าจ้างแรงงานปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง 5 ไตรมาสติดต่อกัน โดยไตรมาสสี่ ปี 2565 ค่าจ้างเฉลี่ย ในภาพรวมอยู่ที่ 13,964 บาทต่อคนต่อเดือน ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 และค่าจ้างเฉลี่ยของภาคเอกชนอยู่ที่ 15,416 บาทต่อคนต่อเดือน ขยายตัวร้อยละ 4.3 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2565

¹ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 10 ชั่วโมง/สัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม และกำลังแรงงานรอฤดูกาล

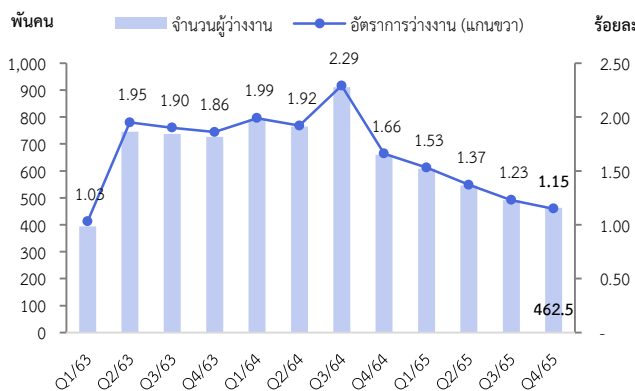
² ทำงาน 0 – 24 ชั่วโมง/สัปดาห์ นอกภาคเกษตรกรรม และ ทำงาน 0 – 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในภาคเกษตรกรรม

แผนภาพ 4 อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างเฉลี่ยภาพรวมและเอกชน

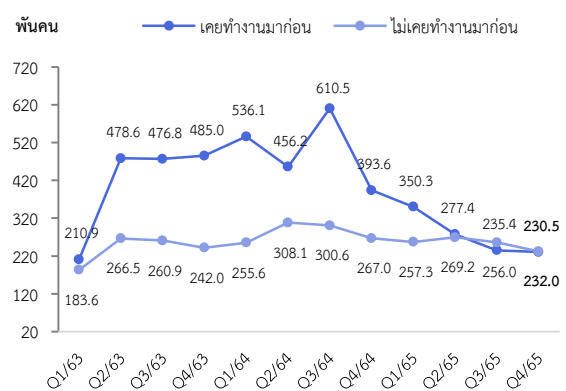
ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 5 จำนวนผู้ว่างงานและอัตราการว่างงาน

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 6 ผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนและไม่เคยทำงานมาก่อน

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานปรับตัวใกล้เคียงกับช่วงก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยอัตราการว่างงานไตรมาสสี่ ปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 1.15 ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 5 ติดต่อกัน หรือคิดเป็นผู้ว่างงานจำนวน 4.6 แสนคน ลดลงทั้งจำนวนผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนและไม่เคยทำงานมาก่อนที่ร้อยละ 41.4 และ 13.1 ตามลำดับ สำหรับผู้ว่างงานระยะยาวมีจำนวนทั้งสิ้น 1.1 แสนคน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 23.7 ขณะที่การว่างงานตามระดับการศึกษายังคงลดลงในทุกระดับ สอดคล้องกับสถานการณ์การว่างงานในระบบที่ปรับตัวดีขึ้นเช่นเดียวกัน โดยผู้รับประโยชน์ทดแทนการว่างงานในไตรมาสสี่ ปี 2565 มีจำนวน 1.96 แสนคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานในระบบที่ร้อยละ 1.69 ลดจากร้อยละ 2.27 ในช่วงไตรมาสสี่ ปี 2564

ภาพรวมสถานการณ์ด้านแรงงาน ปี 2565 อัตราการมีงานทำ³ ปี 2565 ปรับตัวเพิ่มขึ้นมาอยู่ในระดับเดียวกับช่วงก่อนมีการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ร้อยละ 98.3 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 97.5 โดยผู้มีงานทำมีจำนวน 39.2 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 1.0 เป็นผลจากการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจหลังจากที่ประเทศไทยเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมถึงการส่งออกทั้งปีที่ขยายตัวร้อยละ 5.5 เมื่อเทียบกับปี 2564 และการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การจ้างงานในสาขาก่อสร้างหดตัวร้อยละ 3.5 เนื่องจากยังมีข้อจำกัดของต้นทุนวัสดุก่อสร้างที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยและอัตราเงินเฟ้อที่ยังคงอยู่ในระดับสูง ซึ่งส่งผลต่ออุปสงค์ในภาคอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ ชั่วโมงการทำงานทั้งภาคเอกชนและภาพรวมปรับตัวดีขึ้นเทียบเท่ากับช่วงก่อนมีการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยชั่วโมงการทำงานภาคเอกชนอยู่ที่ 45.8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เท่ากับปี 2562

³ สัดส่วนผู้มีงานทำต่อกำลังแรงงาน

อีกทั้งการทำงานต่ำระดับยังลดลงกว่าร้อยละ 54.6 สำหรับภาคเกษตรกรรมซึ่งได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2565 และมีพื้นที่เกษตรกรรมเสียหายกว่า 4.8 ล้านไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร ข้อมูล ณ วันที่ 26 ตุลาคม 2565) ประกอบกับแรงงานบางส่วนมีการย้ายสาขาการทำงาน ทำให้ภาพรวมการจ้างงาน หดตัวร้อยละ 1.2 ขณะที่อัตราการว่างงานโดยรวมของปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 1.32 ลดลงจากร้อยละ 1.96 ในปี 2564 ซึ่งเป็นการลดลงทั้งกลุ่มผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนและไม่เคยทำงานมาก่อน อย่างไรก็ตาม ในปี 2565 ผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนยังมีจำนวนสูงกว่าช่วงก่อนการระบาดของ COVID-19 สะท้อนว่า นายจ้างเลือกจ้างงานกลุ่มที่มีประสบการณ์ก่อนเด็กจบใหม่

แนวโน้มตลาดแรงงาน ปี 2566 คาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องตามเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่คลี่คลายลง โดยเฉพาะในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่ประเทศไทยมีการเปิดรับนักท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. **การจ้างงานในอุตสาหกรรมส่งออกและโอกาสการหางานของเด็กจบใหม่** เนื่องจากภาวะ เศรษฐกิจยังคงฟื้นตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปและมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งมีสาเหตุจากทั้งการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ และสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน ทำให้การส่งออกเริ่มหดตัวมาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 และอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการหางานของเด็กจบใหม่ เนื่องจากผู้ประกอบการอาจชะลอการจ้างงานเพิ่มและเลือกที่จะเพิ่มชั่วโมงการทำงานหรือเพิ่มหน้าที่ให้แก่ แรงงานเดิม ทั้งนี้ ในไตรมาสสี่ ปี 2565 ผู้ว่างงานที่เป็นเด็กจบใหม่มีจำนวน 2.3 แสนคน โดยในจำนวนนี้ ร้อยละ 64.5 ระบุสาเหตุที่ว่างงานว่า หางานแล้วแต่ยังไม่ได้งาน สะท้อนให้เห็นการหางานที่ยากขึ้น
2. **ภาระค่าครองชีพของแรงงานจากอัตราเงินเฟ้อที่ยังอยู่ในระดับสูง** แม้ว่าการปรับค่าจ้างขึ้นต่ำ ทั่วประเทศในช่วงที่ผ่านมาจะส่งผลให้อำนาจซื้อของแรงงานปรับตัวขึ้นบ้าง แต่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังคงอยู่ใน ระดับสูง โดยเดือนมกราคม 2566 อยู่ที่ร้อยละ 5.02 และมีแนวโน้มที่จะยังคงสูงกว่าระดับปกติที่อยู่ในช่วง ร้อยละ 1 - 2 เนื่องจากอิทธิพลจากภาวะเศรษฐกิจโลกและสงครามระหว่างประเทศ
3. **ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคการท่องเที่ยว** ซึ่งจากผลสำรวจของกระทรวงแรงงาน พบว่า ปัจจุบันกิจการประเภทโรงแรม ที่พัก ภัตตาคาร และร้านค้า ยังมีความต้องการแรงงานประมาณ 1 หมื่นตำแหน่ง ใน 60 จังหวัด ขณะที่ปี 2566 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยกว่า 28 ล้านคน หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 70 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2562 ซึ่งภาครัฐยังคงต้องมียุทธศาสตร์ ในการจับคู่แรงงานกับสถานประกอบการ รวมถึงพัฒนาทักษะให้แก่แรงงานให้ตอบโจทย์ตำแหน่งงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้น

2. หนี้สินครัวเรือน

หนี้สินครัวเรือนขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่ภาพรวมคุณภาพสินเชื่อทรงตัว แต่ต้องเฝ้าระวังสินเชื่อขยายยนต์ที่มีสัดส่วนสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น รวมถึงลูกหนี้ดีที่กลายเป็นหนี้เสียจากผลกระทบของ COVID-19 ยังมีจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องติดตามคุณภาพสินเชื่อ ความคืบหน้าการปรับโครงสร้างหนี้ และการออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้เฉพาะกลุ่ม

หนี้สินครัวเรือน ณ ไตรมาสสาม ปี 2565 ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยมีมูลค่า 14.90 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.9 จากร้อยละ 3.5 ของไตรมาสก่อน โดยเป็นการปรับเพิ่มขึ้นครั้งแรกในรอบ 5 ไตรมาส นับตั้งแต่ไตรมาสสาม ปี 2564 ซึ่งการเพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นผลจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและตลาดแรงงานที่ปรับตัวดีขึ้น ขณะที่สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อยู่ที่ร้อยละ 86.8 ลดลงจาก 88.1 จากไตรมาสที่ผ่านมา

ตาราง 2 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2562	2563				2564				2565		
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	13.49	13.50	13.58	13.77	14.03	14.13	14.27	14.34	14.58	14.66	14.76	14.90
% YoY	5.1	4.1	3.8	3.9	4.0	4.7	5.1	4.1	3.9	3.7	3.5	3.9
% QoQ (ไม่ปรับฤดูกาล)	1.8	0.1	0.6	1.4	1.9	0.7	1.0	0.5	1.7	0.5	0.7	0.9
สัดส่วนต่อ GDP (%)	79.9	80.3	83.9	86.8	89.7	90.8	89.6	89.6	90.1	89.2	88.1	86.8

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 3 มูลค่า สัดส่วน และอัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	มูลค่า (ล้านล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	2564				2565		
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	14.9	100.0	4.7	5.1	4.1	3.9	3.7	3.5	3.9
เพื่อซื้อสิ่งบริโภครายวัน	5.2	34.7	6.0	6.0	5.5	5.0	4.5	4.1	4.1
เพื่อยานยนต์	1.8	12.1	2.9	2.6	0.3	1.2	0.6	0.3	1.2
เพื่อการประกอบธุรกิจ	2.7	18.1	4.5	5.9	5.6	5.1	5.2	4.0	3.4
เพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	4.2	28.2	6.6	6.4	4.7	4.1	4.1	4.8	6.3
- สินเชื่อส่วนบุคคล	2.9	19.8	7.4	6.1	2.7	0.8	0.5	-0.1	2.0
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ ¹	0.8	5.5	3.0	9.6	18.3	22.5	22.7	25.0	21.4
- สินเชื่อบัตรเครดิต	0.4	3.0	6.0	4.4	-0.5	1.6	2.5	8.8	11.8
สินเชื่ออื่นๆ ²	1.0	6.8	-4.4	-1.8	-0.9	-0.3	0.7	-0.5	0.0

หมายเหตุ : ¹ สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ คือ สินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งรวมถึงการให้สินเชื่อและการให้เช่าแบบลิสซิงในสินค้าที่ผู้ให้เช่าซื้อไม่ได้จำหน่ายเอง (ยกเว้นสินค้าประเภทและเครื่องจักร) เช่น ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในห้างสรรพสินค้า โดยชำระค่าสินค้าด้วยเงินที่ได้จากการขอสินเชื่อส่วนบุคคลฯ ของธนาคารแห่งหนึ่ง

² สินเชื่ออื่นๆ ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ สินเชื่อเพื่อการศึกษา และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หนี้สินครัวเรือนขยายตัวในทุกประเภทสินเชื่อ โดยสินเชื่อที่มีการขยายตัวในอัตราสูง ได้แก่ สินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่ขยายตัวถึงร้อยละ 11.8 และร้อยละ 21.4 ขณะที่สินเชื่อที่ขยายตัวในอัตราน้อย ได้แก่ สินเชื่อซื้อสิ่งบริโภครายวันขยายตัวร้อยละ 4.1 สินเชื่อยานยนต์ขยายตัวร้อยละ 1.2 และสินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจขยายตัวร้อยละ 3.4 ทั้งนี้ การขยายตัวของสินเชื่อบัตรเครดิตเป็นผลมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ประกอบกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของประชาชนที่ลดการใช้เงินสดมากขึ้น ขณะที่การขยายตัวของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ซึ่งเป็นสินเชื่อที่เข้าถึงได้ง่าย มีเงื่อนไขการสมัครไม่มาก

และไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน สะท้อนให้เห็นว่าครัวเรือนโดยเฉพาะกลุ่มรายได้น้อยยังมีปัญหาสภาพคล่องจึงมีการใช้บริการสินเชื่อประเภทนี้เพิ่มขึ้น

ภาพรวมคุณภาพสินเชื่อตรงตัว โดยในไตรมาสสี่ ปี 2565 ยอดคงค้างหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของธนาคารพาณิชย์⁴ มีมูลค่า 1.40 แสนล้านบาท ลดลงร้อยละ 2.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.62 ต่อสินเชื่อรวม ตรงตัวเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ทั้งนี้ สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวมของสินเชื่อเกือบทุกประเภทปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยแต่ยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษ (SML) หรือสินเชื่อค้างชำระน้อยกว่า 3 เดือน พบว่า ภาพรวมมูลค่า SML ปรับตัวลดลง โดยมีสัดส่วนร้อยละ 6.6 ต่อสินเชื่อรวม แต่เมื่อพิจารณาสินเชื่อรายวัตถุประสงค์ กลับพบว่า สินเชื่อกล่าวถึงพิเศษในสินเชื่อรถยนต์มีมูลค่าสูงขึ้น และมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 5 ติดต่อกัน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 13.7 ของสินเชื่อรวม

ตาราง 4 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2563				2564				2565			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
NPL (แสนล้านบาท)	1.56	1.53	1.44	1.44	1.49	1.50	1.50	1.44	1.47	1.43	1.41	1.40
%YOY	23.6	19.7	8.3	2.7	-4.8	-1.4	3.7	-0.5	-1.5	-5.1	-6.0	-2.3
% ต่อสินเชื่อรวม	3.23	3.12	2.91	2.84	2.92	2.92	2.89	2.73	2.78	2.69	2.62	2.62

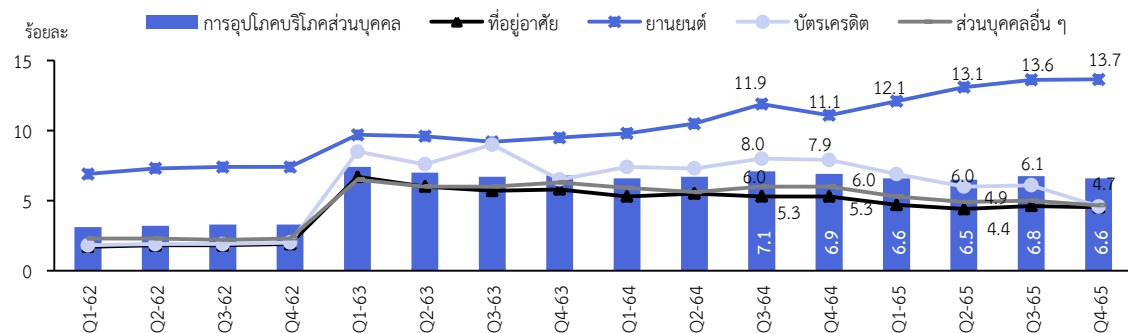
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 5 สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รายวัตถุประสงค์ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2564				2565			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
ที่อยู่อาศัย	3.74	3.66	3.62	3.52	3.51	3.38	3.25	3.01
ยานยนต์	1.56	1.61	1.72	1.50	1.47	1.48	1.66	1.88
บัตรเครดิต	3.04	3.51	3.00	2.25	2.78	2.68	2.46	3.12
ส่วนบุคคลอื่น	2.46	2.47	2.43	2.33	2.49	2.35	2.22	2.40

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนภาพ 7 สัดส่วนสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษ (SML) รายวัตถุประสงค์ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

4 โดยในระบบธนาคารพาณิชย์ มีมูลค่าหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคคงค้าง 5.36 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.7 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด

นอกจากนี้ จากข้อมูลเครดิตบูโร พบว่า กลุ่มลูกหนี้ดีที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 จนกลายเป็นหนี้เสียยังมีปริมาณมาก แม้สถานการณ์การแพร่ระบาดจะคลี่คลายลง แต่มูลค่าหนี้เสียของกลุ่มดังกล่าวยังสูงถึง 4.0 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าเมื่อเทียบกับไตรมาสหนึ่ง ปี 2565 และมีจำนวนบัญชีที่เป็นหนี้เสียเพิ่มขึ้นเป็น 4.7 ล้านบัญชีจาก 4.3 ล้านบัญชีของไตรมาสก่อนหน้า ซึ่งเกือบร้อยละ 60 เป็นสินเชื่อส่วนบุคคล

ตาราง 6 ลูกหนี้ดีที่กลายเป็นหนี้เสียจากผลกระทบของ COVID-19 (บัญชีที่มีสถานะ 21)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2565		
	Q1	Q2	Q3
มูลค่า (แสนล้านบาท)	2.20	3.96	4.00
จำนวนบัญชี (ล้านบัญชี)	2.7	4.3	4.7

ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตบูโรแห่งชาติ จำกัด

สถานการณ์หนี้สินครัวเรือนข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาหนี้ครัวเรือนเป็นเสมือนกับดักต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยในอนาคต ดังนั้น ในระยะถัดไปมีประเด็นที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญ คือ 1) การเร่งดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่เริ่มมีสัญญาณการผิดชำระหนี้ เพื่อลดความเสี่ยงในการตกชั้นของลูกหนี้ที่มีจำนวนมาก และ 2) การมีมาตรการเฉพาะเจาะจงในการช่วยเหลือกลุ่มลูกหนี้เสียจากผลกระทบของ COVID-19 เช่น ขยายเวลาชำระหนี้ กำหนดสัดส่วนการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ เป็นต้น เพื่อลดจำนวนลูกหนี้เสียไม่ให้เพิ่มขึ้นในระยะถัดไป และรักษาสถานะลูกหนี้ให้อยู่ในระบบการเงิน

3. สุขภาพและการเจ็บป่วย

สถานการณ์ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเฉพาะในผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ที่พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ขณะที่การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ลดลงทุกโรค แต่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายยังมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นมาก โดยไตรมาสสี่ ปี 2565 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้น 4 เท่า จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรคปอดอักเสบ โรคไข้หวัดใหญ่ และโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้เมื่อพิจารณาการขยายตัวของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง พบว่าโรคไข้หวัดใหญ่มีจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นถึง 30 เท่า ส่วนหนึ่งเนื่องจากการผ่อนคลายมาตรการป้องกันโรค COVID-19 ที่ทำให้ประชาชนลดความเคร่งครัดในการสวมหน้ากากอนามัย และมีการจัดกิจกรรมแบบรวมกลุ่มมากขึ้น ซึ่งผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กเล็กและเด็กวัยเรียน และพบผู้ป่วยสูงสุดในพื้นที่ภาคกลาง รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ

สำหรับภาพรวมผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังปี 2565 มีจำนวน 460,977 ราย คิดเป็นอัตราส่วนผู้ป่วย 696.6 รายต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้น 1.3 เท่า จากปี 2564 ทั้งนี้จำนวนผู้ป่วยสูงสุด คือ โรคปอดอักเสบ อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในปี 2562 ก่อนการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 พบว่า การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลงเกือบทุกโรค ยกเว้นโรคมือ เท้า ปาก ที่มีการระบาดในเด็กมากขึ้นในไตรมาสสาม ปี 2565 ที่ผ่านมา

ตาราง 7 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (ราย)

โรค	2564		2565					%YOY	
	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q4/2565	2565
ปอดอักเสบ	26,651	153,277	51,849	50,300	68,072	60,884	231,105	128.5	50.8
ไข้เลือดออก	1,661	9,956	1,461	9,485	19,625	14,574	45,145	777.4	353.4
มือ เท้า ปาก	902	19,008	740	4,734	79,223	14,285	98,982	1,483.7	420.7
ไข้หวัดใหญ่	1,124	10,698	8,247	4,859	31,498	34,770	79,374	2,993.4	641.9
บิด	169	1,203	352	382	467	371	1,572	119.5	30.6
หัด	28	227	32	38	97	82	249	192.8	9.7
ฉีหนู	361	1,150	231	529	1,376	1,465	3,601	305.8	213.1
ไข้สมองอักเสบ	116	663	241	213	264	205	923	76.7	39.2
อหิวาตกโรค	0	1	1	0	1	3	5	0	200.0
ไข้กาฬหลังแอ่น	2	13	3	2	3	10	18	80	38.4
พิษสุนัขบ้า	0	3	1	0	0	2	3	0	0
รวม	31,014	196,199	63,158	70,542	200,626	126,651	460,977	308.4	134.9
อัตราต่อแสนคน	46.6	296.4	95.4	106.6	303.2	191.4	696.6		

ที่มา: รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม 2566

การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) 5 โรคสำคัญมีแนวโน้มลดลงในทุกโรค โดยข้อมูลของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี 2564 พบว่า การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด โรคหัวใจ/หัวใจขาดเลือด/หัวใจล้มเหลว และ

โรคหลอดเลือดในสมอง ลดลงในทุกโรค ขณะที่อัตราการตาย พบว่า โรคมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิดเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 1 โดยมีอัตราการตาย 128.50 ต่อประชากรแสนคน สูงกว่าโรค NCDs อื่น ๆ มากกว่า 2 เท่า

ตาราง 8 จำนวนผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ (ราย)

โรค	2560	2561	2562	2563	2564
ความดันโลหิตสูง	1,363,616	1,468,433	1,566,052	1,578,425	1,518,936
เบาหวาน	876,970	941,226	1,002,310	1,008,524	980,856
หัวใจ/หัวใจขาดเลือด/หัวใจล้มเหลว	528,320	699,266	720,293	730,252	684,618
หลอดเลือดในสมอง	304,807	331,086	355,671	369,140	360,142
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	728,328	772,575	805,250	845,996	812,460

ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 9 อัตราการตายต่อประชากร 100,000 คน จำแนกตามสาเหตุที่สำคัญ

โรค	2560	2561	2562	2563	2564
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	120.50	123.30	128.20	129.50	128.50
หัวใจขาดเลือด	31.80	31.80	31.40	32.60	33.50
หลอดเลือดในสมอง	47.80	47.10	53.00	52.80	55.50
เบาหวาน	22.00	21.90	25.30	25.10	24.50
ความดันโลหิตสูง	13.10	13.10	14.20	14.30	14.50

ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ทั้งนี้ ปัจจัยเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อ ประกอบด้วย 1) การใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบและแอลกอฮอล์ 2) การบริโภคอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ 3) การมีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ และ 4) มลพิษทางอากาศ ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร ปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 17.4 ขณะที่ร้อยละ 28.0 มีการดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป็นผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอถึง 10.6 ล้านคน ขณะเดียวกันพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนไทยยังมีความเสี่ยง กล่าวคือ คนไทยจำนวนมากยังบริโภคอาหารไขมันสูงและอาหารแปรรูป นอกจากนี้ ร้อยละ 42.5 ของผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไป ยังมีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพออีกด้วย สำหรับมลพิษทางอากาศ ในปี 2561 องค์การสหประชาชาติระบุว่า เป็นปัจจัยที่อาจส่งผลให้เป็นโรค NCDs ซึ่งแต่ละปี มีคน 7 ล้านคนต้องเสียชีวิตด้วยเหตุดังกล่าว หากได้รับสารมลพิษทางอากาศติดต่อกันเป็นเวลานาน อาจทำให้เกิดเป็นโรคหัวใจ โรคมะเร็งปอด และโรคระบบทางเดินหายใจ รวมถึงยังสามารถก่อให้เกิดความเสียหายในระยะยาวต่อระบบเส้นประสาท สมอง ไต ตับ และอวัยวะอื่น ๆ สำหรับประเทศไทย ปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละออง PM 2.5 เป็นปัญหาที่จะทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม - เมษายนของทุกปี ทั้งนี้ จากข้อมูล Health Data Center ของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในปี 2565 มีผู้ป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศประมาณ 10.3 ล้านราย โดยภาคเหนือพบผู้ป่วยมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะป่วยด้วยโรคผิวหนังอักเสบ โรคตาอักเสบ และโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

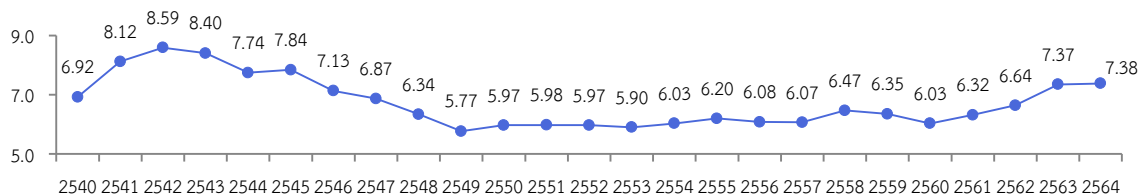
ด้านสุขภาพจิต พบ ผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายที่มีอัตราเพิ่มขึ้น จากข้อมูลของ กรมสุขภาพจิต พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 358,267 คน จาก 355,537 คนในปี 2563 นอกจากนี้ อัตราการฆ่าตัวตายในปี 2564 อยู่ที่ 7.38 รายต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นจากในช่วงปี 2547 - 2563 ที่ทรงตัวอยู่ในระดับ 5 - 6 รายต่อประชากรแสนคน ทั้งนี้ กลุ่มอายุที่มีการฆ่าตัวตาย สูงสุด คือ กลุ่มอายุ 15 - 34 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยเรียนและวัยทำงานตอนต้น โดยมีปัจจัยหลัก คือ ปัญหาเรื่อง ความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดหรือคนในครอบครัว ในสถานที่ทำงาน หรือในโรงเรียน รวมทั้งภาวะป่วยกายหรือ ใจเรื้อรัง การใช้สุราและสารเสพติด และภาวะเครียดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ขณะที่สถิติผู้รับบริการจาก สายด่วนสุขภาพจิต 1323 ในปี 2564 มีจำนวน 120,510 สาย ซึ่งสาเหตุ 3 อันดับแรกในการโทรปรึกษา คือ เครียดวิตกกังวลร้อยละ 52 ผู้ป่วยจิตเวชเดิมร้อยละ 38 และผู้มีความคิดฆ่าตัวตายร้อยละ 21 ส่วนผู้ตอบแบบ ประเมินสุขภาพจิตผ่านช่องทาง MENTAL HEALTH CHECK-IN ของกรมสุขภาพจิต มีผู้ตอบแบบประเมิน 1.4 ล้านคน โดยพบภาวะเสี่ยงซึมเศร้ามากที่สุด รองลงมาเป็นเครียดสูง และเสี่ยงฆ่าตัวตาย

ตาราง 10 จำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิตที่สำคัญ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2564

	2560	2561	2562	2563	2564
โรคซึมเศร้า	245,788	332,618	333,177	355,537	358,267
โรคจิตกึ่งวกล	362,743	448,224	312,222	336,988	338,145
โรคจิตเภท	380,401	275,026	273,817	283,065	284,273
ผู้ติดสารเสพติด	205,957	272,249	205,518	202,814	204,984

ที่มา: ระบบศูนย์กลางการให้บริการผู้ป่วยจิตเวชของประเทศไทย กรมสุขภาพจิต

แผนภาพ 8 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540 - 2564 (รายต่อประชากรแสนคน)

ที่มา: กรมสุขภาพจิต

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นด้านสุขภาพที่ควรให้ความสำคัญในระยะต่อไป คือ

1. การป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 จากการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ แม้ว่าปัจจุบัน คนไทยจะได้รับวัคซีนแล้ว 53.48 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.4 ของประชากรทั้งประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566) แต่การเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งคาดว่า ปี 2566 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้า ประเทศไทยมากกว่า 27.5 ล้านคน ทำให้ต้องมีการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของ COVID-19 สายพันธุ์ใหม่ อาทิ สายพันธุ์ XBB.1.5, BQ.1 และ BQ.1.1 ที่ระบาดในสหรัฐอเมริกา สายพันธุ์ BA.5.2 และ BF.7 ที่ระบาดในจีน มากขึ้น ซึ่งประชาชนต้องรักษาระดับการป้องกันโรคส่วนบุคคล รวมถึงเข้ารับวัคซีนและวัคซีนเข็มกระตุ้น อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันให้สูงขึ้น และเพื่อป้องกันการติดเชื้อและการแพร่ระบาดเป็นวงกว้าง
2. การส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้วิถีชีวิต ของคนไทยเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ประชาชนมีความเร่งรีบและเคร่งเครียดในการใช้ชีวิตมากขึ้น รวมถึงมี พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมามากขึ้นด้วย เช่น การบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม ไม่มีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอ เป็นต้น ดังนั้น ควรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพ ดังนี้ 1) ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ให้ความสนใจ ต่อภาวะสุขภาพของตนเองและควรมีการตรวจสุขภาพประจำปี ทุก ๆ ปี 2) โภชนาการ การเลือกรับประทาน

อาหารอย่างถูกต้องเหมาะสม ถูกสุขลักษณะ ครอบคลุมตามหลักโภชนาการ (3) *การทำกิจกรรมทางกาย* มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และปรับกิจกรรมประจำวันต่าง ๆ อาทิ การเดินขึ้นลงบันไดแทนการใช้ลิฟต์ (4) *การจัดการความเครียด* เช่น การแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม การพักผ่อนนอนหลับ การทำกิจกรรมเพื่อคลายความเครียด และ 5) *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล* มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีการให้และการรับให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหา

3. **การหามาตรการป้องกันมลพิษทางอากาศที่ยั่งยืน** การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยจะต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ซึ่งมีแนวทางการแก้ไข ดังนี้ 1) ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้เข้าใจถึงผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ 2) ควบคุมปริมาณสารมลพิษทางอากาศจากโรงงานอุตสาหกรรม 3) ลดการเผาหญ้าหรือขยะมูลฝอยในที่โล่ง 4) รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันไม่ให้เกิดมลพิษทางอากาศ และ 5) ส่งเสริมให้ใช้รถจากระบบขนส่งมวลชน นอกจากนี้ การปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมร่วมกัน จะเป็นการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศได้อย่างยั่งยืน

4. การศึกษา

ภาพรวมเด็กไทยมีการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น แต่ในช่วง COVID-19 อัตราการเข้าเรียนในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และอุดมศึกษาลดลง ขณะที่ ด้านคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง ซึ่งภาครัฐมีการดำเนินการทั้งเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษา และดึงเด็กที่หลุดออกนอกระบบให้กลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษา ซึ่งยังเป็นประเด็นที่ต้องติดตามความคืบหน้าอย่างใกล้ชิด

สถานการณ์ด้านการศึกษาของไทย จากข้อมูลของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า เด็กไทยมีการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น โดยในปี 2564 มีเด็กเข้าเรียนในระบบการศึกษาประมาณร้อยละ 81.7 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.0 ในปี 2563 สอดคล้องจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เพิ่มขึ้นจาก 8.6 ในปี 2560 เป็น 8.9 ปี ในปี 2564 อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2563 อัตราการเข้าเรียนลดลงในเกือบทุกระดับชั้น โดยเฉพาะเด็กก่อนประถม ประถมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง ทำให้เด็กหลุดออกนอกระบบโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

ตาราง 11 อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในระบบโรงเรียนต่อประชากรวัยเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	2560	2561	2562	2563	2564
- ก่อนประถมศึกษา	80.2	82.8	81.3	76.1	77.1
- ประถมศึกษา**	101.5	101.4	102.4	98.4	99.1
- มัธยมศึกษาตอนต้น	96.5	95.8	96.0	95.1	95.6
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	78.7	79.5	78.5	79.3	81.9
- ปริญญาตรี (18 - 21 ปี)	80.2	82.8	81.3	76.1	77.1
รวม	81.6	82.3	82.4	81.0	81.7

ที่มา: สถิติการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม

** ร้อยละของนักเรียนต่อประชากรในวัยเรียนในช่วงอายุเดียวกัน บางชั้นปี เกิน 100% เนื่องจากการคำนวณอัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบ ซึ่งมีจำนวนนักเรียนมากกว่าจำนวนประชากร

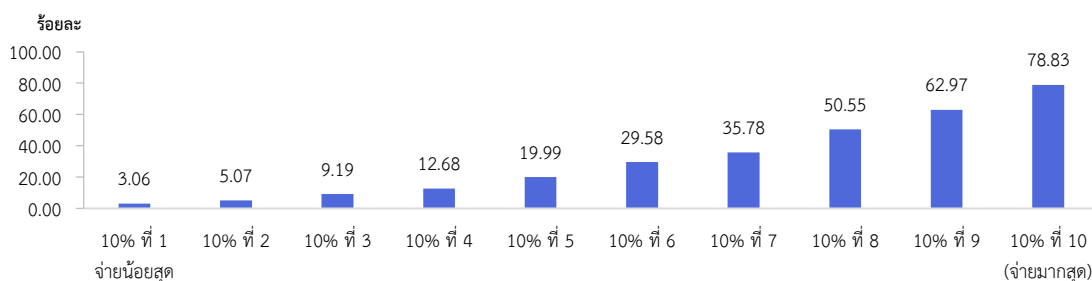
ด้านคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ปี 2564 มีคะแนนลดลงในทุกระดับชั้น ซึ่งคะแนนเฉลี่ยลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจาก 42.13 เป็น 40.19 คะแนนในปี 2564 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก 36.03 เป็น 34.57 คะแนน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก 33.78 เป็น 31.57 คะแนน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยค่าเฉลี่ยคะแนนรวมในแต่ละระดับชั้นต่ำกว่าร้อยละ 50 ขณะเดียวกันผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้มีการปิดสถานศึกษาและเกิดการขาดช่วงเวลาเรียนเป็นระยะเวลานาน รวมทั้งความไม่พร้อมของนักเรียนและสถานศึกษาในการเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ นำไปสู่ภาวะถดถอยทางการศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเล็กและกลุ่มเปราะบางที่ขาดโอกาสเข้าถึงคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต สะท้อนจากภาพรวมครัวเรือนที่มีประชากรวัยเรียน (3 - 17 ปี) มีคอมพิวเตอร์ที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้เพียงร้อยละ 22.13 และกลุ่มครัวเรือนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด (decile 1) มีคอมพิวเตอร์ที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้เพียงร้อยละ 3.06 เท่านั้น

ตาราง 12 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2560 - 2564

วิชาหลัก	คะแนนเฉลี่ย				
	2560	2561	2562	2563	2564
ประถมศึกษาปีที่ 6					
ภาษาไทย	46.58	55.90	49.07	56.20	50.38
ภาษาอังกฤษ	36.34	39.24	34.42	43.55	39.22
คณิตศาสตร์	37.12	37.50	32.90	29.99	36.83
วิทยาศาสตร์	39.12	39.93	35.55	38.78	34.31
เฉลี่ย	39.79	43.14	37.99	42.13	40.19
มัธยมศึกษาปีที่ 3					
ภาษาไทย	48.29	54.42	55.14	54.29	51.19
ภาษาอังกฤษ	30.45	29.45	33.25	34.38	31.11
คณิตศาสตร์	26.30	30.04	26.73	25.46	24.47
วิทยาศาสตร์	32.28	36.10	30.07	29.89	31.45
เฉลี่ย	34.33	37.50	36.30	36.03	34.57
มัธยมศึกษาปีที่ 6					
ภาษาไทย	49.25	47.31	42.21	44.36	46.40
ภาษาอังกฤษ	28.31	31.41	29.20	29.94	25.56
คณิตศาสตร์	24.53	30.72	25.41	26.04	21.28
วิทยาศาสตร์	29.37	30.51	29.20	32.68	28.65
สังคมศึกษา	34.70	35.16	35.70	35.93	36.87
เฉลี่ย	33.23	35.02	32.34	33.78	31.57

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

แผนภาพ 9 ร้อยละครัวเรือนที่มีประชากรวัยเรียน (3 – 17 ปี) และมีคอมพิวเตอร์เข้าถึงอินเทอร์เน็ต จำแนกตามรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ปี 2564

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ทั้งนี้ ในปี 2565 มีมาตรการด้านการศึกษาที่สำคัญเพื่อจัดการความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเพื่อให้เด็กทุกคนในประเทศไทยสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ อาทิ 1) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ซึ่งช่วยสร้างหลักประกันโอกาสการศึกษา ป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา และมีระบบส่งต่อให้ศึกษาสูงกว่าภาคบังคับจนถึงอุดมศึกษาหรือสายอาชีพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้จัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มเติมแบบมีเงื่อนไขหรือทุนเสมอภาคให้นักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 1,266,001 คน ครอบคลุมสถานศึกษาทั้งหมด 27,527 แห่ง⁵ และช่วยเด็กและเยาวชนนอกระบบกว่า 40,000 คน ได้กลับเข้าสู่การเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต ให้มีงานทำมีอาชีพ 2) กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นกองทุนที่สร้างโอกาสทางการศึกษาโดยไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างที่ศึกษาอยู่ แต่ต้องชำระคืนหลังจากจบการศึกษา ซึ่งข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 มีผู้กู้ยืมจำนวน 6,468,483 ราย และ 3) การเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ การปรับเพิ่มอัตราเงินอุดหนุนรายบุคคลสำหรับนักเรียนพิการ การปรับอัตราเงินอุดหนุนรายหัวตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 4 รายการ ได้แก่

⁵ <https://www.eef.or.th/news-support-poor-students-021122/>

ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบและค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณในอัตราตามขนาดของโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม ในระยะถัดไปมีประเด็นด้านการศึกษาที่ยังต้องให้ความสำคัญ คือ

1. **การแก้ไขปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง** ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” ซึ่งผลการติดตามพาน้องกลับมาเรียนจากนักเรียนที่หลุดออกนอกระบบปีการศึกษา 2564 ที่มีจำนวน 121,642 คน สามารถติดตามพบตัวแล้ว 121,050 คน คิดเป็นร้อยละ 99.5 ของจำนวนนักเรียนที่หลุดจากระบบทั้งหมด และยังติดตามไม่พบ 592 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 (ข้อมูล ณ วันที่ 26 ธันวาคม 2565) โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากฐานะครอบครัวที่ยากจนซึ่งทำให้ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายและปัญหาครอบครัวหย่าร้าง ที่ทำให้เด็กต้องหยุดเรียนเพื่อประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัว รวมถึงปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนจึงต้องหยุดเรียน นอกจากนี้ กองทุนเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ยังได้ประเมินว่า ในช่วงการระบาดฯ ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนยากจนพิเศษเพิ่มขึ้น คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากมาตรการป้องกันต่าง ๆ และอัตราเงินเฟ้อ โดยพบภาวะยากจนเฉียบพลันของประชากรและรายได้ครัวเรือนลดลงต่อเนื่อง ทั้งนี้ การหลุดออกนอกระบบการศึกษาจะส่งผลกระทบต่อตัวเด็กและสังคม โดยการหลุดออกนอกระบบส่งผลต่อการอ่านออกเขียนได้ และทักษะของเด็ก ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงการประกอบอาชีพและโอกาสในการมีรายได้ ขณะที่ผลกระทบต่อสังคม ทำให้เสี่ยงต่อความยากจน และกลายเป็นกลุ่มที่อาจก่อปัญหาให้สังคมมากขึ้น อาทิ อาชญากรรม และยาเสพติด

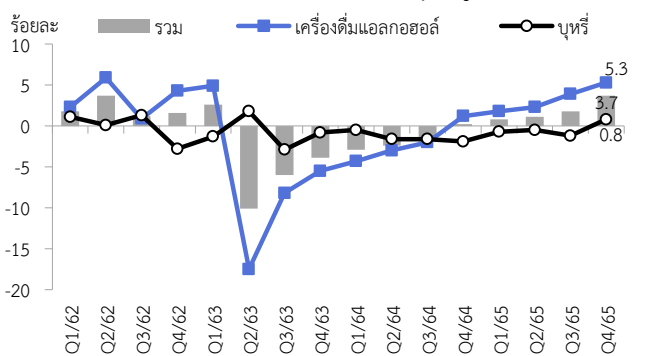
2. **การฟื้นฟูการเรียนรู้ที่หายไปในช่วง COVID-19** จากข้อมูลงานวิจัยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสำรวจสถานะความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษาของเด็กปฐมวัย (Thailand School Readiness Survey: TSRS) ระบุว่า การปิดสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้เกิดปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจของกรมอนามัยที่พบว่า ร้อยละ 25 ของเด็กไทยยังมีพัฒนาการที่ไม่สมวัยโดยเฉพาะด้านการใช้ภาษา รองลงมาเป็นด้านการเข้าใจภาษา อีกทั้งด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญามีทิศทางพัฒนาที่ดีขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นอกจากนี้ การสำรวจความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของเด็กในยุค COVID-19 (ปี 2563 – 2565) พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการจำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ลดลง สำหรับทักษะด้านภาษา พบว่า เด็กปฐมวัยไม่รู้จักตัวอักษรไทยมากขึ้นจากร้อยละ 9 ก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นร้อยละ 15 หลังการแพร่ระบาด สำหรับทักษะด้านคณิตศาสตร์ พบว่า เด็กปฐมวัยไม่รู้จักตัวเลขเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 25 ก่อนการแพร่ระบาด เป็นร้อยละ 36 หลังการแพร่ระบาด นอกจากนี้ เด็กในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นกลุ่มที่มีภาวะการเรียนรู้ถดถอยสูงสุดและมีพัฒนาการเทียบเท่าเด็กในระดับชั้นอนุบาล โดยร้อยละ 98 มีแรงป้อนมีต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของเด็กวัยเดียวกัน ส่งผลให้เด็กกลุ่มดังกล่าวเขียนหนังสือช้า ควบคุมทิศทางการเขียนไม่ดี การทรงตัวในการนั่งเขียนไม่ดี เรียนไม่รู้เรื่อง และยังประสบกับปัญหาทางอารมณ์และสังคม ที่เป็นผลมาจากการเรียนออนไลน์ ทำให้เด็กนั่งอยู่หน้าจอเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงปัญหาพฤติกรรมในกลุ่มวัยรุ่น อาทิ ความกังวล ความเครียด ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาการฆ่าตัวตายอีกด้วย

5. การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

ภาพรวมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืในไตรมาสสี่ ปี 2565 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน โดยยังต้องติดตามและเฝ้าระวังการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนสื่อออนไลน์ รวมทั้งต้องเร่งปราบปรามบุหรืหนีภาษีที่กำลังแพร่ระบาดบนโลกออนไลน์อย่างเร่งด่วน

ไตรมาสสี่ ปี 2565 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 5.3 และการบริโภคบุหรืร้อยละ 0.8 จากการที่ประเทศกลับเข้าสู่ภาวะปกติ ประกอบกับในช่วงปลายปีที่มีการแข่งขันฟุตบอลโลก 2022 และการเฉลิมฉลองเทศกาลปีใหม่ สำหรับภาพรวมปี 2565 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 ตามภาวะเศรษฐกิจและการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว รวมทั้งการกระตุ้นตลาดของ

แผนภาพ 10 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือน
หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื มูลค่าที่แท้จริง (ร้อยละ)

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืในปัจจุบันที่มีการสร้างกลยุทธ์ดึงดูดผู้บริโภคมากขึ้น ทั้งนี้ ตลอดปี 2565 ที่ผ่านมา มีสถานการณ์เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืที่น่าสนใจ คือ (1) การใช้บุหรืไฟฟ้าของเด็กซึ่งเพิ่มขึ้นมาก และยังสามารถเข้าถึงได้ง่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของบุหรืไฟฟ้ากลืน และรสชาติให้ดึงดูดผู้เสพมากขึ้น ซึ่งต้องมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชน (2) การปรับเปลี่ยนรูปแบบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อจูงใจให้บริโภค และ (3) การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเฉพาะการทำคอนเทนต์ผ่าน influencer ซึ่งข้อมูลของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) พบว่าระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 15 พฤษภาคม 2565 มีการโพสต์เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึง 2,684 โพสต์ ซึ่งอาจมีความผิดตาม พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

สำหรับประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังและดำเนินการในระยะถัดไป คือ การเร่งปราบปรามบุหรืหนีภาษี บนโลกออนไลน์ ซึ่งมีการแพร่ระบาดมากขึ้น เนื่องจากต้นทุนการขายที่ถูกกว่าบุหรืที่ถูกกฎหมาย สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ง่าย ทั้งยังยากต่อการตรวจสอบ โดยจากข้อมูลสถิติการปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายของกรมสรรพสามิต พบว่าในเดือนตุลาคม 2564 – สิงหาคม 2565 มีการจับกุมคดีบุหรืหนีภาษีมากถึง 8,534 คดี จำนวน 3.3 ล้านซอง คิดเป็นค่าปรับ 230.48 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ร้อยละ 32 และจากข้อมูลสำรวจการสนทนาในโลกออนไลน์ของสมาคมการค้ายาสูบไทย พบว่า ในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2565 มีการสนทนาเพื่อซื้อ - ขายบุหรืหนีภาษีอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะใน Twitter ที่มีความเคลื่อนไหวมากถึงร้อยละ 91 รองลงมาคือ Facebook ที่ร้อยละ 9 และเว็บไซต์ที่ร้อยละ 1 ตามลำดับ โดยบุหรืหนีภาษีนอกจากจะส่งผลกระทบต่อรายได้ภาษีของรัฐแล้วยังส่งผลกระทบต่อร้านค้าที่ขายบุหรือย่างถูกกฎหมายด้วย ทั้งนี้ แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ที่ห้ามไม่ให้มีการแสดงราคา ณ จุดขาย ตลอดจนห้ามไม่ให้มีการจัดโปรโมชั่นลดราคา เนื่องจากจะเป็นการจูงใจให้บริโภค แต่การขายออนไลน์สามารถลบลอบทำได้ง่าย ทั้งยังไม่สามารถตรวจสอบอายุของผู้ซื้อได้ ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ง่ายขึ้นและอาจส่งผลให้มีการสูบบุหรืมากขึ้นอีกด้วย ดังนั้น จำเป็นต้องมีการเร่งปราบปรามการขายบุหรืหนีภาษีบนแพลตฟอร์มออนไลน์ให้มากขึ้น ตลอดจนมีการควบคุมและตรวจสอบปัญหาตั้งแต่ต้นทางที่มีการลักลอบนำบุหรืหนีภาษีเข้ามาในประเทศ

6. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

คดีอาญาโดยรวมลดลงร้อยละ 5.9 แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่มีการรับแจ้งเพิ่มขึ้น รวมทั้งเฝ้าระวังภัยจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่มีรูปแบบการก่ออาชญากรรมที่หลากหลาย ซึ่งต้องนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาร่วมใช้ในการป้องกัน

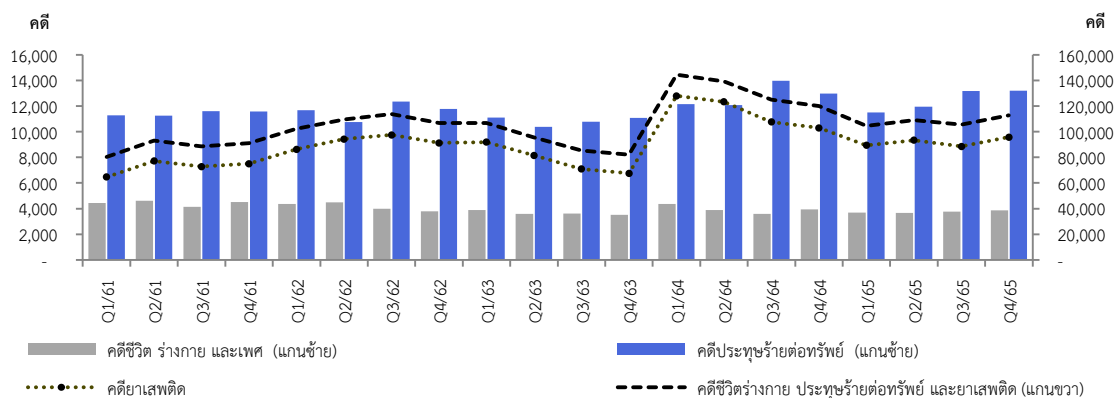
ไตรมาสสี่ ปี 2565 คดีอาญาที่มีการรับแจ้ง 112,842 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2564 ร้อยละ 5.9 โดยเป็นการรับแจ้งในคดียาเสพติด 95,775 คดี ลดลงร้อยละ 7.0 และคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ 3,870 คดี ลดลงร้อยละ 1.9 ขณะที่คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 13,197 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8

ตาราง 13 คดีอาญาประเภทชีวิต ร่างกายและเพศ ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ยาเสพติด ปี 2563 - 2565

ประเภทคดี (คดี)	2563				2564				2565			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
อาญารวม (คดี)	106,885	95,494	85,281	82,072	144,453	139,293	125,076	119,864	104,510	108,919	105,395	112,842
%YoY	4.5	-12.8	-25.1	-23.2	35	46	47	46	-27.7	-21.8	-15.7	-5.9
ยาเสพติด (คดี)	91,899	81,522	70,901	67,494	127,918	123,324	107,530	102,948	89,322	93,308	88,470	95,775
%YoY	6.5	-13.5	-27.3	-26.0	39.2	51.3	51.7	52.5	-30.2	-24.3	-17.7	-7.0
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน(คดี)	11,104	10,380	10,764	11,064	12,160	12,085	13,968	12,970	11,497	11,957	13,168	13,197
%YoY	-5.0	-3.5	-12.8	-6.0	9.5	16.4	29.8	17.2	-5.5	-1.1	-5.7	1.8
ชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	3,882	3,592	3,616	3,514	4,375	3,884	3,578	3,946	3,691	3,654	3,757	3,870
%YoY	-10.8	-20.1	-9.4	-7.5	12.7	8.1	-1.1	12.3	-15.6	-5.9	5.0	-1.9

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มกราคม 2566)

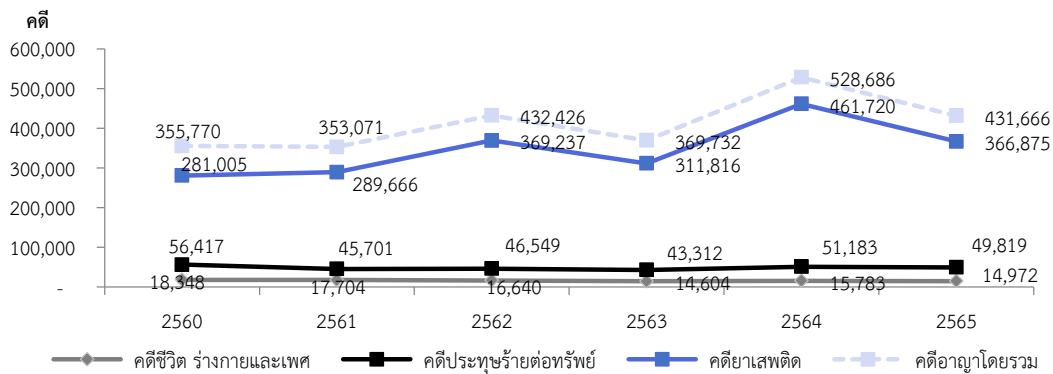
แผนภาพ 11 จำนวนคดีอาญาประเภทคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาส ปี 2561 – 2565

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มกราคม 2566)

ปี 2565 ภาพรวมคดีอาญาลดลง โดยมีการรับแจ้ง 431,666 คดี ลดลงจากปี 2564 ร้อยละ 18.4 เป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 366,875 คดี คดีชีวิต ร่างกาย และเพศรับแจ้ง 14,972 คดี และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 49,819 คดี ลดลงร้อยละ 20.5 5.1 และ 2.7 ตามลำดับ

แผนภาพ 12 จำนวนคดีอาญาโดยรวม คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายปี 2560 – 2565

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มกราคม 2566)

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าคดียาเสพติดมีสัดส่วนสูงกว่าคดีประเภทอื่นมาโดยตลอด ซึ่งการดำเนินการในแต่ละด้านประกอบด้วย 1) *ด้านการปราบปราม* ที่ผ่านมานักค้ายาเสพติดมีการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศผ่านจังหวัดชายแดน รวมถึงมีการซื้อขายผ่านช่องทางออนไลน์และระบบไปรษณีย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า ปี 2565 มีการจับกุมนักค้ายาได้ 258,629 คดี โดยมีผู้ต้องหา 266,726 ราย และยึดทรัพย์ได้เป็นมูลค่า 11,003.02 ล้านบาท อีกทั้งยังสามารถดำเนินการกับกลุ่มการค้ายาเสพติดระดับสำคัญได้ 787 เครือข่าย และยึดทรัพย์สินกลุ่มนักค้าระดับสำคัญได้ 1,723.80 ล้านบาท และ 2) *ด้านการบำบัด* สามารถนำผู้เสพยาเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาได้ 130,560 ราย ในปี 2565 และติดตามผู้บำบัดแล้วอีกกว่า 103,553 ราย

ขณะที่ คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ แม้จะมีสัดส่วนไม่มากแต่คดีข่มขืนกระทำชำเราที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากข้อมูลของมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี พบว่า คดีข่มขืนกระทำชำเราในปี 2565 เพิ่มขึ้นสูงมาก โดยเรื่องร้องทุกข์ ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม - 23 ธันวาคม 2565 มีจำนวนรวม 6,745 คดี ซึ่งในจำนวนนี้เป็นคดีข่มขืนกระทำชำเรา 944 เรื่อง คิดเป็นการร้องเรียนเฉลี่ย 2.58 รายต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 17.3 สำหรับช่วงอายุของเด็กที่ถูกกระทำสูงสุด คือ 10 – 15 ปี (ร้อยละ 40.4) รองลงมาเป็นอายุ 15 – 20 ปี (ร้อยละ 21) และ อายุ 5 – 10 ปี (ร้อยละ 8.5) ตามลำดับ ซึ่งจะพบว่าอายุของผู้กระทำและเหยื่อผู้ถูกกระทำมีแนวโน้มลดลง โดยผู้เสียหายที่อายุน้อยที่สุด คือ 2 ปี ทั้งนี้ ปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมได้ออกพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง (กฎหมาย JSOC) เพื่อป้องกันการก่อเหตุซ้ำ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2566 รวมทั้งได้จัดทำ Watchlist บุคคลอันตรายตามกฎหมายใหม่เพื่อป้องกันไม่ให้คนเหล่านี้มีโอกาสก่อเหตุอีก

ด้านคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ พบการกระทำผิดผ่านระบบคอมพิวเตอร์มากขึ้น โดยปี 2565 มีการรับแจ้งทั้งสิ้น 5,722 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 106.8 จากปี 2564 หรือเพิ่มขึ้น 2.1 เท่า ซึ่งถือเป็นช่องทางในการหลอกลวงที่สำคัญ ซึ่งหากผู้เสียหายหลงเชื่ออาจต้องสูญเสียทรัพย์สินหรือเสียผลประโยชน์ทางธุรกิจ ทั้งนี้ กลุ่มมิจฉาชีพมักใช้ช่องทาง ดังนี้ 1) *Social Media* โดยอาศัยข้อมูลจากแชทหรือโพสต์เป็นตัวช่วยในการสวมรอยหรือปลอมแปลงข้อมูลเพื่อหลอกลวงประชาชน รวมถึงปลอมแปลงสลิปโอนเงินในการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ 2) *อีเมลหลอกลวง (Phishing)* ซึ่งแอบอ้างเป็นธนาคารพาณิชย์เพื่อล่อลวงให้ทำธุรกรรมหรือกรอกข้อมูลสำคัญ และ 3) *การขโมยข้อมูลส่วนบุคคล (Data Theft)* โดยข้อมูลที่รั่วไหลมักเป็นข้อมูลสำคัญ เช่น ชื่อบัญชีผู้ใช้งาน รหัสผ่าน หรือข้อมูลบัตรเครดิต เป็นต้น

ทั้งนี้ ในระยะต่อไปมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ

1. **ภัยจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือภัยไซเบอร์** ที่มีรูปแบบที่หลากหลายและมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงวิธีการหลอกลวงเหยื่ออยู่เสมอ ซึ่งเป็นภัยที่ประชาชนหวาดกลัวเป็นอันดับ 1⁶ อาทิ กลุ่มมิจฉาชีพ Romance Scam ขบวนการ Call center ที่มีการปรับกลไกการเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อโอนเงินผู้เสียหายออกจากบัญชี รวมทั้งกรณีการคุมคามทางเพศผ่านการพูดคุย ชวนคุยเรื่องลามก ในลักษณะอนาจาร ส่งภาพในลักษณะคุกคาม เป็นต้น ซึ่งสามารถติดตามผู้กระทำความผิดได้ยาก ทั้งนี้ ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการติดตามตรวจสอบผู้กระทำความผิดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประชาชนจำเป็นต้องตระหนักและรู้เท่าทันควบคู่ไปด้วย อาทิ แอปพลิเคชันแฟงมัลแวร์ผ่านลิงก์เพื่อขโมยข้อมูลแบบ REMOTE ACCESS⁷

2. **การแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดใหม่** จากการปราบปรามจับกุมนักค้ายาเสพติดและสกัดกั้นการลักลอบการนำเข้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ต้นทางอย่างจริงจัง ส่งผลให้สารตั้งต้นทั้งแอมเฟตามีนและคีตามีนขาดตลาดและมีราคาแพง ผู้ค้ายาเสพติดจึงมีการนำยาเสพติดชนิดที่นิยมเสพมาผสมเป็นยาเสพติดชนิดใหม่ในสูตรคือกเทลซึ่งมีฤทธิ์รุนแรงกว่าเดิมหลายเท่า อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ใหม่เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมของเด็กเยาวชนและวัยรุ่นตามสถานบันเทิง อาทิ เคหะเลทราย กาแฟซองสามพัน ที่สามารถขงดื่มได้ทันทีและมีฤทธิ์แรงกว่ายาอีหลายเท่า หรือการจัดชุดไอซ์พร้อมยาบ้า “ชุดคู่รักฟิน” happy water (น้ำแห่งความสุข) ที่มีส่วนผสมของสาร Benzylpiperazine (BPZ) ที่มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท

3. **การปราบปรามการเล่นพนันออนไลน์** ที่มีการเล่นกันอย่างแพร่หลายและมีมูลค่าความเสียหายสูง อาทิ ในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลกปลายปี 2565 มีการปราบปรามการเล่นพนันฟุตบอลออนไลน์รวม 12,245 ราย พบเงินทุนหมุนเวียนมากถึง 11,202,398,118 บาท ซึ่งกรณีนี้เป็นเพียงตัวอย่างที่มีการจับกุมเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการพนันออนไลน์มีหลากหลายรูปแบบและง่ายต่อการเข้าถึง จึงต้องมีการดำเนินการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การพนันออนไลน์มีความผิดและโทษตามกฎหมายแตกต่างกันไป หากพบเห็นการกระทำความผิดหรือพบเบาะแสเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ สามารถแจ้งสายด่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หมายเลข 191 หรือ 1599

4. **การใช้ความรุนแรงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** จากข้อมูลการรับแจ้งคดีในฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศ ซึ่งทั้งปี 2565 มีการรับแจ้งทั้งสิ้น 14,972 คดี โดยในจำนวนนี้แบ่งได้เป็นคดีทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 55.4 รองลงมาเป็นคดีพยายามฆ่า ร้อยละ 11.9 และคดีข่มขืนร้อยละ 10.9 สะท้อนภาพภัยอันตรายในสังคมที่มีการทำร้ายร่างกายเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ทั้งกรณีการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่น การใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหา การกระทำความรุนแรงในครอบครัว การคลุ้มคลั่งของผู้ใช้สารเสพติดที่มีการทำลายทรัพย์สินและทำร้ายร่างกายคนใกล้ชิดหรือผู้อื่นจนถึงแก่ชีวิต รวมทั้งการทำร้ายผู้อื่นของผู้มีอาชญากรรมทางจิตเวช ซึ่งครอบครัวและชุมชนต้องร่วมกันสอดส่องดูแลคนในชุมชนเพื่อป้องกันการเกิดเหตุการณ์รุนแรง

⁶ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนและความเชื่อมั่นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม People Poll ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามโครงการ Smart Safety Zone 4.0 แบบ Real Time สถานีตำรวจนำร่องทั่วประเทศ 15 สถานี

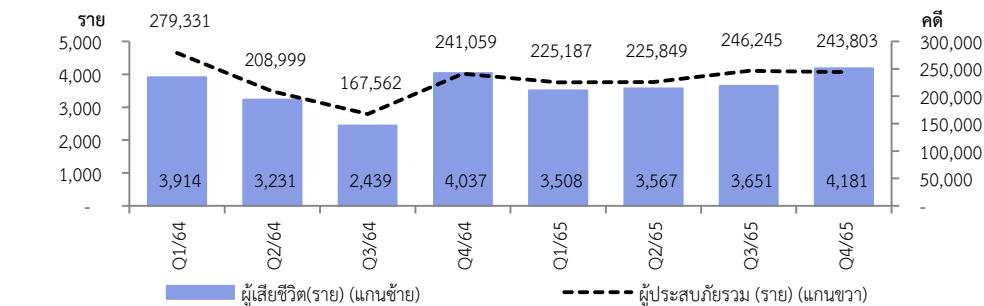
⁷ ได้แก่ SMS ลิงค์แปลกๆ ให้กดเพิ่มเพื่อนใน Line การหลอกล่อสร้างสถานการณ์ให้โหลดแอปพลิเคชันเพื่อส่งข้อมูลส่วนตัว การโหลดแอปพลิเคชันนอก Store การให้ข้อมูลส่วนตัวตั้งรหัส pin เหมือนแอปพลิเคชันธนาคาร การขอการเข้าถึง การช่วยเหลือพิเศษ หรือ Accessibility การค้นข้อมูล โอนเงินออก โดยปลอมภาพหน้าจอหน่วยงานราชการ

7. ความปลอดภัยในการสัญจรทางถนน

ไตรมาสสี่ ปี 2565 การรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยสะสมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 และผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น 3.6 ซึ่งตลอดปี 2565 มีผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุสะสมและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 และ 9.4 ตามลำดับ โดยรถจักรยานยนต์เป็นพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด

ไตรมาสสี่ ปี 2565 ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) มีการรับแจ้งผู้ประสบภัยสะสมรวม 243,803 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2564 โดยผู้เสียชีวิตสะสมและผู้บาดเจ็บสะสม มีจำนวน 4,181 ราย และ 239,622 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 และ 1.1 ตามลำดับ ซึ่งประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 61.7 รองลงมาเป็นรถยนต์ ร้อยละ 38.3 ขณะที่ผู้ประสบภัยอยู่ในช่วงอายุ 36 – 60 ปี มีจำนวนมากที่สุดที่ร้อยละ 26 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 1 – 14 ปี ที่ร้อยละ 25 และช่วงอายุ 25-35 ปี ร้อยละ 18 อีกทั้งช่วงเวลาของการเกิดอุบัติเหตุสูงสุด คือ 18.00 – 21.59 น. ที่ร้อยละ 25.0

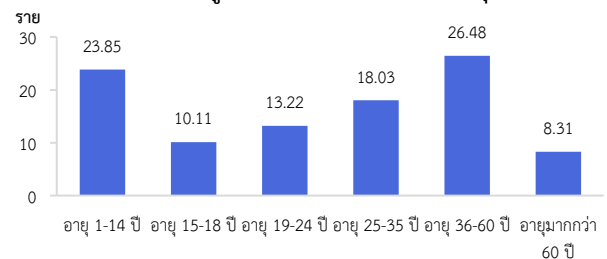
แผนภาพ 13 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก จำนวนผู้เสียชีวิต ปี 2560 – 2565

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) <https://www.thairsc.com/data-compare>
ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2566

ปี 2565 อุบัติเหตุและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการจราจรทางบกเพิ่มขึ้น จากข้อมูลของศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) ที่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลแบบ REALTIME รายงานสถิติการใช้สิทธิ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถของผู้ประสบอุบัติเหตุจากรถยนต์พบว่า ในปี 2565 มีการรับแจ้งผู้ประสบภัยรวม 941,084 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 เป็นผู้เสียชีวิต 14,907 ราย (เฉลี่ยวันละ 40.8 คน) เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 9.4 แบ่งเป็นชายร้อยละ 64.0 และหญิงร้อยละ 35.9 ซึ่งหากพิจารณาเป็นช่วงอายุ พบว่า กลุ่มอายุ 36 – 60 ปี มีจำนวนมากที่สุดที่ร้อยละ 26.5 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 1 – 14 ปี ที่ร้อยละ 23.8 และช่วงอายุ 25 – 35 ปี ร้อยละ 18.0 สำหรับผู้บาดเจ็บสะสมและทุพพลภาพมีจำนวน 926,000 ราย และ 177 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 และ 9.3 ตามลำดับ ขณะที่ประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 56.0 และวันที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด คือวันจันทร์ ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดเวลา 18.00 – 21.59 น. (ร้อยละ 24.8) รองลงมาเป็นช่วงเวลา 14.00 – 17.59 น. (ร้อยละ 24.3) โดยจังหวัดที่มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บสะสมสูงสุด

แผนภาพ 14 จำนวนผู้ประสบภัย จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2565

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC)

ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผู้เสียชีวิตรวม 921 ราย และผู้บาดเจ็บสะสมรวม 117,921 ราย รองลงมา คือ จังหวัดนครราชสีมา มีผู้เสียชีวิต 544 ราย และผู้บาดเจ็บสะสมรวม 34,150 ราย ส่วนจังหวัดที่มีผู้เสียชีวิตน้อยสุด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสงคราม มีผู้เสียชีวิต 36 ราย

การศึกษาขององค์การอนามัยโลกภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ⁸ ระบุว่า ในทุก 2 ชั่วโมงจะมีคนไทย เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและวัยแรงงาน และคาดการณ์ว่า ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ของปี 2566 มีมากกว่า 12 ล้านล้านบาท โดยสามารถแบ่งตามระดับความรุนแรง คือ กรณีเสียชีวิต 511,515 ล้านบาท กรณีบาดเจ็บรุนแรง (IPD) 158,669 ล้านบาท บาดเจ็บเล็กน้อย (OPD) 144,957 ล้านบาท และกรณีพิการ 306,156 ล้านบาท

ทั้งนี้ การลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน จำเป็นต้องมีการดำเนินการ คือ 1) การบังคับใช้ กฎหมายอย่างเคร่งครัด กับผู้ที่กระทำผิดกฎหมาย อาทิ ต้มแล้วขับ ขับซิ่งความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การไม่สวมเข็มขัดและหมวกนิรภัย 2) การออกแบบถนนที่คำนึงถึงความปลอดภัย โดยปรับปรุงถนนและ สภาพแวดล้อมของผู้ใช้รถใช้ถนนเพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยทางถนนในเขตชุมชนด้วยมาตรฐาน iRAP⁹ และติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกทางถนนโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้ใช้รถจักรยานยนต์ และ 3) การเสริมสร้างวินัยจราจร โดยการรณรงค์ให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน รวมถึงการสร้าง แรงจูงใจและบทลงโทษ อาทิ การให้คะแนนเพิ่มให้สิทธิพิเศษกับผู้ขับขี่ไม่เคยกระทำผิดกฎจราจรหรือ ตัดคะแนนเพื่อลงโทษผู้ขับขี่รถยนต์ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ซึ่งเริ่มมีการบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2566 ที่ผ่านมา

เริ่มใช้แล้ว !
9 มกราคม 2566

ระบบตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถ

ตัดคะแนนกับกฏจราจรที่ผิดกฎจราจร
ใน 20 วัน ความผิดอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ

เมื่อใช้การตัดคะแนนในบัญชี

- การลดคะแนนความประพฤติในการขับรถตามจำนวนคะแนนที่กำหนดของแต่ละข้อหา
- เมื่อใช้คะแนนจนหมดแล้วผู้ขับขี่ต้องคะแนนความประพฤติในการขับรถตามเรื่อง 0 คะแนน จะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับรถ 30 วัน

เมื่อใช้ในการคืนคะแนน

- คะแนนที่ถูกตัดไป จะได้รับคืนเมื่อครบกำหนด 10 วันถึงส่วนราชการที่ออก โดยหักภาษี 0 คะแนน จะได้รับคืนเต็ม 3 คะแนน
- สามารถขอคืนคะแนนการชนกันทางบก 100% 2 ครั้ง เมื่อคืนคะแนนคืน

ช่องทางการตรวจสอบคะแนน

- เว็บไซต์ E-Ticket PTM
- แอปพลิเคชัน iRAP (KIRUB DEE)

ตัด 1 คะแนน

- ใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับรถ
- ไม่สวมหมวกกันน็อค หรือ คาดเข็มขัดนิรภัย (แล้วแต่กรณี)
- ขับรถเร็วเกินกำหนด
- ขับรถบนทางเท้า
- ไม่หยุดให้คนข้ามทางม้าลาย
- ไม่เลี้ยวรถฉุกเฉิน
- ขับรถโดยประมาททางเสี้ยว
- ไม่ติดป้ายทะเบียน หรือป้ายภาษี

ตัด 2 คะแนน

- ขับรถฝ่าไฟแดง
- ขับรถย้อนศร
- ขับรถระหว่างโดนพักใช้ หรือพักถอนใบอนุญาต

ตัด 3 คะแนน

- ขับรถในขณะหย่อนความสามารถ
- ขับรถผิดวิธี
- ชนแล้วหนี

ตัด 4 คะแนน

- เมาแล้วขับ
- ขับรถขณะเสพยาเสพติด
- แข่งรถในทาง
- ขับรถโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้อื่น

ค่าชำระค่าปรับตามใบสั่ง

1 ใบสั่ง ตัด 1 คะแนน

คืนคะแนนอัตโนมัติ

เมื่อครบ 1 ปี

ค่าตัดคะแนนเหลือ 0 คะแนน จะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต 30 วัน หากนำเงินไปชดเชยในขณะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนี้ ภาษีจะถูกไม่เก็บ 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เกณฑ์ ตัดคะแนน ใบขับขี่

โดยผู้ขับขี่ใบขับขี่ จะมีความ 12 คะแนน เริ่มใช้ 9 ม.ค. 66

ตัด 1 คะแนน

- ใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับรถ
- ไม่สวมหมวกกันน็อค หรือ คาดเข็มขัดนิรภัย (แล้วแต่กรณี)
- ขับรถเร็วเกินกำหนด
- ขับรถบนทางเท้า
- ไม่หยุดให้คนข้ามทางม้าลาย
- ไม่เลี้ยวรถฉุกเฉิน
- ขับรถโดยประมาททางเสี้ยว
- ไม่ติดป้ายทะเบียน หรือป้ายภาษี

ตัด 2 คะแนน

- ขับรถฝ่าไฟแดง
- ขับรถย้อนศร
- ขับรถระหว่างโดนพักใช้ หรือพักถอนใบอนุญาต

ตัด 3 คะแนน

- ขับรถในขณะหย่อนความสามารถ
- ขับรถผิดวิธี
- ชนแล้วหนี

ตัด 4 คะแนน

- เมาแล้วขับ
- ขับรถขณะเสพยาเสพติด
- แข่งรถในทาง
- ขับรถโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้อื่น

ค่าชำระค่าปรับตามใบสั่ง

1 ใบสั่ง ตัด 1 คะแนน

คืนคะแนนอัตโนมัติ

เมื่อครบ 1 ปี

ค่าตัดคะแนนเหลือ 0 คะแนน จะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต 30 วัน หากนำเงินไปชดเชยในขณะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนี้ ภาษีจะถูกไม่เก็บ 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁸ เวที BIG Talk 2022 เรื่อง “How to ช่วยชีวิตคนไทย จากอุบัติเหตุทางถนน” 13 ธันวาคม 2565 ณ โรงแรมแกรนด์ ฟอรั่ม กรุงเทพฯ ภายใต้โครงการแผนงานยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับองค์การอนามัยโลกด้านความปลอดภัยทางถนน

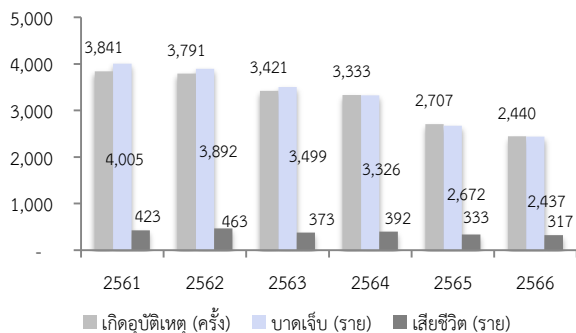
⁹ มาตรฐานการประเมินถนน iRAP เป็นหนึ่งในวิธีที่สามารถใช้เป็นตัววัดระดับความปลอดภัยทางถนน ซึ่งจะพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของถนน ประกอบกับสภาพของการจราจร โดยพิจารณาจากมิติของผู้ใช้รถใช้ถนน ผู้ใช้รถจักรยานยนต์ ผู้ใช้จักรยาน และคนเดินเท้า ถนนที่ได้คะแนนความเสี่ยงต่ำในระดับ 5 ดาวจัดเป็นถนนที่มีความปลอดภัยสูงสุด และถนนที่ได้คะแนนความเสี่ยงสูงในระดับ 1 ดาว จะเป็นถนนที่มีความปลอดภัยต่ำสุด

การเกิดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลปีใหม่ 2566

สถานการณ์อุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2566 มีการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิตลดลง ส่วนหนึ่งจากการที่ประชาชนออกเดินทางลดลงจากช่วงเทศกาลปีใหม่ 2565 ร้อยละ 3.9 โดยเกิดอุบัติเหตุรวม 2,440 ครั้ง ลดลงร้อยละ 9.9 มีผู้เสียชีวิต 317 ราย ลดลงร้อยละ 4.8 (เฉลี่ยวันละ 45 คน หรือชั่วโมงละ 1.8 คน) มีผู้บาดเจ็บ 2,437 คน ลดลงร้อยละ 8.8 โดยผู้เสียชีวิตร้อยละ 51 เป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 53 เป็นการเสียชีวิตในรัศมี 5 กิโลเมตรก่อนถึงบ้าน ขณะที่ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตสูงสุดอยู่ในช่วงอายุ 40-49 ปี สำหรับสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุดจากการขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 34.8 รองลงมาตัดหน้ากระชั้นชิด ร้อยละ 24.0 รถจักรยานยนต์เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ร้อยละ 82.1 เนื่องจากไม่สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ 80) โดยจังหวัดที่ไม่มีผู้เสียชีวิตสูงสุด 5 จังหวัด ได้แก่ นราธิวาส บึงกาฬ พังงา สตูล และสุโขทัย

ทั้งนี้ อุบัติเหตุที่มีผู้เสียชีวิตมากกว่าร้อยละ 50 เป็นการขับขี่ด้วยความเร็วตามกฎหมายกำหนด (80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง) ซึ่งเกิดในพื้นที่เขตชุมชน (ถนนภายในอำเภอ) จึงควรมีมาตรการจำกัดความเร็วในเขตชุมชนและเขตเมืองให้ใช้ความเร็วไม่น้อยกว่า 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกบริเวณจุดเสี่ยง จุดกลับรถ พัฒนาระบบข้อมูลอุบัติเหตุและแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลอุบัติเหตุให้มีความละเอียดเพิ่มข้อมูลผังการชน (Collision Diagram) พัฒนาศูนย์ข้อมูลและองค์ความรู้ในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลอุบัติเหตุทางถนน และการสร้างเวทีเพื่อร่วมวิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ตนเอง

แผนภาพ 15 สถิติการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้เสียชีวิต/ ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2561 – 2566

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล 2566

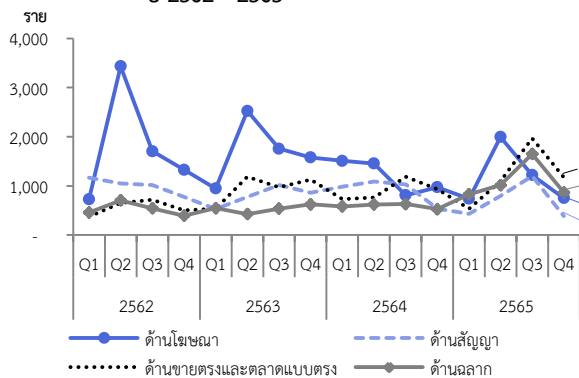

8. การคุ้มครองผู้บริโภค

ไตรมาสสี่ ปี 2565 การรับเรื่องร้องเรียนผ่าน สคบ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 ขณะที่ การร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. ลดลง ร้อยละ 74.0 สำหรับภาพรวมปี 2565 การร้องเรียนในภาพรวมเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 9.6 ทั้งนี้ ต้องมีการเฝ้าระวังอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบน Mobile Banking ที่เพิ่มมากขึ้น

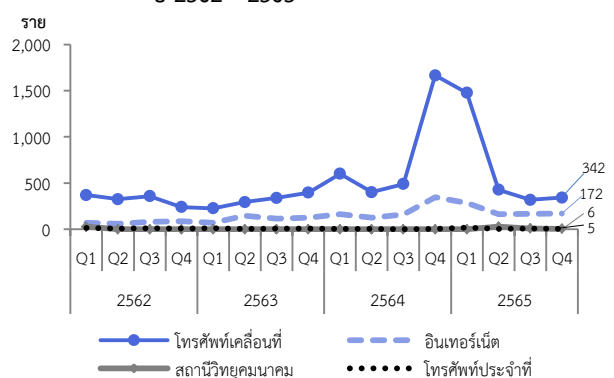
การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสสี่ ปี 2565 ของ สคบ. มีจำนวน 3,184 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.2 โดยด้านที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดคือ ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง¹⁰ รองลงมาเป็นด้านฉลาก ด้านโฆษณา และด้านสัญญา ตามลำดับ ทั้งนี้ สินค้าและบริการที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุด คือ สินค้าและบริการทั่วไป 2,339 เรื่อง โดยส่วนใหญ่เป็นการร้องเรียนให้มีการตรวจสอบคุณภาพและปริมาณของสินค้าว่าเป็นจริงตามที่ระบุไว้ที่ฉลากของสินค้าหรือไม่ รองลงมาเป็นผู้ประกอบการทั่วไป 1,084 เรื่อง เนื่องจากผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการใช้บริการ การร้องเรียนเกี่ยวกับรถยนต์ 338 เรื่อง โดยส่วนมากเป็นเรื่องรถยนต์ข่าวด และ การร้องเรียนเกี่ยวกับอาคารชุด/คอนโดมิเนียม 262 เรื่อง

แผนภาพ 16 การรับเรื่องร้องเรียน จำแนกตามประเด็น รายไตรมาส ปี 2562 – 2565

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนภาพ 17 การรับเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมรายไตรมาส ปี 2562 – 2565

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ขณะที่ การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมของสำนักงาน กสทช. พบว่า ไตรมาสสี่ ปี 2565 มีการร้องเรียนทั้งสิ้น 525 เรื่อง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 74.0 ซึ่งยังคงเป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับโทรศัพท์เคลื่อนที่มากที่สุด โดยเฉพาะมาตรฐานการให้บริการ จำนวน 510 เรื่อง รองลงมาเป็นการยกเลิกบริการ จำนวน 146 ราย และการคิดค่าบริการผิดพลาด 103 เรื่อง การได้รับข้อความสั้น (SMS) 61 เรื่อง และคุณภาพการให้บริการ 58 เรื่อง เป็นต้น

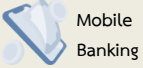
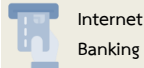
สำหรับภาพรวม ปี 2565 มีการร้องเรียนทั้งสิ้น 20,102 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 9.6 โดย สคบ. ได้รับการร้องเรียนจำนวน 16,671 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 16.0 จากการร้องเรียนในส่วนของสินค้าและบริการทั่วไปและร้านอาหารที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ สำนักงาน กสทช. มีการร้องทั้งสิ้น 3,431 เรื่อง ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 13.5 โดยประเด็นที่มีการร้องเรียนมากที่สุด คือ การได้รับข้อความสั้น (SMS) ทั้งนี้ ตลอดปี 2565 มีสถานการณ์การคุ้มครองผู้บริโภคที่น่าสนใจ ดังนี้ 1) การหลอกลวงให้ประชาชนเปิดบัญชีม้า โดยในปี 2565 มีการหลอกลวงให้ประชาชนขายบัญชีเงินฝากธนาคาร ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

¹⁰

ตลาดแบบตรง หมายความว่า การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลของผู้ประกอบการธุรกิจในการเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยตรงต่อผู้บริโภค ซึ่งมีระยะห่างโดยระยะทาง ตัวอย่างธุรกิจตลาดแบบตรง เช่น Lazada Shopee เป็นต้น

ได้มีการอายัดบัญชีม้าจำนวนทั้งสิ้น 58,463 บัญชี โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำร่างพระราชกำหนด มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. เพื่อคุ้มครองประชาชนที่ถูกหลอกลวง ให้โอนเงิน และลงโทษผู้ที่เปิดบัญชีม้า นอกจากนี้ ประชาชนเองจะต้องรู้เท่าทันและระมัดระวังการทำธุรกรรม ทางการเงินของตนเองให้มากขึ้น 2) การหลอกกู้เงินผ่านแอปพลิเคชันเถื่อน ซึ่งเป็นประเด็นที่มีการร้องเรียน ผ่านมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคสูงสุดของปี 2565 คิดเป็นร้อยละ 23.3 จากเรื่องร้องเรียนทั้งหมด 2,090 เรื่อง โดยมี ทั้งกรณีหลอกให้กู้แล้วได้เงินจริงแต่เรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด และกรณีกู้เงินที่ไม่ได้เงิน แต่ยังต้องเสียเงิน ทำให้ประชาชนที่หลงเชื่อเสี่ยงเป็นหนี้เพิ่มโดยไม่รู้ตัว 3) ปัญหาการให้บริการของรถโดยสาร สาธารณะ โดยเฉพาะรถแท็กซี่ จากข้อมูลของกรมการขนส่งทางบกปี 2565 พบว่า รถโดยสารสาธารณะ ที่ประชาชนร้องเรียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์มากที่สุด คือ รถแท็กซี่จำนวน 14,158 เรื่อง ส่วนประเด็น ร้องเรียนส่วนใหญ่ คือ แสดงกิริยาว่าจามไม่สุภาพ ขับรถประมาทหน้าหวาดเสียว ปฏิเสธไม่รับผู้โดยสาร แม้มี การดำเนินการแก้ไขแล้วก็ตาม ควรมีมาตรการยกระดับมาตรฐานการให้บริการและ กำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดขึ้น และสอดคล้องกับการปรับเพิ่มอัตราค่าโดยสารแท็กซี่รอบใหม่ เพื่อความปลอดภัย ของผู้โดยสาร และ 4) ปัญหาการรับส่งนักเรียนไม่ปลอดภัย ในช่วงที่ผ่านมา มีเด็กนักเรียนจำนวนมาก โดยเฉพาะเด็กเล็ก มักตกเป็นเหยื่อความประมาท/การละเลยกฎหมายของบริการรถรับส่งโรงเรียน จากข้อมูล การเฝ้าระวังสถานการณ์รถรับส่งนักเรียนไม่ปลอดภัย พบว่า ในช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2565 เกิดอุบัติเหตุรถรับส่งนักเรียนมากถึง 6 ครั้ง โดยมีนักเรียนบาดเจ็บจำนวน 65 คน นอกจากนี้ ยังมีกรณีอื่น ๆ อาทิ เด็กหลับและล้มเด็กไว้ในรถ รถรับส่งนักเรียนไม่ได้มาตรฐาน/เมาแล้วขับ โดยเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิด อุบัติเหตุและความสูญเสียในหลายครั้ง

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังและให้ความสำคัญ คือ **ปัญหาและความเสี่ยงในการให้บริการทางการเงินของธนาคารพาณิชย์กับการคุ้มครองผู้บริโภค** ปัจจุบันการร้องเรียนธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วน ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน พบว่า ในไตรมาสสาม ปี 2565 มีการร้องเรียน ธนาคารพาณิชย์ (D-SIBs)¹¹ จำนวน 128,842 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 98.42 จากประเภทของสถาบันการเงิน ทั้งหมด โดยเพิ่มขึ้นจากไตรมาสหนึ่งถึงร้อยละ 40.58 ซึ่งปัญหาที่ถูกร้องเรียนส่วนใหญ่ เช่น การให้ข้อมูลสำคัญ ไม่ครบถ้วน/ไม่ถูกต้อง/บังคับขาย การขายรบกวน และดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า บริการ Mobile Banking ของธนาคารพาณิชย์ มักเกิดปัญหาความขัดข้องบ่อยครั้ง จากการเป็นช่องทางในการทำ ธุรกรรมที่มีการใช้งานสูงที่สุด ส่งผลให้ในปี 2565 บริการ Mobile Banking เกิดปัญหาขัดข้องถึง 65 ครั้ง รวมเวลาทั้งสิ้นประมาณ 153 ชม. ขณะเดียวกัน มีฉ้อโกงที่มีการหลอกลวงให้ประชาชนทำธุรกรรมทางการเงิน ที่แฝงอันตราย อาทิ การรับและโอนเงินที่ไม่ทราบ ที่มา การหลอกให้ติดตั้งแอปพลิเคชัน หรือคลิกลิงก์ ที่มากับข้อความสั้น (SMS) เพื่อดูเงินในบัญชี ซึ่งก่อให้เกิดมูลค่าความเสียหายจำนวนมากศาล ขณะที่การติดตามและตรวจสอบก่อนข้างใช้ เวลานานและยากที่จะได้เงินคืน ดังนั้น นอกจาก ประชาชนจะต้องระมัดระวังตนเอง รู้เท่าทัน

สถิติระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ขัดข้องของธนาคารพาณิชย์ ที่กระทบต่อการให้บริการผู้ใช้ ปี 2565			
 Mobile Banking	 Internet Banking	 ATM / CDM	 สาขา
▲ ระบบขัดข้อง 65 ครั้ง ○ รวมเวลาทั้งสิ้น 153+ ชม.	▲ ระบบขัดข้อง 4 ครั้ง ○ รวมเวลาทั้งสิ้น 11 ชม.	▲ ระบบขัดข้อง 11 ครั้ง ○ รวมเวลาทั้งสิ้น 9+ ชม.	▲ ระบบขัดข้อง 11 ครั้ง ○ รวมเวลาทั้งสิ้น 16+ ชม.
ที่มา: ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย			

11

D-SIBs หรือ Domestic Systemically Important Banks หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีความสำคัญต่อระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจ โดยรวมของประเทศ โดยเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่ และทำธุรกรรมเชื่อมโยงกับสถาบันการเงินอื่นเป็นจำนวนมาก รวมถึง มีการให้บริการผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินพื้นฐานที่สำคัญ อาทิ เงินฝาก สินเชื่อ การโอนเงินชำระหนี้ ในปริมาณสูง โดยมีผู้ที่ เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก

ไม่คลิกลิงก์แปลกปลอมที่ได้รับทาง SMS แล้ว ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้รับฝากเงินและมีบทบาทเป็นผู้ดูแล ตรวจสอบ รักษาความปลอดภัยของเงินของลูกค้า จำเป็นต้องมีกลไกป้องกันการรั่วไหลของเงินหรือโอนเงินแบบไม่พึงประสงค์ รวมถึงมีระบบการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และลดความสูญเสียแก่ลูกค้า โดยปัจจุบัน ธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ระหว่างการเพิ่มกระบวนการยืนยันตัวตนด้วยเทคโนโลยีชีวมิติ (Biometrics) บน Mobile Banking ให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการ เพื่อลดปัญหาการทำธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย (การโอนเงินจำนวนมากทั้งในแง่มูลค่าและความถี่) ซึ่งอาจสามารถนำมาใช้ในการยืนยันการทำธุรกรรมทางการเงินทุกประเภทร่วมกับระบบรักษาความปลอดภัยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อาทิ การใช้รหัสผ่าน (Password) รหัสพิน (PIN Code) และรหัส OTP (One-Time Password) เพื่อให้การทำธุรกรรมทางการเงินมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรมีการตรวจสอบและปรับปรุงช่องโหว่ที่มีฉฉฉฉสามารถแสวงหาผลประโยชน์ในเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง

สแกนลายนิ้วมือ
(Fingerprint Recognition)

สแกนใบหน้า
(Face Recognition)

สแกนม่านตา
(Iris Recognition)

จดจำเสียง
(Voice Recognition)

3 ขั้นตอนความปลอดภัยก่อนใช้ข้อมูลทางชีวภาพ

- เลือกใช้ Biometrics ยืนยันตัวตนกับระบบที่ต้องการ**
หากทำข้อมูลรั่วไหลไป จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้
- ยืนยันตัวตนด้วย 2 ปัจจัยกับธุรกรรมที่สำคัญ**
การสแกนใบหน้าที่ครั้งแรกเพื่อเข้าสู่ระบบ Mobile Banking
แล้วยืนยันตัวตนด้วยรหัสผ่านหรือ PIN เมื่อโอนเงิน
- สำรองวิธีเข้าสู่ระบบแบบอื่นไว้ด้วย**
เช่น หากสแกนนิ้ว หรือใบหน้าที่ไม่ผ่านก็ยังสามารถใช้รหัสผ่านเข้าสู่ระบบได้

ที่มา : ค่ายกับโซลูชันของ บริษัท อินเทล เมกาสกาย ประเทศไทย

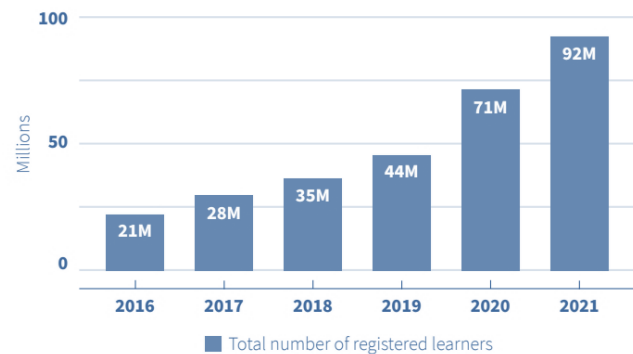
อินเทอร์เน็ต : โอกาสและข้อจำกัดในการยกระดับการศึกษาของเด็กไทย

ปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้มากขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ก้าวทันโลก อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นฐานการศึกษา ซึ่งต้องเร่งดำเนินการในด้านคุณภาพและความครอบคลุมของสัญญาณ เพื่อให้เด็กไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากที่สุด

อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จากการเป็นตัวกลางในการเข้าถึงองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาสู่ผู้ใช้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด ทำให้ปัจจุบันมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต

ในด้านการศึกษามากขึ้นมาก ข้อมูลจากรายงาน Coursera Impact Report 2021 ระบุว่า ในปี 2559 มีผู้ลงทะเบียนใน Coursera¹² 21 ล้านคน และเพิ่มขึ้นเป็น 92 ล้านคนในปี 2564 ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตยิ่งชัดเจนขึ้นมากในช่วง COVID-19 ที่ทั่วโลกต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นออนไลน์ รวมทั้งการที่ UNESCO ประกาศปฏิญญาสากลเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและเทคโนโลยีในเดือนธันวาคม 2565 นอกจากนี้ การศึกษาสำคัญที่ระบุผลประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต

แผนภาพ 18 จำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนผ่านหลักสูตรอบรมออนไลน์ของ Coursera ในปี 2559 – 2564 (ล้านคน)

ที่มา: รายงาน Coursera Impact Report 2021

เพื่อการศึกษา คือ งานศึกษาของ An Economist Intelligence Unit (EIU) ซึ่งระบุว่าประเทศที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในโรงเรียนระดับสูง จะส่งผลให้เด็กมีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาธุรกิจและทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อีกด้วย โดยการที่โรงเรียนมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ GDP per capita เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.11

สำหรับประเทศไทย อินเทอร์เน็ตถูกใช้เป็นตัวกลางในการเรียนออนไลน์ควบคู่กับการเรียนการสอนในห้องเรียนมาตั้งแต่ก่อน COVID-19 โดยประเทศไทยมีผู้สนใจลงทะเบียนเรียนออนไลน์ในระบบของ Thai MOOC จำนวน 266,261 คน ในปี 2562 และเพิ่มขึ้นเป็น 454,559 คน ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 58.57 ขณะเดียวกัน รัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตโดยมีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) เสมือนเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานประเภทหนึ่งได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และมีนโยบายที่สำคัญ คือ โครงการเน็ตประชารัฐ โครงการขยายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและปรับปรุงโครงข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงการเน็ตชายขอบ และเน็ตห่างไกล ซึ่งกระจายไปในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

¹²

Coursera คือ แพลตฟอร์มรวมหลักสูตรเรียนออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีหลักสูตรมากกว่า 4,600 วิชา นอกจากนี้ ยังมีผู้เชี่ยวชาญจากทั่วโลกมาเป็นผู้ให้ความรู้ในหลักสูตรที่เปิดสอน อาทิ บริษัท IBM Google และมหาวิทยาลัยชื่อดังจากประเทศต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นฐานการศึกษา ซึ่งมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

1. อินเทอร์เน็ตฟรีที่มียังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควรทำให้เด็กนักเรียนจำนวนมากต้องมีค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต แม้ว่ารัฐบาลจะมีการดำเนินโครงการเน็ตประชารัฐ เน็ตขยายขอบ และเน็ตห่างไกล เพื่อให้อินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ (74,965 หมู่บ้าน) แต่ความครอบคลุมของสัญญาณยังจำกัด ในบางพื้นที่ เนื่องจากจุดกระจายสัญญาณมักอยู่ตามที่ทำกาหมู่บ้าน ศาลาประชาคม วัด หรือบ้านผู้นำชุมชน ทำให้ประชาชน หรือครัวเรือนที่อยู่ห่างไกลพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถใช้บริการได้ อีกทั้งในช่วงที่มีผู้ให้บริการจำนวนมากยังทำให้ความแรงของสัญญาณต่ำและเชื่อมต่อได้ยาก เมื่อพิจารณาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนไทย พบว่า ในปี 2564 มีเด็กและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ถึง 15.5 ล้านคน¹³ หรือคิดเป็น สัดส่วนถึงร้อยละ 97.1 ของเด็กทั้งหมด แต่การใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนดังกล่าวยังมีต้นทุนค่อนข้างสูง กล่าวคือ เด็กและเยาวชน GEN Z¹⁴

(อายุต่ำกว่า 22 ปี) ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ระหว่าง 201 – 400 บาทต่อเดือน โดยข้อมูลของ กสศ. ในปี 2564 พบว่า หากเด็กนักเรียนจากครัวเรือนยากจนใช้อินเทอร์เน็ตบ้าน จะมีค่าบริการอินเทอร์เน็ตรายเดือนอยู่ที่ ร้อยละ 20.35 ของรายได้ แต่หากใช้อินเทอร์เน็ตมือถือค่าบริการรายเดือน จะอยู่ที่ร้อยละ 15.88 ของรายได้ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูง โดยกรณีของประเทศอังกฤษจากรายงานของ Ofcom (2020) พบว่ามีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.2 ต่อรายได้เท่านั้น โดยคนที่มีรายได้ต่ำที่สุดมีค่าใช้จ่ายด้านอินเทอร์เน็ตต่อรายได้เพียงร้อยละ 4.2

แผนภาพ 19 ค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามเจนเนอเรชัน

เจนเนอเรชัน	ต่ำกว่า 201 บาท	201 - 400 บาท	401 - 600 บาท	601 - 800 บาท	801 - 1,000 บาท	1,001 - 1,500 บาท	1,500 บาท ขึ้นไป
■ Gen Baby Boomers ขึ้นไป	35.29%	38.28%	16.99%	5.71%	2.07%	1.04%	0.63%
■ Gen X	18.31%	39.40%	22.85%	10.55%	4.47%	2.82%	1.60%
■ Gen Y	9.60%	32.09%	32.40%	14.92%	6.10%	3.47%	1.42%
■ Gen Z	23.37%	41.37%	22.78%	7.64%	2.59%	1.36%	0.89%

ที่มา: สํารวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565

2. สถานศึกษาบางแห่งยังไม่มีอินเทอร์เน็ต จากข้อมูลการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษา/โรงเรียนทั่วประเทศในภาคเรียนที่ 1/2565¹⁵ พบว่า สถานศึกษาจําร้อยละ 5.3 จากสถานศึกษาทั้งหมด 38,400 แห่ง¹⁶ ยังไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ โดยเฉพาะสถานศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาที่อยู่ในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ส่วนใหญ่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพียง 466 แห่ง จาก 1,772 แห่ง และ 180 แห่ง จาก 437 แห่ง ตามลำดับ นอกจากนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล อาทิ โรงเรียนที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดน พื้นที่เกาะ ป่าเขา บนดอยสูง รวมถึงพื้นที่เสี่ยงภัยต่าง ๆ ยังประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรครูอีกด้วย ซึ่งเป็นอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้เด็กนักเรียนไม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาได้อย่างถูกต้อง

¹³ รายงานการใช้ไอซีทีของเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2564 ที่มีอายุตั้งแต่ 6 – 24 ปี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

¹⁴ รายงานผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

¹⁵ ข้อมูลจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

¹⁶ ไม่รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์

ตาราง 14 การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษาของไทย แบ่งตามประเภทสังกัด ปี 2565 (แห่ง)

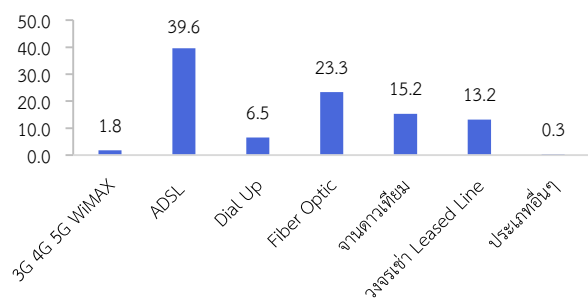
สังกัดสถานศึกษา	มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต	ไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต	ไม่จัดเก็บข้อมูล
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	466	1,306	-
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	193	29	-
สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	180	257	-
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	29,259	190	-
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	862	9	9
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	3,542	199	251
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	255	-	-
สำนักงานส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	911	31	-
อื่น ๆ	43	-	408
รวม	35,711	2,021	668

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ: อื่นๆ ประกอบด้วย โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ โรงเรียนในสังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กองทัพบก มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา กองบัญชาการกองทัพไทย และสำนักงานพระพุทธศาสนา

3. **สัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาต้องการความเสถียร แต่รูปแบบสัญญาณที่ใช้เชื่อมต่อในปัจจุบันยังจำกัดคุณภาพ** โดยเมื่อพิจารณาคุณภาพการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของเด็กส่วนใหญ่ พบว่า มีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเชื่อมต่อเป็นหลัก โดยมีเด็ก GEN Z ร้อยละ 97.15 ใช้อินเทอร์เน็ตจากมือถือ ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณารูปแบบของอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาทั่วประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตแบบสายโทรศัพท์ (ADSL) ที่ร้อยละ 39.6 ซึ่งเสี่ยงต่อการชำรุดเสียหายได้ง่ายและอาจทำให้คุณภาพสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ได้รับลดลงได้ ขณะที่ สถานศึกษาที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบ Fiber Optic ตามนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงด้วย Fiber Optic มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 23.3 เท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีสถานศึกษาอีก 5,445 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.2 ที่ต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบจานดาวเทียม เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ห่างไกลและโครงข่ายการสื่อสารภาคพื้นดินยังไม่ครอบคลุม ซึ่งแม้ว่าการเชื่อมต่อในรูปแบบนี้จะส่งสัญญาณครอบคลุมได้ไกลกว่าอินเทอร์เน็ตรูปแบบอื่น แต่มักถูกรบกวนสัญญาณได้ง่ายหากสภาพอากาศแปรปรวน อีกทั้งยังมีราคาแพงกว่าการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบโครงข่ายภาคพื้นดิน

แผนภาพ 20 สัดส่วนสถานศึกษาที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต แบ่งตามประเภทการเชื่อมต่อ ปี 2565 (แห่ง)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

4. **เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งยังไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา** จากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565 พบว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็ก GEN Z ร้อยละ 73.9 เพื่อการสื่อสารสนทนา ร้อยละ 64.02 เพื่อสนทนา การเล่นเกมเพื่อการศึกษา มีสัดส่วนร้อยละ 54.14 ขณะที่รายงานการใช้ไอซีทีของเด็กและเยาวชน ในปี 2564 พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ 2.9 ที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่จำเป็น/ไม่สนใจถึงร้อยละ 63.9 รองลงมาคือ ใช้ไม่เป็น/ไม่มีความรู้หรือทักษะในการใช้ร้อยละ 23.4

ข้อมูลข้างต้นสะท้อนสภาพปัญหา และข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในหลายด้าน ดังนั้น เพื่อให้ปัญหาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของเด็กไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ คือ การให้ทุกคนสามารถ

เข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และให้อินเทอร์เน็ตเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และยกระดับการศึกษาของเด็กไทย จำเป็นต้องมีการดำเนินการในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. **เร่งขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมโรงเรียนทั่วประเทศ** ผ่านกลไกการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (Universal Service Obligation : USO) ของสำนักงาน กสทช. ซึ่งมีบทบาทหลักสำคัญในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตและศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชนในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและขาดแคลนบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน ตลอดจนมีการยกระดับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการโทรคมนาคมในประเทศ ในการปรับปรุงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ
2. **ส่งเสริมการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเด็กในครัวเรือนยากจน** โดยอาจให้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ในราคาพิเศษ อาทิ กรณีของสหราชอาณาจักรมีโครงการ Universal Basic Obligation (UBO) for broadband โดยกำหนดราคาอินเทอร์เน็ตแบบพิเศษสำหรับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งผู้เข้าร่วมสามารถใช้ความเร็วอินเทอร์เน็ต 10 Mbps ในราคาเพียง GBP10.07 ต่อเดือน (385 บาทต่อเดือน) ซึ่งถูกกว่าปกติ 4 เท่า
3. **สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญพื้นฐาน (Literacy/Fluency) ให้กับเด็กและเยาวชน** โดยสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ตว่าสามารถเพิ่มโอกาสการเข้าถึงองค์ความรู้ที่หลากหลาย ควบคู่ไปกับการยกระดับทักษะด้านดิจิทัลให้สูงขึ้น

การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา (EdTech) : กรณีศึกษาประเทศอาร์มีเนีย

ประเทศอาร์มีเนียเคยประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่คล้ายคลึงกับประเทศไทย คือ เด็กนักเรียนที่อยู่ในชนบทจะสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้น้อยกว่าเด็กนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมือง ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันสังคม จากรายงานของ UNESCO ระบุว่าเด็กนักเรียนชาวอาร์มีเนียที่ครอบครัวยากจนออกจากระบบการศึกษามากถึงร้อยละ 35 จึงได้มีการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อการศึกษาที่เรียกว่า DASARAN ซึ่งเป็น EdTech ที่มีระบบครอบคลุมตั้งแต่ระบบจัดการโรงเรียน คลังความรู้ การวัดผลการเรียน เกมเพื่อการเรียนรู้ เชื่อมต่อเด็ก คุณครู โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานรัฐบาล เชื่อมต่อโรงเรียนรัฐบาลกว่า 1,501 แห่งทั่วประเทศเข้าด้วยกัน ข้อมูลการใช้งานแพลตฟอร์มทั่วประเทศได้แสดงให้เห็นว่า เด็กนักเรียนร้อยละ 39.6 มีผลการเรียนที่ดีขึ้น เด็กนักเรียนที่ขาดเรียนลดลงมากถึงร้อยละ 83.78 คุณครูและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น ช่วยกันสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน นอกจากนี้ รัฐบาลยังสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวในการวางแผนนโยบายและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาได้ตรงจุด เรียกได้ว่า DASARAN เชื่อมต่อทุกภาคส่วนใน ecosystem การเรียนรู้และมอบเครื่องมือและข้อมูลที่จะช่วยให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยโจทย์สำคัญที่ DASARAN ใช้ในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มี 3 ประเด็น ได้แก่

1. **การใช้ data ในการหา insights** พัฒนาโรงเรียน พัฒนาการเรียนรู้แพลตฟอร์มเก็บข้อมูลผู้ใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบโรงเรียนทั่วประเทศได้ เจาะลึกว่าปัจจัยอะไรที่ทำให้โรงเรียนบางโรงเรียนประสบความสำเร็จ แล้วนำแนวทางนั้นมาแบ่งปันให้โรงเรียนอื่น ๆ ให้ลองนำไปใช้พัฒนาโรงเรียนของตนเอง นอกจากนั้นยังพยายามส่งเสริมให้รัฐบาล นำข้อมูลนี้ไปใช้ในการวางแผนนโยบายการศึกษา
2. **กระจายสื่อการสอนที่มีคุณภาพเท่าเทียมกันไปทั่วประเทศ** สร้างคลังความรู้ สื่อการสอน เครื่องมือต่าง ๆ ไอเดียการสอน เกม จำแนกตามวิชา และมีการปรับปรุงแหล่งความรู้อย่างต่อเนื่อง
3. **สร้างระบบจัดการโรงเรียนให้ทุกโรงเรียนดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ** เนื่องจากกระบวนการทำงานในโรงเรียนส่งผลต่อการจัดการการเรียนรู้อย่างมาก และถ้าการดำเนินงานไม่มีการวัดผลที่โปร่งใส จะไม่สามารถรู้ผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้เลยและยังมีความเสี่ยงเรื่องการคอร์รัปชัน

ที่มา: <https://www.disruptignite.com/blog/dasaranedtech>

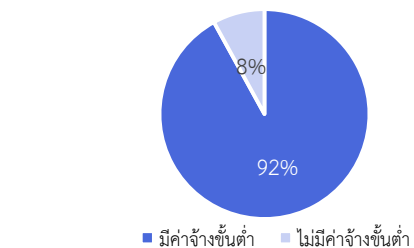
เรียนรู้การกำหนดค่าจ้างจากต่างประเทศ

การกำหนดค่าจ้างที่เหมาะสมนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของแรงงาน ซึ่งในต่างประเทศมีรูปแบบของการกำหนดค่าจ้างที่หลากหลายที่ไทยสามารถนำมาปรับใช้ให้มีความเหมาะสม และสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจที่เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ค่าจ้างหรือผลตอบแทนของแรงงานเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนคุณภาพชีวิตของแรงงานโดยตรง โดยแรงงานจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีหากได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมสอดคล้องกับค่าครองชีพ ขณะเดียวกัน ระดับค่าจ้างที่เหมาะสมยังมีส่วนช่วยแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งจูงใจให้แรงงานพัฒนาทักษะและมีผลิตภาพที่เพิ่มขึ้นได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม หากค่าจ้างถูกกำหนดไว้สูงเกินไปอาจเป็นภาระต่อผู้ประกอบการโดยจะทำให้ต้นทุนค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งอาจลดการจ้างงานได้ ประเด็นดังกล่าวทำให้การกำหนดค่าจ้างมีได้หลายรูปแบบ ทั้งการต่อรองกันเองระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง และการแทรกแซงโดยรัฐเพื่อกำหนดให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างที่เพียงพอ ซึ่งปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ในโลกรูปแบบการกำหนดค่าจ้างที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละรูปแบบมีรายละเอียด ดังนี้

1. **การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ** มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แรงงานได้รับค่าจ้างเพียงพอต่อความต้องการพื้นฐานที่ช่วยปกป้องแรงงานให้พ้นจากความยากจน และสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจแก่แรงงาน โดยแต่ละประเทศมีวัตถุประสงค์ กรอบกฎหมาย บทบาทภาครัฐ วิถีปฏิบัติ และกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) พบว่า ทั่วโลกมีประเทศที่มีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำถึง 170 ประเทศ จาก 182

แผนภาพ 21 สัดส่วนประเทศสมาชิก ILO ที่มีค่าจ้างขั้นต่ำและไม่มีค่าจ้างขั้นต่ำ

ที่มา: ILO

ประเทศ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 92 โดยแนวคิดในการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่ ILO ระบุไว้ในอนุสัญญา ฉบับที่ 131 อธิบายว่า การกำหนดค่าจ้างจะต้องคำนึงถึงความต้องการของลูกจ้างและครอบครัว ระดับค่าจ้างทั่วไปในประเทศ ค่าครองชีพ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มาตรฐานการครองชีพเทียบกับกลุ่มสังคมอื่น และปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยรูปแบบการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำของแต่ละประเทศยังมีความหลากหลายด้วย กล่าวคือ มีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่แตกต่างกันตามพื้นที่/ภูมิภาค บางกลุ่มสาขาอาชีพ/อุตสาหกรรม ตามอายุ/ประสบการณ์ของแรงงาน รวมถึงการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำรูปแบบอื่น ๆ อาทิ การกำหนดค่าจ้างเพื่อชีวิต (Living wage) ซึ่งเป็นค่าจ้างขั้นต่ำที่มีวัตถุประสงค์ให้แรงงานหรือครอบครัวสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งค่าใช้จ่ายจะครอบคลุมถึง อาหาร ที่อยู่อาศัย การศึกษา การดูแลสุขภาพ การเดินทาง เครื่องนุ่งห่ม และความต้องการที่จำเป็นอื่น ๆ และรวมไปถึงการจัดเตรียมสำหรับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด

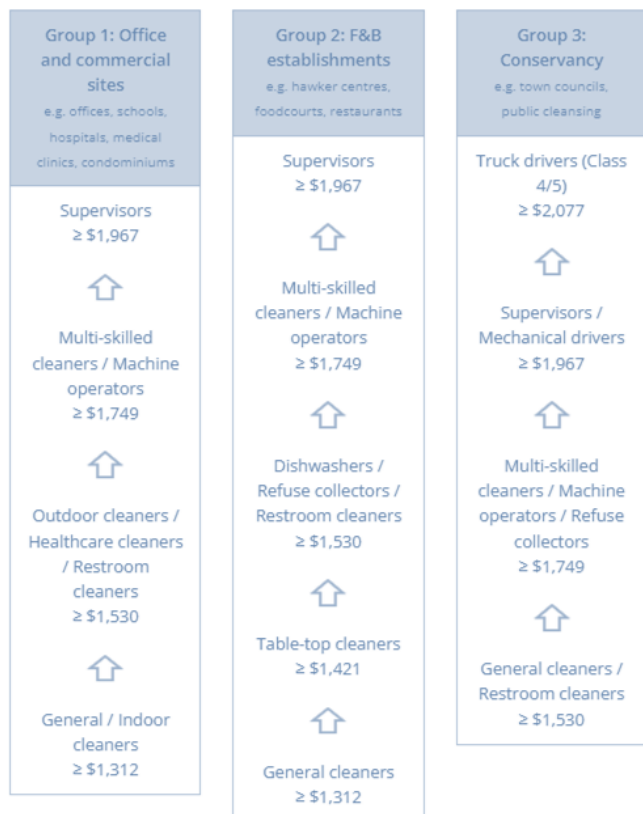
2. **การกำหนดโครงสร้างค่าจ้าง** มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับแรงงานมากขึ้น โดยแรงงานจะได้รับการปรับค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามประสบการณ์และทักษะ ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการแล้วในอินโดนีเซียที่ได้ออกกฎหมายในปี 2560 ซึ่งกำหนดให้นายจ้างต้องประกาศโครงสร้างค่าจ้างให้กับลูกจ้างทราบ

โดยโครงสร้างค่าจ้างจะแบ่งตามตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงาน การศึกษา และทักษะเพื่อให้เกิดความชัดเจน และแรงงานจะทราบถึงสิทธิที่ควรได้รับด้วย และสหรัฐอเมริกา โดยสภาเทศบาลเมืองนิวยอร์ก ได้อนุมัติกฎหมายให้นายจ้างต้องระบุเงินเดือนขั้นต่ำและสูงสุดสำหรับตำแหน่งงานทั้งหมดในเดือนธันวาคม 2565

3. **การกำหนดค่าจ้างโดยการตกลงกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้างหรือการใช้กลไกตลาด** ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่มีการแทรกแซงจากภาครัฐ โดยเป็นการตกลงกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (Collective Bargaining) ซึ่งในบางกรณีอาจมีสหภาพแรงงานเข้ามาช่วยในการเจรจาต่อรอง ทั้งการกำหนดค่าจ้าง สวัสดิการ สิทธิประโยชน์อื่น ๆ และสภาพแวดล้อมการทำงานด้วย ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบที่นิยมในกลุ่มประเทศนอร์ดิก ได้แก่ สวีเดน เดนมาร์ก นอร์เวย์ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่แรงงานมีความเข้มแข็งหรือมีส่วนแรงงานอยู่ในสหภาพแรงงานสูง

ทั้งนี้ หลายประเทศมีกลไกการแทรกแซงการกำหนดค่าจ้างด้วยวิธีที่ผสมผสาน อาทิ สิงคโปร์มีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำในบางสาขาอาชีพ ตามโครงการ Progressive Wage Model (PWM) ซึ่งมีกลไกสนับสนุนให้แรงงานได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มระดับทักษะในบางสาขา ได้แก่ การทำความสะอาด การรักษาความปลอดภัย การดูแลสวน การดูแลบำรุงรักษาลิฟต์ ลูกจ้างในร้านค้าปลีก ซึ่งจัดให้มีการฝึกอบรมและทดสอบเพื่อให้ได้รับการปรับค่าจ้างให้สูงขึ้น อีกทั้งยังมีโครงการ Progressive Wage Credit Scheme (PWCS) ที่มีบทบาทในการช่วยเหลือผู้ประกอบการ โดยภาครัฐจะร่วมจ่ายค่าจ้างบางส่วนให้กับแรงงานที่ได้รับค่าจ้างตามโครงการ PWM โดยในกรณีที่เพดานเงินเดือนลูกจ้างไม่เกิน 2,500 เหรียญสิงคโปร์ จะมีอัตราการสมทบที่ร้อยละ 75 ในปีแรก และลดลงเป็นขั้นบันไดเหลือร้อยละ 15 ในปีที่ 5 นอกจากนี้ สหราชอาณาจักร มีการกำหนดค่าจ้างเพื่อชีวิตและค่าจ้างขั้นต่ำที่จำแนกตามกลุ่มอายุ โดยแรงงานที่อายุต่ำกว่า 23 ปี จะได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามระดับอายุ ส่วนแรงงานที่อายุ 23 ปีขึ้นไป จะได้รับค่าจ้างเพื่อชีวิต ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าค่าจ้างขั้นต่ำทุกช่วงอายุ ซึ่งจะมีการปรับขึ้นทุกปี โดยในปี 2022 และ 2023 อยู่ที่ 9.5 และ 10.42 ปอนด์ต่อชั่วโมง สำหรับ นิวซีแลนด์ ใช้รูปแบบการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำตามระดับอายุและบังคับการฝึกทักษะเพื่อให้ได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น ซึ่งกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับแรงงานแรกเข้า 6 เดือนแรก หรือ Starting-out minimum wage สำหรับแรงงานอายุ 16 – 19 ปี โดยแรงงานจะต้องได้รับการฝึกอบรมตามอุตสาหกรรมอย่างน้อย 40 ชั่วโมง เพื่อที่จะได้รับ Adult minimum wage ซึ่งเป็นค่าจ้างที่เพิ่มสูงขึ้น และอินโดนีเซีย ได้กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่แตกต่างกันระดับจังหวัด ซึ่งมีผลบังคับใช้เฉพาะกับกลุ่มแรงงานที่อายุงานน้อยกว่า 1 ปี ส่วนแรงงานที่มีอายุงานมากกว่า 1 ปี จะได้รับค่าจ้างตามโครงสร้างค่าจ้างของบริษัทหรือที่มีการตกลงกัน

แผนภาพ 22 ตัวอย่างการกำหนดระดับทักษะและค่าจ้างสำหรับพนักงานทำความสะอาดภายใต้โครงการ PWM ของสิงคโปร์

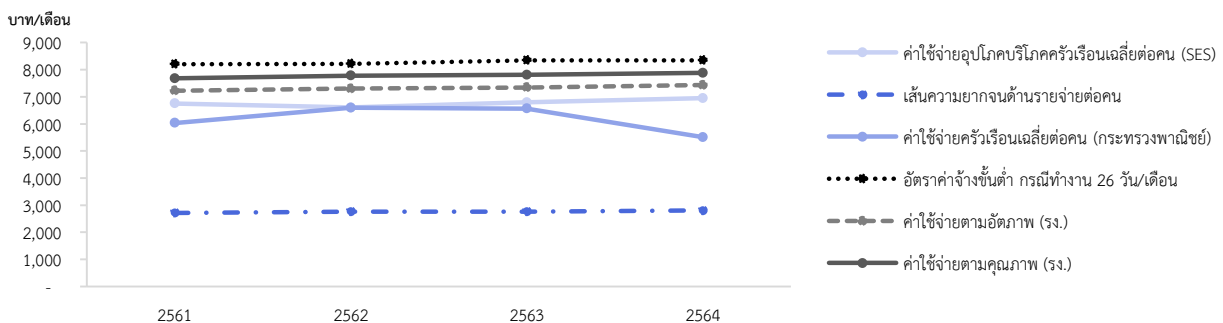

ที่มา: Government of Singapore Website (2023)

สำหรับประเทศไทย การกำหนดค่าจ้างเป็นรูปแบบผสมผสาน ดังนี้

1. **การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ** ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า ค่าจ้างขั้นต่ำ คือ ค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับแรงงานทั่วไป แรกเข้าทำงาน 1 คน ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามสมควรแก่มาตรฐานการครองชีพ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเหมาะสมตามความสามารถของธุรกิจ โดยปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำของไทยอยู่ที่ 328 – 354 บาทต่อวัน หรือเฉลี่ยที่ 337 บาทต่อวัน ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อค่าครองชีพของแรงงาน 1 คน กล่าวคือ หากพิจารณาจากเส้นความยากจน (ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพอยู่ได้ของคน) ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES) ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนจากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ ค่าใช้จ่ายตามอัตราและคุณภาพ¹⁷ ซึ่งสำรวจโดยกระทรวงแรงงาน จะพบว่าในช่วงปี 2561 - 2564 ค่าจ้างขั้นต่ำสูงกว่าทุกค่าใช้จ่ายข้างต้นมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าแรงงานที่มีประสพการณ์ยังคงได้รับเพียงค่าจ้างขั้นต่ำซึ่งไม่สอดคล้องกับนิยามการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำกำหนดให้ผู้ที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำคือ กลุ่มแรงงานแรกเข้า โดยแรงงานที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำร้อยละ 95.8 เป็นแรงงานที่มีประสพการณ์¹⁸ ขณะที่ร้อยละ 41.2 เป็นกลุ่มแรงงานที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และต่ำกว่า หรือกล่าวได้ว่าเป็นแรงงานทักษะต่ำ ซึ่งเห็นว่าสถานประกอบการไม่ได้ปรับค่าจ้างให้กลุ่มแรงงานทักษะต่ำตามประสพการณ์ของแรงงานที่มีเพิ่มขึ้น

แผนภาพ 23 ค่าจ้างขั้นต่ำเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ และเส้นความยากจน

ที่มา: สศช. สสช. กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงแรงงาน

2. **การกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ** มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แรงงานกึ่งฝีมือ และแรงงานฝีมือ ได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม จูงใจให้แรงงานพัฒนาฝีมือให้เป็นที่ยอมรับ เพิ่มหลักประกันรายได้ รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจ ซึ่งการกำหนดค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือใช้กลไกคณะกรรมการค่าจ้างที่เป็นรูปแบบไตรภาคี (ประกอบด้วย ผู้แทนฝ่ายรัฐบาล ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง) โดยกำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือให้แก่ลูกจ้างที่ต้องใช้ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานฝีมือในสาขาอาชีพและระดับนั้น ๆ ไม่ว่าจะครอบคลุมมาตรฐานฝีมือนั้นทั้งหมด หรือเพียงส่วนหนึ่ง ปัจจุบันมีการกำหนดสาขาถึง 129 สาขา โดยจะได้รับค่าจ้างในอัตรา 345 - 900 บาทต่อวัน ตามสาขาอาชีพและระดับที่แรงงานสอบได้ และในแต่ละสาขา/อาชีพ จะมีการทดสอบ 1 - 3 ระดับ หากแรงงานสอบผ่านในระดับที่สูงขึ้นก็จะได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้น โดยค่าจ้างมาตรฐานฝีมือแรงงานระดับที่ 1 รายอุตสาหกรรมสูงกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ โดยอยู่ระหว่างช่วง 345 - 680 บาทต่อวัน เฉลี่ย 461 บาทต่อวัน หรือประมาณ 11,986 บาทต่อเดือน ระดับ 2 มีค่าจ้างเฉลี่ยอยู่ในช่วง 380 - 900 บาทต่อวัน เฉลี่ย 547 บาทต่อวัน หรือประมาณ

¹⁷ ค่าใช้จ่ายตามอัตรา ประกอบด้วย ค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ค่าเช่าที่อยู่อาศัย ค่าสาธารณูปโภค ค่ารักษาพยาบาลและยาที่นอกเหนือจากประกันสังคม ค่าใช้จ่ายส่วนตัว และค่ายานพาหนะ และค่าใช้จ่ายตามคุณภาพ = ค่าใช้จ่ายตามอัตรา รวมค่าใช้จ่ายในการผ่อนชำระที่อยู่อาศัย เงินทำบุญ ทอดกฐินและผ้าป่า และค่าใช้จ่ายเพื่อการบันเทิงและพักผ่อน

¹⁸ แรงงานที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป

14,216 บาทต่อเดือน สำหรับระดับที่ 3 อยู่ในช่วง 465 - 855 บาทต่อวัน เฉลี่ย 672 บาทต่อวัน หรือประมาณ 17,477 บาทต่อเดือน ซึ่งทำให้ค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานจึงมีน้อยที่แตกต่างกับค่าจ้างขั้นต่ำ และใกล้เคียงกับค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานที่จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย อาชีวศึกษา และวิชาชีพชั้นสูง ที่มีค่าจ้างเฉลี่ยอยู่ที่ 12,228 14,396 และ 15,624 บาทต่อเดือน และเป็นแนวทางที่จะสนับสนุนแรงงานได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้นตามระดับทักษะ โดยแต่ละปีมีแรงงานเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานเฉลี่ย 6.2 หมื่นคน ขณะที่แรงงานใหม่ที่มีการศึกษาระดับ ปวช. และต่ำกว่า เข้าสู่ตลาดแรงงานเฉลี่ยประมาณ 1.2 แสนคน

3. **การกำหนดค่าจ้างโดยกลไกตลาด** ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในกรณีที่เป็นกลุ่มแรงงานที่มีทักษะระดับกลางขึ้นไป ที่ค่าจ้างถูกกำหนดจากการต่อรองกับนายจ้างหรือสถานประกอบการเอง โดยระดับค่าจ้างแตกต่างกันไปตามสาขาอาชีพ/อุตสาหกรรม ขนาดของสถานประกอบการ และพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มนี้การกำหนดค่าโดยเฉลี่ยมักอ้างอิงจากเงินเดือนของพนักงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีเงินเดือนแรกเข้าระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี อยู่ที่ 11,400 12,285 และ 15,000 บาทต่อเดือน (รวมค่าครองชีพชั่วคราว) ตามลำดับ ขณะที่ บทบาทของสหภาพในการเข้าร่วมเจรจาต่อรอง พบว่า ยังมีไม่มากนัก โดยในปี 2565 มีแรงงานเพียง 5.1 แสนคน ที่เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับสถานประกอบการและแรงงานในระบบที่มีจำนวนถึง 12 ล้านคน ซึ่งสหภาพแรงงานนอกจากจะมีบทบาทในเรื่องค่าจ้างแรงงานแล้ว ยังเชื่อมโยงไปถึงการมีสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่เหมาะสม

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน และค่าจ้างเฉลี่ยตามระดับการศึกษา

	ค่าจ้างเฉลี่ยตามระดับการศึกษา (บาท)			ค่าจ้างมาตรฐานฝีมือแรงงานเฉลี่ย		
	มัธยมปลาย	อาชีวศึกษา	วิชาชีพชั้นสูง	ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3
ต่อวัน				461	547	672
ต่อเดือน(ทำงาน 26 วันต่อเดือน)	12,228	14,396	15,624	11,986	14,216	17,477

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร และกระทรวงแรงงาน

ข้อมูลข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าไทยมีการคุ้มครองแรงงานให้ได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมและเพียงพอในระดับหนึ่ง และมีแนวทางส่งเสริมให้แรงงานพัฒนาทักษะเพื่อให้ได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น ขณะที่ประสบการณ์จากต่างประเทศชี้ให้เห็นทิศทางการกำหนดค่าจ้างว่ามีความเชื่อมโยงกับทักษะมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยอาจนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ โดยกำหนดให้ค่าจ้างเป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนาทักษะของแรงงาน และช่วยในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจที่เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม อาทิ การสนับสนุนให้แรงงานได้รับการฝึกอบรมและทดสอบเพื่อเพิ่มระดับทักษะในบางสาขา โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือเพื่อให้แรงงานได้รับค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นตามระดับทักษะที่สูงขึ้น โดยทักษะที่ใช้ในการพัฒนาจะต้องมีความเฉพาะ สอดคล้อง และเป็นประโยชน์ต่อประสิทธิภาพการทำงานของแรงงาน รวมทั้งบูรณาการหลักสูตรการฝึกอบรม และทดสอบสมรรถนะแรงงานของแต่ละหน่วยงานที่มีการรับรองมาตรฐานทักษะแรงงานให้มีความเชื่อมโยงกับอัตราค่าจ้าง อาทิ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และองค์กรภาคเอกชน อีกทั้งจะต้องเร่งส่งเสริมให้แรงงานตระหนักถึงความสำคัญของการทดสอบฝีมือแรงงาน เพื่อให้ได้การปรับเพิ่มค่าจ้างที่เหมาะสม ซึ่งภาครัฐอาจต้องกระจายบทบาทการทดสอบไปสู่ภาคีเครือข่ายหรือภาคเอกชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การจัดสอบมีความเพียงพอและการสนับสนุนค่าทดสอบให้มีราคาที่ไม่สูงเกินไป รวมถึงการกวาดขันสถานประกอบการให้ดำเนินการจ่ายค่าจ้างอย่างถูกต้อง

ตาราง 16 สรุปการกำหนดค่าจ้างของต่างประเทศ

ประเทศ	ค่าจ้างขั้นต่ำหลักเกณฑ์/ปัจจัยที่พิจารณาการปรับ
มาเลเซีย	กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำตามแนวทาง ILO หลักเกณฑ์การปรับ ได้แก่ เส้นความยากจนด้านรายได้ และค่ามัธยฐานของค่าจ้าง โดยอิงการประกอบการปรับเพิ่มเติมจาก CPI ผลผลิตภาพแรงงาน และอัตราการว่างงานที่แท้จริง โดยปรับทุก 1 - 2 ปี พิจารณาโดยคณะกรรมการไตรภาคีรวมผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ศึกษารวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล
ฟิลิปปินส์	กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำเป็นค่าจ้างที่เพียงพอต่อมาตรฐานค่าครองชีพขั้นต่ำ ที่รวมถึงด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดีของแรงงานและครอบครัว ที่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค โดยปรับทุก 1 - 3 ปี โดยการปรับพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ความต้องการของแรงงานและครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ รวมถึง การกระจายรายได้ที่เท่าเทียม ความสามารถจ่ายของนายจ้าง CPI พิจารณาโดยไตรภาคีของคณะกรรมการ National Wages and Productivity Commission ซึ่งมีอยู่ประจำในทุกภูมิภาค
เวียดนาม	กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำตามแนวคิด ค่าจ้างที่อย่างน้อยที่สุดที่สามารถทำให้แรงงานและครอบครัวสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีมาตรฐาน ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้น โดยปรับทุก 1 - 2 ปี ตาม CPI มาตรฐานค่าครองชีพขั้นต่ำของแรงงานและครอบครัว การขยายตัวของเศรษฐกิจรัฐบาลจะประกาศค่าจ้างขั้นต่ำในระดับภูมิภาคตามคำแนะนำของสภาค่าจ้างแห่งชาติ ซึ่งองค์กรไตรภาคีที่มีตัวแทนจากรัฐบาล นายจ้าง และคนงาน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำกำหนดเป็นรายชั่วโมง รายวัน และรายเดือน สำหรับภาคส่วนและภูมิภาคต่าง ๆ
อินโดนีเซีย	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำกำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองให้แรงงานและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีโดยคำนึงถึงการจ้างงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไปค่าจ้างขั้นต่ำจะกำหนดที่ระดับจังหวัดและระดับเขตปกครอง/เมือง มีผลบังคับใช้เฉพาะกับแรงงานที่มีอายุน้อยกว่าหนึ่งปี สำหรับแรงงานที่มีอายุมากกว่าหนึ่งปีจะได้รับค่าจ้างตามโครงสร้างค่าจ้างของบริษัทหรือตามที่ตกลงกัน โดยปรับทุก 1 - 2 ปี คำนวณจากสูตรที่มีการใช้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อระดับจังหวัด และดัชนีอื่น ๆ ประกอบ อาทิ การบริโภคของสมาชิกครัวเรือน อำนาจซื้อ โดยผู้ว่าการท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดตามคำแนะนำจากสภาค่าจ้างระดับจังหวัดและ/หรือเขต ที่ได้ทำการศึกษาและคำนวณอัตราค่าจ้าง
สิงคโปร์	ไม่มีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ ค่าจ้างขึ้นอยู่กับการต่อรองของนายจ้างและลูกจ้าง โดยมีการจัดตั้ง National Wages Council เป็นองค์กรไตรภาคี จากรัฐบาล สหภาพแรงงานและนายจ้าง เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับค่าจ้างประจำปี จากการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ ยังมีโครงการ Progressive Wage Model เพื่อสนับสนุนแรงงานให้ฝึกอบรมในบางสาขา ได้แก่ การทำความสะอาด การรักษาความปลอดภัย ฯลฯ ซึ่งจัดให้มีการอบรมและทดสอบเพื่อให้ได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น
ฝรั่งเศส	กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำตามแนวทาง ILO หลักเกณฑ์การปรับ ที่ใช้ CPI ค่าจ้างแรงงานทั่วไป โดยมีการปรับทุกปีและปรับอัตโนมัติเมื่อ CPI เพิ่มขึ้นมากกว่า 2.5 พิจารณาโดยรัฐบาล กรรมการผู้เชี่ยวชาญ หอการค้า องค์กรนายจ้าง
สหราชอาณาจักร	มีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำและค่าจ้างเพื่อชีวิต โดยแบ่งตามช่วงอายุ วัยทำงานตั้งแต่ออกจากโรงเรียนและไม่เกิน 23 ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำ เกิน 23 ปี ได้รับค่าจ้างเพื่อชีวิต นอกจากนี้ยังมีค่าจ้างตามกลุ่มอาชีพเช่นเกษตรกรที่แบ่งเป็นระดับ 1 - 6 โดยมีการปรับทุกปี กำหนดโดยภาครัฐตามคำแนะนำของคณะกรรมการค่าจ้างต่ำ ประกอบด้วย สมาชิกที่เป็นตัวแทนของแรงงาน นายจ้าง และผู้เชี่ยวชาญอิสระ
นิวซีแลนด์	มีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำรายอายุและกำหนดให้เข้ารับการฝึกอบรมทักษะเพื่อได้รับอัตราค่าจ้างที่สูงขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ค่าจ้างสำหรับแรงงานแรกเข้า อายุ 16 - 19 ปี ที่ต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะเพื่อที่จะได้รับค่าจ้างประเภทอื่นที่สูงขึ้น ค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับผู้ใหญ่ ที่ใช้กับแรงงานตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไปที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะตามเกณฑ์ และค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับการฝึกอบรมให้กับแรงงานที่อายุ 20 ปีขึ้นไป และได้รับการอบรมตามเกณฑ์

ที่มา: รวบรวมและสรุปข้อมูล โดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การพัฒนาทักษะแรงงานไทย ทันหรือไม่ต่อการเปลี่ยนแปลง

แม้ว่าภาครัฐและภาคเอกชนจะให้ความสำคัญและดำเนินการพัฒนาทักษะแรงงานอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีประเด็นปัญหา ทั้งจากกลไกการฝึกอบรมของภาครัฐและเอกชน หรือตัวแรงงานเอง ซึ่งถือเป็นความท้าทายของทุกภาคส่วนที่จะต้องช่วยกันยกระดับทักษะแรงงานไทยให้ทันต่อความต้องการของโลกในอนาคต

ภายใต้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้ธุรกิจและอาชีพมีการเกิดใหม่และหายไปจำนวนมาก โดยจากรายงาน The Future of Jobs Report 2020 ของ World Economic Forum ระบุว่า ภายในปี 2568 ร้อยละ 50 ของแรงงานทั่วโลกจำเป็นต้องได้รับการปรับทักษะใหม่ (reskill) โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก แรงงานทักษะต่ำ และกลุ่มเปราะบาง สอดคล้องกับการคาดการณ์ขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ที่ระบุว่า ภายในปี 2573 ตำแหน่งงานปัจจุบันกว่า 1.1 พันล้านตำแหน่งจะเปลี่ยนไปจากผลกระทบของเทคโนโลยี¹⁹ ซึ่งทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับทักษะให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของโลกในอนาคต เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ผ่านการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมาย ที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Growth Engine) โดยเป็นการลงทุนทั้งในอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve) และในอุตสาหกรรมใหม่ (New S-curve) อาทิ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ ซึ่งต้องการแรงงานทักษะสูงมาใช้ในการขับเคลื่อน

ตาราง 17 ตัวอย่างบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการพัฒนาทักษะแรงงาน

หน่วยงาน	การดำเนินการ
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	มีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานและสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานระดับจังหวัดกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยมีภารกิจสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ตั้งแต่การฝึกเตรียมเข้าทำงาน การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน และการฝึกอาชีพเสริม 2) การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และ 3) การส่งเสริม/พัฒนาฝีมือแรงงานในสถานประกอบการ
สถาบันพัฒนาบุคลากรดิจิทัล (DISDA)	ถูกตั้งขึ้นใหม่เพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลแก่แรงงานผ่าน DSA app มีหลักสูตร อาทิ การยกระดับฝีมือครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา และการใช้งาน Microsoft office และ Microsoft Sway โดยจะได้รับวุฒิบัตรเมื่อสอบผ่าน
กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	เป็นแหล่งทุนในการให้กู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ เพื่อใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน หรือการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน แก่แรงงานผู้ดำเนินการฝึก ผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และผู้ประกอบการ
สำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)	จัดให้มีการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในพื้นที่นำร่องในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และมีการจัดตั้งสถาบันพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย New S-curve
สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการการค้ายุคใหม่	จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแรงงานและผู้ประกอบการเกี่ยวกับการค้าขายใหม่ ผ่านการสอนทั้งรูปแบบออฟไลน์ และ E-learning อาทิ ด้านบริหารจัดการธุรกิจสู่สากล ความรู้เฉพาะทางการตลาด
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)	โครงการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเยาวชนและแรงงานนอกระบบเพื่อพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อยกระดับทักษะวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ให้มีอาชีพตามศักยภาพและความต้องการของแรงงาน

ที่มา : รวบรวมโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

¹⁹ World Economic Forum. 2020. The Reskilling Revolution: Better Skills, Better Jobs, Better Education for a Billion People by 2030

สำหรับการยกระดับทักษะแรงงานไทย พบว่า มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2511 ที่มีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติขึ้น ซึ่งต่อมายกระดับขึ้นมาเป็นกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยปัจจุบันหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาทักษะหลากหลายขึ้น ในส่วนของภาครัฐมีกระทรวงที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อาทิ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงพาณิชย์ รวมทั้งยังมีกลไกส่งเสริมภาคเอกชนผ่านพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 (พ.ร.บ. ส่งเสริมฯ)²⁰ นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะยังมีการดำเนินงานในรูปแบบแพลตฟอร์มออนไลน์ อาทิ แพลตฟอร์มออนไลน์ของไทย “ChulaMooC” “Future Skill x New Career Thailand” “SkillLane” และ “Skooldio” หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ในต่างประเทศ อาทิ “Udemy” “Udacity” “Masterclass” “Skillshare” “Coursera” และ “EdX” แต่กระนั้น การดำเนินงานในภาพรวมของการพัฒนาทักษะแรงงานยังมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ

1. **การขาดการกำหนดชุดทักษะที่จำเป็นและสอดคล้องกับตลาดแรงงาน** โดยปัจจุบันประเทศไทย ยังไม่มีการดำเนินการดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม มีเพียงการสำรวจหรือศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งระบุเพียงภาพรวมความต้องการแรงงาน และไม่ได้ระบุถึงทักษะที่จำเป็นในงานนั้น ๆ ทำให้แรงงานไม่ทราบว่า จะพัฒนาทักษะใด ขณะที่บางประเทศ อาทิ ประเทศสิงคโปร์ มีการหารือร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาและอบรม ในการวิเคราะห์และจัดทำชุดทักษะที่จำเป็น ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้แรงงานสามารถเตรียมความพร้อมและปรับทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้างและทิศทางการพัฒนาของประเทศได้
2. **การอบรมของภาคเอกชนตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมฯ ส่วนใหญ่เป็นการอบรมในหลักสูตรพื้นฐาน** เมื่อพิจารณาแรงงานภาคเอกชนที่เข้ารับการฝึกอบรมตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมฯ จำแนกกลุ่มหลักสูตร พบว่า ในปี 2562 ภาคเอกชนมีการอบรมหลักสูตรฐานพื้นฐานมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76 รองลงมาเป็นหลักสูตรงานหลักร้อยละ 18 ขณะที่หลักสูตรประยุกต์และหลักสูตรขั้นสูง อาทิ ระบบอัตโนมัติและเทคโนโลยี มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 5 และร้อยละ 1 ตามลำดับ เท่านั้น²¹
3. **หลักสูตรการจัดอบรมของภาครัฐยังขาดความทันสมัยและไม่ครอบคลุมความต้องการของตลาด (supply-driven)** จากรายงานเรื่อง Labor Market Digital Transformation : หนทางด้านวิกฤตของธนาคารแห่งประเทศไทย ระบุว่า เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้การจัดอบรมของภาครัฐเป็นการเน้นเฉพาะบางกลุ่มเป้าหมาย และยังไม่สามารถจัดหลักสูตรได้ครบถ้วนตามความต้องการของภาคเอกชนได้อีกทั้ง กระบวนการฝึกอบรมแรงงานของภาครัฐและเอกชนยังขาดความเชื่อมโยงกัน ซึ่งหากภาครัฐและเอกชนมีกระบวนการเชื่อมโยงกันจะช่วยให้แรงงานได้รับการอบรมและยกระดับศักยภาพอย่างต่อเนื่อง
4. **หลักสูตรการพัฒนาทักษะบางส่วนมีค่าใช้จ่ายสูง** แพลตฟอร์มพัฒนาทักษะออนไลน์ถือเป็นทางเลือกที่หลากหลายและเข้าถึงง่ายสำหรับผู้ที่ต้องการฝึกอบรม แต่ยังมีข้อจำกัดด้านต้นทุน เช่น SkillLane คิดค่าเรียนรายวิชาที่มีราคาตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักหมื่นบาท Skillshare มีค่าสมัครรายเดือนอยู่ที่

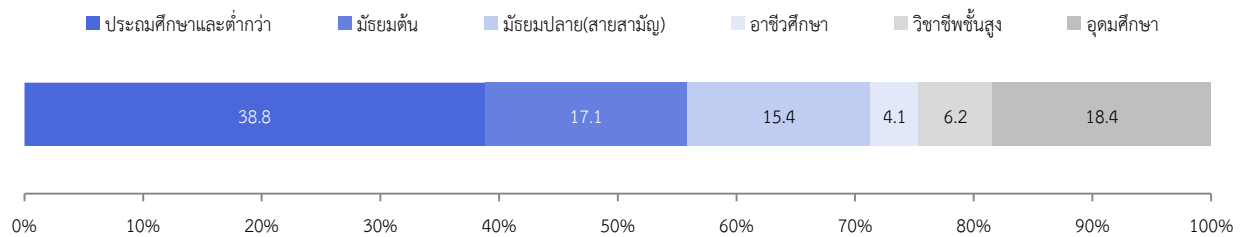
²⁰ ผู้ประกอบกิจการทุกประเภทที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้น จะต้องดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงานให้แก่ลูกจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด มิเช่นนั้นจะต้องส่งเงินสบทบเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานในอัตราไม่เกินร้อยละ 1 ของค่าจ้างที่ผู้ประกอบการจ่ายในสุดท้ายก่อนปีที่มีการส่งเงินสบทบ

²¹ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, 2564, รายงานการศึกษาวิจัยแนวทางการเพิ่มผลิตภาพแรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผลิตภาพแรงงานไทย

32 ดอลลาร์สหรัฐ (ราว 1,056 บาท) และรายปีที่ 168 ดอลลาร์สหรัฐ (ราว 5,544 บาท) ส่วน Coursera เก็บค่าเรียนเป็นรายวิชาละประมาณ 30 - 40 ดอลลาร์สหรัฐ (ราว 990 - 1,320 บาท)²² เป็นต้น เช่นเดียวกับ หลักสูตรของภาครัฐบางส่วนก็มีค่าใช้จ่าย อาทิ หลักสูตรการพัฒนาทักษะตามอุตสาหกรรม S-curve ของ สถาบันพัฒนาบุคลากรแห่งอนาคตที่มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักแสนบาท

5. **แรงงานไทยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำและไม่ได้มีความต้องการพัฒนาทักษะ** หากพิจารณา ระดับการศึกษาของแรงงานในประเทศ จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสสี่ ปี 2565 พบว่า แรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีจำนวน 15.1 ล้านคน หรือมีสัดส่วนมากถึงเกือบ ร้อยละ 39 ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคของแรงงานในการเรียนรู้เทคโนโลยีขั้นสูง ขณะเดียวกันจากข้อมูลการสำรวจ ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2564 พบว่า วัยแรงงาน ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถหรือมีความสนใจเข้ารับการอบรมมีเพียงร้อยละ 9.3 เท่านั้น ซึ่งเหตุผลที่ ไม่ต้องการพัฒนาทักษะร้อยละ 43.0 ระบุว่าไม่มีเวลาว่าง รองลงมาชราภาพร้อยละ 14.9 ต้องการพักผ่อน ร้อยละ 13.6 และไม่มีหลักสูตรที่ต้องการร้อยละ 9.6 นอกจากนี้ หลักสูตรที่แรงงานส่วนใหญ่ต้องการพัฒนา เป็นหลักสูตรระดับพื้นฐานและไม่ได้นำไปสู่การประกอบอาชีพทักษะระดับสูง โดยวัยแรงงานต้องการหรือสนใจ พัฒนาทักษะในหลักสูตรหมวดคหกรรมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.0 รองลงมาเป็นหมวดช่างอุตสาหกรรม ร้อยละ 22.2 หมวดเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 19.3 และหมวดศิลปกรรมหัตถกรรมร้อยละ 7.2

แผนภาพ 24 สัดส่วนระดับการศึกษาของผู้มีงานทำในไตรมาสสี่ ปี 2565 (ร้อยละ)

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากประเด็นปัญหาข้างต้น การพัฒนาทักษะแรงงานจึงถือเป็นความท้าทายของทั้งภาครัฐและ ผู้ประกอบการ ซึ่งคงไม่ใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ดังนั้น ในระยะ ถัดไป อาจมีแนวทางการพัฒนาทักษะ ดังนี้

1. **จัดทำชุดทักษะที่จำเป็นที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการและทิศทางการพัฒนาของประเทศ** โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องวิเคราะห์และหาข้อตกลง ร่วมกันในการกำหนดชุดทักษะ ซึ่งอาจจำแนกทักษะตามความต้องการของแต่ละอุตสาหกรรมเพื่อให้แรงงานทราบ ถึงทักษะที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมและเสริมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและ ทิศทางการพัฒนา ประเทศ รวมถึง เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของกลไกการดำเนินงานของหน่วยงานฝั่งอุปสงค์ (demand) และ อุปทาน (supply)

2. **ปรับบทบาทการฝึกอบรมของภาครัฐให้เป็นผู้สนับสนุน และกำกับดูแลภาคเอกชนใน การดำเนินการฝึกอบรมให้ได้มาตรฐาน** เนื่องจากภาคเอกชนมีความพร้อมทั้งอุปกรณ์และเทคโนโลยี องค์ความรู้ เชิงเทคนิคความทันสมัยของหลักสูตร รวมถึงสามารถออกแบบหลักสูตรที่มีความเชี่ยวชาญและตรงกับ ความต้องการของตนเองได้ โดยภาครัฐอาจให้สิทธิประโยชน์ส่วนเพิ่ม เพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive) แก่

²² กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564, บทความเรื่อง “7 สุดยอดแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อการศึกษาประจำปี 2021”

ภาคเอกชนที่เปิดอบรมให้แก่บุคคลทั่วไปนอกเหนือจากแรงงานของตน อาทิ ค่าลดหย่อนทางภาษี ซึ่งอาจทำให้อัตราที่แตกต่างกันตามระดับความสอดคล้องของหลักสูตรกับการพัฒนาของประเทศ ควบคู่กับการมีระบบการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการฝึกอบรม

3. ส่งเสริมการฝึกอบรมในหลักสูตรประยุกต์หรือขั้นสูง จากปัจจุบันที่พบว่าการฝึกอบรมของสถานประกอบการเอกชนตาม พ.ร.บ. ส่งเสริม ฯ ส่วนใหญ่เป็นการอบรมในหลักสูตรทั่วไป ซึ่งอาจไม่ทำให้แรงงานมีทักษะที่สูงขึ้น จึงควรมีมาตรการส่งเสริมการอบรมแรงงานในทักษะสูง โดยเฉพาะในทักษะที่ประเทศต้องการ อาทิ ประเทศโปรตุเกส สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมของสถานประกอบการร้อยละ 50 - 85 ในการอบรมหลักสูตรทักษะสูงที่เป็นที่ต้องการของประเทศ²³

4. ส่งเสริมการฝึกงานของนักเรียน/นักศึกษาตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติให้ผู้เรียนมีความพร้อมก่อนออกสู่ตลาดแรงงาน รวมถึงเป็นการเพิ่มโอกาสในการมีงานทำได้ตรงกับวุฒิการศึกษาและความต้องการของผู้ประกอบการ

5. สนับสนุนและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ หรือทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อให้แรงงานสามารถก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตที่รวดเร็วและมีความผันผวน (VUCA World)

กรณีศึกษาการดำเนินงานขององค์กรเจนเนอเรชั่น ประเทศไทย (Generation Thailand)

องค์กรเจนเนอเรชั่น เป็นองค์กรสากลเพื่อสังคม ที่ก่อตั้งในปี 2558 โดยแยกตัวมาจากบริษัท McKinsey & Company และเข้ามาดำเนินการในประเทศไทยเมื่อปี 2564 ที่ผ่านมา ซึ่งองค์กรฯ มีพันธกิจหลักในการเป็นตัวกลางเชื่อมโยงความต้องการระหว่างผู้กำลังหางานหรือผู้ว่างงานกับนายจ้างหรือบริษัท แบบครบวงจร เสมือนเป็น one-stop-service ที่มีการนำโมเดลตั้งแต่การจับคู่ (Matching) การจัดฝึกอบรมทักษะ จนถึงการติดตามและประเมินผลหลังการอบรม ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความไม่สอดคล้องของทักษะหรือวุฒิการศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงาน (Skills & Qualification mismatch) และเพิ่มโอกาสให้แก่ผู้ที่หางานมากขึ้น โดยผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการมีวุฒิการศึกษาใดก็ได้ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์เฉพาะในสายงานนั้นๆ รวมถึงไม่มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาทักษะขององค์กรฯ ในช่วง 2 ปีแรก คือ ผู้ว่างงาน นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่กำลังจะจบการศึกษา และบุคลากรในสถานประกอบการ

หัวใจของโมเดลการอบรมและการจ้างงานขององค์กรเจนเนอเรชั่น มี 3 ส่วนสำคัญ คือ

1. ระบบการคัดเลือกผู้สมัครรูปแบบใหม่ ที่ไม่ได้พิจารณาจากวุฒิการศึกษา แต่จะดูจากความต้องการทำงาน สถานะที่พร้อมฝึกอบรม และความเป็นไปได้ในการได้งานของผู้สมัคร ซึ่งจะมีจำแนกกลุ่มผู้เป้าหมายผ่านการทำ Learner Persona อาทิ กลุ่ม Resilient & Ready ที่เป็นกลุ่มเยาวชนไม่มีงานทำหรือระดับการศึกษาไม่สูงมาก แต่มีแรงจูงใจสูงและต้องการทำงาน กลุ่ม Displaced workers คือ ผู้ถูกเลิกจ้างแต่มีแรงจูงใจสูงที่อยากกลับมาทำงาน รวมถึงมีการใช้ระบบ data analytics ในการคัดเลือกผู้เข้าฝึกอบรม วิเคราะห์ความต้องการของอาชีพต่างๆ จากฝั่งนายจ้าง (Demand)

2. ระบบการฝึกอบรม (Bootcamp) ที่เข้มข้นและสอดคล้องกับความต้องการของนายจ้าง ทั้งทักษะในการทางาน เทคนิคเฉพาะทาง และทักษะชีวิต (soft skills) ที่นายจ้างร่วมพัฒนาหลักสูตรด้วย ซึ่งเป็นการอบรมระยะสั้น 4 - 12 สัปดาห์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการสมัครงานและทำงาน โดยมีหลักสูตร 30 หลักสูตรจำแนกตาม 4 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ 1) Customer Service & Sales 2) Digital & IT 3) Healthcare และ 4) Skilled Trades โดยหลังจากการอบรม ผู้เข้าร่วมจะได้มีโอกาสสัมภาษณ์และได้ทำงานกับบริษัทที่ทำข้อตกลงร่วมกับองค์กรฯ

3. ระบบการติดตามประเมินผลและการให้คำปรึกษา แก่ผู้ผ่านการอบรมเป็นรายบุคคลในช่วงเริ่มการทำงาน ผ่าน mentor ที่เป็นอาสาสมัคร โดยผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ผู้เข้าร่วมร้อยละ 83 ได้งานภายใน 3 เดือนหลังจากจบโครงการ และมีรายได้เพิ่มขึ้น 3 - 4 เท่า

ปัจจุบันองค์กรฯ ได้ดำเนินการนำร่องโมเดลในกลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล และ Healthcare ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ โดยเป็นการทำงานร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ภายใต้โครงการ Reinventing University ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมถึงมีบริษัทพาร์ทเนอร์ จำนวน 12 แห่ง มีผู้เข้าร่วมกว่า 100 คน จากเป้าหมาย 350 คน โดยในระยะถัดไป องค์กรฯ เตรียมขยายผลไปสู่อาชีพในอุตสาหกรรมอื่น ๆ และจะขยายผลกลุ่มผู้เป้าหมายเป็น 2,000 - 4,000 คน ภายในปี 2568 – 2569

ที่มา: <https://thailand.generation.org/>

²³

OECD, 2017, Financial Incentives for Steering Education and Training, Getting Skills Right

บทความ “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : แหล่งรายได้รัฐ และเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำ”

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคือภาษีที่มีความสำคัญในการเป็นแหล่งรายได้ของรัฐและเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยจัดสรรทรัพยากรของคนในสังคมให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น อันจะนำไปสู่การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่สุด อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยที่ผ่านมายังถือว่าอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศพัฒนาแล้ว เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่อยู่นอกระบบภาษี และมีการยกเว้นเงินได้บางประเภท อีกทั้งยังมีมาตรการช่วยเหลือทางด้านภาษีต่าง ๆ ทำให้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายังทำหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ภาษีถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งของรัฐ โดยเงินภาษีที่เก็บได้จะถูกนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ การจัดสวัสดิการและบริการสาธารณะ การดำเนินนโยบายแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ โดยในปี 2564 รัฐบาลมีรายได้จัดเก็บรวม 2.8 ล้านล้านบาท โดยรายได้จากภาษีคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 88.5 ของรายได้ของรัฐทั้งหมด อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาษีจะเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ แต่ข้อมูลของธนาคารโลก (World Bank) สะท้อนให้เห็นว่า สัดส่วนรายได้ภาษีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Domestic Product: GDP) ของประเทศไทย อยู่ในระดับต่ำมาตลอด 20 ปีที่ผ่านมา²⁴ ทำให้การจัดเก็บรายได้ของรัฐเริ่มไม่เพียงพอกับรายจ่าย (ขาดดุลงบประมาณ) มาตั้งแต่ปี 2540 และมีแนวโน้มขาดดุลมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากข้อมูลฐานทางการคลังของรัฐบาล ของกระทรวงการคลัง พบว่า ปีงบประมาณ 2565 ดุลเงินสดก่อนภูมิการขาดดุลสูงถึง 6.5 แสนล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ที่ขาดดุลเพียง 4.1 หมื่นล้านบาท อีกทั้ง รายงาน Sustainable Financing of Social Protection in Thailand 2022 จัดทำโดย UNICEF ร่วมกับ TDRI ยังระบุว่า การใช้จ่ายภาครัฐมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว จาก 3 ล้านล้านบาท ในปี 2566 เป็น 6.5 ล้านล้านบาท ในปี 2585 จากการเพิ่มขึ้นของงบประมาณด้านสวัสดิการที่ให้กับประชาชน ซึ่งนอกจากภาษีจะเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐแล้ว ภาษียังเป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เช่น การแก้ปัญหาเงินเฟ้อโดยการปรับเพิ่มอัตราภาษีเพื่อดึงเงินออกจากระบบและลดการใช้จ่ายของประชาชน หรืออาจควบคุมพฤติกรรมของประชาชนโดยการเก็บภาษีในสินค้าบางประเภท อาทิ สินค้าฟุ่มเฟือย นอกจากนี้ ภาษีบางประเภทยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นเครื่องมือกระจายรายได้ของคนในสังคม ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal income tax) ซึ่งใช้หลักการจัดเก็บตามกำลังความสามารถมีอัตราภาษีแบบอัตราก้าวหน้า (Progressive tax) ที่เป็นการจัดเก็บภาษีกับผู้มีเงินได้สูงในอัตราที่สูงกว่าผู้มีเงินได้น้อย และภาษีที่จัดเก็บได้จะถูกนำไปจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับคนในสังคมโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย ซึ่งบทความนี้จะทำการวิเคราะห์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งในด้านการเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐและการช่วยจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการลดความเหลื่อมล้ำ

สถานการณ์การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ปี 2564 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีสัดส่วนร้อยละ 13.2 ของรายได้จากภาษีทั้งหมด คิดเป็นมูลค่าภาษีที่จัดเก็บได้ทั้งสิ้น 337,779 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ที่มีมูลค่า 301,159 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตรา

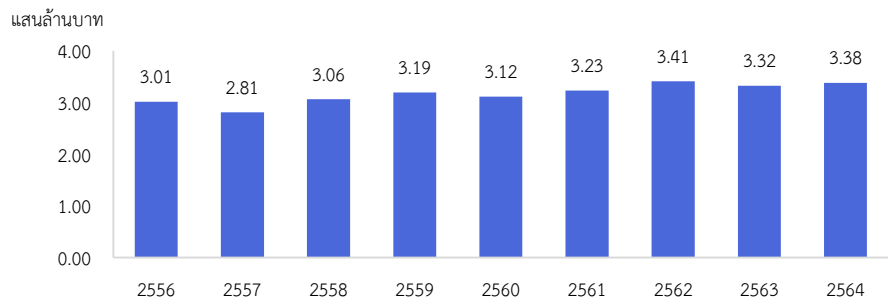
²⁴

World bank, 2021, Thailand Economic Monitor: The road to recovery

การเพิ่มขึ้นเฉลี่ยระหว่างปี 2556 – 2564 ที่ร้อยละ 1.6 ต่อปี สำหรับแหล่งที่มาของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบ่งได้เป็นผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 (มีรายได้จากการจ้างแรงงานตาม ม.40²⁵ (1) เพียงอย่างเดียว) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 7.9 ล้านคน ขณะที่ ผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 (มีรายได้มากกว่า 1 แหล่ง ตาม ม.40 (1) – (8)) มีจำนวน 2.8 ล้านคน ทำให้ภาพรวมประเทศไทยมีผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งสิ้น 10.8 ล้านคน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาผู้มีเงินได้สุทธิ (มีเงินได้เหลือหลังหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และเงินบริจาค) ซึ่งมีหน้าที่ต้องเสียภาษีจะเหลือจำนวนผู้ที่ต้องเสียภาษีจริงเพียง 4.2 ล้านคนเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 จำนวน 2.8 ล้านคน หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 67.7

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณานโยบายเกี่ยวกับภาษีเงินได้ พบว่า โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีการปรับปรุงเป็นระยะ ทั้งการปรับปรุงอัตราภาษีตามกฎหมาย รวมถึงการปรับปรุงการหักค่าใช้จ่ายและรายการลดหย่อนทางภาษี โดยการปรับล่าสุดเกิดขึ้นใน ปี 2560 ที่ได้มีการปรับเพิ่มค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภาษี รวมทั้งการปรับโครงสร้างอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการปรับปรุงหลักเกณฑ์เงินได้พึงประเมิน ขั้นต่ำที่ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความเป็นธรรม สอดคล้องกับความเป็นจริง และช่วยบรรเทาภาระภาษีให้กับผู้มีรายได้จากเงินเดือน

แผนภาพ 25 ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี 2556 - 2564

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2566
ที่มา: ข้อมูลเปิดเผยของกระทรวงการคลัง, ส่วนบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศกระทรวงการคลัง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

ตาราง 18 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ปี 2547 ถึงปัจจุบัน

ปี 2547	อัตราภาษี	ปี 2551	อัตราภาษี	ปี 2558	อัตราภาษี	ปี 2560	อัตราภาษี
เงินได้สุทธิ	(ร้อยละ)	เงินได้สุทธิ	(ร้อยละ)	เงินได้สุทธิ	(ร้อยละ)	เงินได้สุทธิ	(ร้อยละ)
0-80,000	ได้รับยกเว้น	0-150,000	ได้รับยกเว้น	0-150,000	ได้รับยกเว้น	0-150,000	ได้รับยกเว้น
80,001-100,000	5						
100,001-500,000	10						
		150,001-500,000	10	150,001-300,000	5	150,001-300,000	5
				300,001-500,000	10	300,001-500,000	10
500,001-1,000,000	20	500,001-1,000,000	20	500,001-750,000	15	500,001-750,000	15
				750,000-1,000,000	20	750,000-1,000,000	20
1,000,001-4,000,000	30	1,000,001-4,000,000	30	1,000,001-2,000,000	25	1,000,001-2,000,000	25
				2,000,001-4,000,000	30	2,000,001-5,000,000	30
4,000,001 ขึ้นไป	37	4,000,001 ขึ้นไป	37	4,000,001 ขึ้นไป	35	5,000,001 ขึ้นไป	35

ที่มา: กรมสรรพากร (2559) และภาวิน (2555)

²⁵ รายได้ที่ต้องเสียตามประมวลรัษฎากรมาตรา 40 คือ (1) เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน (2) การรับทำงานให้ ค่านายหน้า (3) ค่าแห่งกิตติคุณ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น (4) ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร (5) เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน เงินหรือประโยชน์อย่างอื่น (6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ (7) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ และ (8) เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์

แผนภาพ 26 การปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในปี 2560

เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ			
		โสด	สมรส
มีรายได้จากการจ้างแรงงานเพียงแหล่งเดียว (ม.40 (1))	ใหม่	120,000 บาท	220,000 บาท
	เดิม	50,000 บาท	100,000 บาท
มีรายได้จากหลายแหล่ง (ม.40 (1) – (8))	ใหม่	60,000 บาท	120,000 บาท
	เดิม	30,000 บาท	60,000 บาท

ค่าใช้จ่าย	
เงินเดือน ค่าจ้าง ค่านายหน้า (ม.40 (1) และ (2))	
ใหม่	ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาท
เดิม	ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท
ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร หรือสิทธิอื่น ๆ	
ใหม่	ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาท
เดิม	ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท

ค่าลดหย่อน	
โสด	
ใหม่	60,000 บาท
เดิม	60,000 บาท
สมรส	
ใหม่	60,000 บาท
เดิม	60,000 บาท
บุตร	
ใหม่	30,000 บาท
เดิม	15,000 บาท

หมายเหตุ: รายการที่สามารถนำมาหักลดหย่อนได้ในปัจจุบัน ได้แก่ 1) ผู้มีเงินได้ 2) คู่สมรส 3) บุตร และบุตรบุญธรรม 4) บิดามารดา 5) ผู้พิการหรือทุพพลภาพ 6) เบี้ยประกันชีวิต 7) ประกันสุขภาพบิดามารดา 8) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 9) กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ 10) ประกันชีวิตแบบบำนาญ 11) กองทุนการออมแห่งชาติ 12) ดอกเบี้ยกู้ยืม 13) ประกันสังคม 14) ประกันสุขภาพ 15) เงินบริจาค 16) รายการลดหย่อน ตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐ

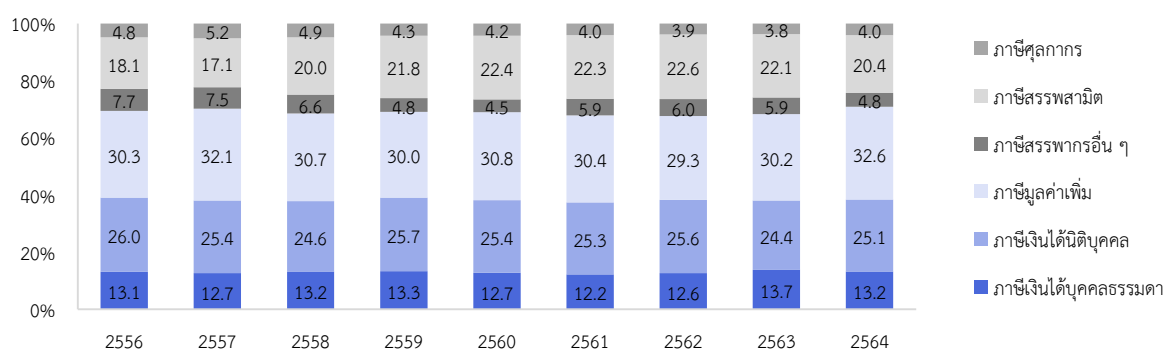
ที่มา : กรมสรรพากร

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับการเป็นแหล่งรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ

1. การเป็นแหล่งรายได้ :

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีสัดส่วนต่ำมาโดยตลอด เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อรายได้จากภาษีทั้งหมดที่รัฐจัดเก็บ พบว่า ในช่วงปี 2556 - 2564 มีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ 12.2 – 13.7 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในแถบเอเชียและแปซิฟิกที่มีสัดส่วนร้อยละ 16 ขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับประเทศพัฒนาแล้ว ไทยมีสัดส่วนต่ำอย่างมาก เช่น กลุ่มประเทศสมาชิก OECD ซึ่งมีสัดส่วนเฉลี่ยถึงร้อยละ 24.1 ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 51 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

แผนภาพ 27 สัดส่วนรายได้จากภาษีประเภทต่าง ๆ ของประเทศไทย ปี 2556 - 2564

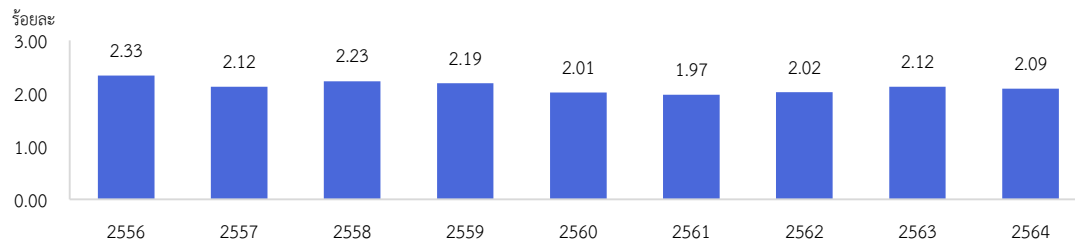

ที่มา: ข้อมูลเปิดเผยของกระทรวงการคลัง, ส่วนบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศกระทรวงการคลัง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2566

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนักเมื่อเทียบกับขนาดเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณามูลค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP พบว่า ในปี 2564 สัดส่วนของไทยอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 2.09 เท่านั้น ขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD มีสัดส่วนถึงร้อยละ 8.3 ซึ่งประเทศที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ ประเทศเดนมาร์ก ซึ่งสูงถึงร้อยละ 24.5 ทั้งนี้หากพิจารณาแนวโน้มของสัดส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP ของไทย ยังพบอีกว่า ระหว่างปี 2556 – 2562 (ก่อน COVID-19) สัดส่วนมีแนวโน้มลดลงทั้งที่เป็นช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวต่อเนื่องซึ่งรัฐควรจัดเก็บรายได้มากขึ้น

แผนภาพ 28 สัดส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2556 - 2564

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2566

ที่มา: ข้อมูลเปิดเผยของกระทรวงการคลัง ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

2. ความเหลื่อมล้ำ :

ภาพรวมภาษีทั้งระบบช่วยลดความเหลื่อมล้ำ

จากรายงาน OECD Economic Surveys: Thailand ปี 2563 ระบุว่า ระบบภาษีของไทยมีส่วนช่วยในการลดความเหลื่อมล้ำลงได้ตลอดช่วงปี 2513 – 2558 แต่ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากภาพรวมอัตราภาษีมีลักษณะที่ก้าวหน้าน้อยกว่าหลายประเทศ เพราะรายได้จากภาษีของไทยส่วนใหญ่มาจากภาษีที่มีอัตราคงที่ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ตาม อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นแบบอัตราก้าวหน้า ที่ผู้มีรายได้สูงต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงกว่าผู้มีรายได้ต่ำ ซึ่งการศึกษาจำนวนมากชี้ให้เห็นว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยมีส่วนช่วยในการลดความเหลื่อมล้ำ อาทิ ชัยรัตน์ (2558) ที่ศึกษาภาระภาษีและความเหลื่อมล้ำของระบบภาษีของภาครัฐบาลไทย ซึ่งพบว่ากลุ่มครัวเรือนรายได้น้อยมีภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาดำกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ที่สูงกว่า ขณะที่ งานศึกษาของผาสุก และคณะ (2560) พบผลในทำนองเดียวกัน คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำ แต่ทำได้ไม่มากนักเนื่องจากยังไม่ครอบคลุมรายได้ทุกประเภท รวมทั้งยังมีปัญหาในเรื่องการลดหย่อนภาษี ขณะที่การศึกษาของศิริพร และอมรรัตน์ (2561) พบว่า การปรับโครงสร้างอัตราภาษีที่ให้กลุ่มรายได้สูงเสียภาษีในอัตราที่ต่ำลงนั้นก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำที่มากขึ้น แต่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีบทบาทในการช่วยลดความเหลื่อมล้ำ

Source: OECD, Income Distribution Database; F. Solt (2019), <https://doi.org/10.7910/DVN/LM4OWF>, Harvard Dataverse, V4.

สภาพัฒนาและสาเหตุ

จากข้อมูลข้างต้นค่อนข้างชัดเจนว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยไม่ได้ทำหน้าที่ในการเป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาลจากรายได้ขั้นต้น ขณะเดียวกัน แม้จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้บ้างแต่ยังมีข้อจำกัดหลายด้านซึ่งสามารถสรุปสาเหตุได้ ดังนี้

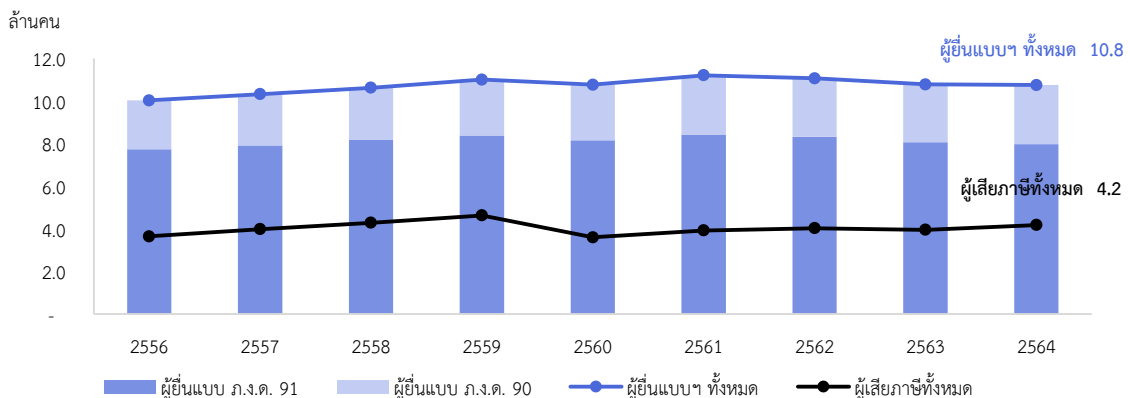
1. **แรงงานไทยเกือบ 3 ใน 4 อยู่นอกระบบภาษี** จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี 2564 ประเทศไทยมีผู้มีงานทำทั้งสิ้น 38.8 ล้านคน แบ่งเป็น ลูกจ้างจำนวน 18.6 ล้านคน แต่จากข้อมูลผู้ยื่นภาษีของกรมสรรพากรกลับพบว่า ปี 2564 มีผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 และ 91 เพียง 10.8 ล้านคนเท่านั้น และคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 27.7 ต่อผู้มีงานทำทั้งหมด อีกทั้งสัดส่วนดังกล่าวยังมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2561 อย่างไรก็ตาม สาเหตุที่แรงงานไทยอยู่นอกระบบภาษี ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่กฎหมายระบุให้คนบางกลุ่มไม่จำเป็นต้องยื่นภาษี กล่าวคือ ประมวลรัษฎากร มาตรา 56 ระบุว่าคนโสดที่มีเงินได้ตาม ภ.ง.ด. 91 ต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี หรือ ภ.ง.ด. 90 ต่ำกว่า 60,000 บาทต่อปี และผู้ที่สมรสแล้ว ตาม ภ.ง.ด. 91 ต่ำกว่า 220,000 บาทต่อปี หรือ ภ.ง.ด. 90 ต่ำกว่า 120,000 บาทต่อปี ไม่ต้องทำการยื่นภาษี อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงทางสถิติกลับพบว่า มีผู้มีงานทำจำนวนมากที่มีรายได้สุทธิสูงกว่าเกณฑ์ดังกล่าวมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ยื่นภาษีมาก โดยข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES) ซึ่งเป็นข้อมูลสำรวจซึ่งมักจะไม่สามารถเก็บข้อมูลผู้มีรายได้สูงได้มากนัก พบว่า ผู้มีงานทำที่ได้รับค่าจ้างเงินเดือนเพียงอย่างเดียวที่มีรายได้เกินกว่า 120,000 บาทจำนวนถึง 10.5 ล้านคน ในปี 2564 สูงกว่าผู้ที่ยื่นแบบฯ จริงถึง 2.6 ล้านคน ขณะที่แรงงานที่มีค่าจ้างเงินเดือนและรายได้อื่นสูงกว่า 60,000 บาทต่อปี มีจำนวนถึง 8.5 ล้านคน ขณะที่ผู้ยื่นแบบฯ เพียง 2.8 ล้านคน

แผนภาพ 29 จำนวนผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ และจำนวนผู้ยื่นแบบฯ ปี 2564

หมายเหตุ: ค่าจ้างแรงงาน รวมค่าตอบแทนอื่น ๆ อาทิ ค่าล่วงเวลา โบนัส รายได้ประเภทอื่น หักต้นทุนดำเนินงานและค่าวัสดุแล้ว
ที่มา: กรมสรรพากรและสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

แผนภาพ 30 จำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการและผู้จ่ายภาษี ปี 2556 - 2564

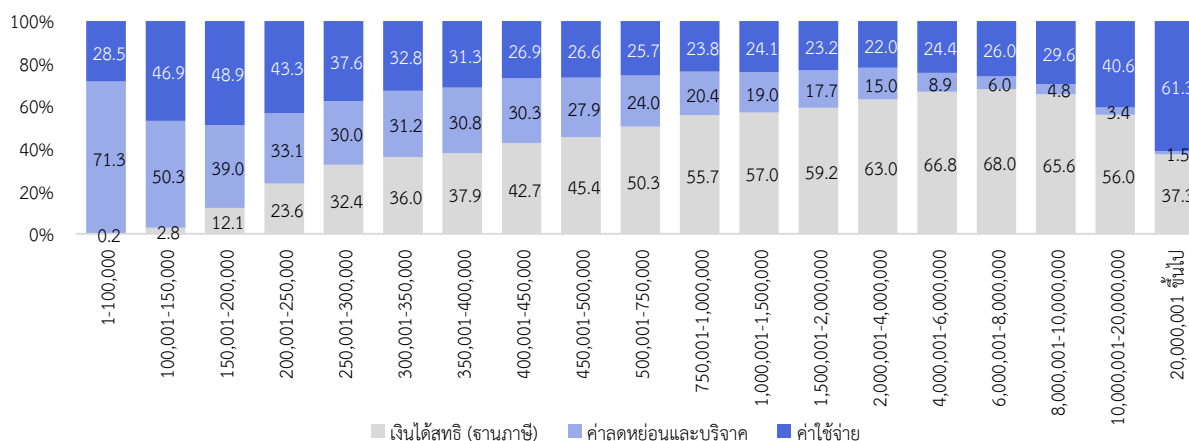
ที่มา: กรมสรรพากร และประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า คนจำนวนมากยังไม่ได้ยื่นภาษี ทั้งที่มีรายได้ในระดับที่ต้องยื่นภาษี ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้รัฐจัดเก็บรายได้ได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ขณะเดียวกันยังเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำให้สูงขึ้น เนื่องจากภาษีที่จัดเก็บได้ในปัจจุบันเป็นการดึงทรัพยากรจากคนบางกลุ่มเท่านั้น ไม่ได้จัดเก็บรายได้กับคนทุกคนที่ควรจะต้องเสียอย่างครบถ้วน ทำให้การจัดสรรทรัพยากรจากรัฐเพื่อไปดำเนินโครงการต่าง ๆ เกิดความไม่เป็นธรรม

2. **ประเภทของเงินได้ที่ไม่ต้องเสียภาษีทำให้รัฐจัดเก็บภาษีได้ไม่เต็มที่** ปัจจุบันรายได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีจำนวนทั้งสิ้น 8 ประเภทตามประมวลรัษฎากรมาตรา 40 คือ 1) เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน 2) การรับทำงานให้ ค่านายหน้า 3) ค่าแห่งกิตติคุณ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น 4) ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร 5) เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน เงินหรือประโยชน์อย่างอื่น 6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ 7) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ นอกจากเครื่องมือ และ 8) เงินได้จากการธุรกิจการพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง และการขายอสังหาริมทรัพย์ อย่างไรก็ตาม เงินได้บางประเภทที่ได้รับการยกเว้นภาษีกลับเป็นแหล่งรายได้ที่มีมูลค่าสูง และสร้างความมั่งคั่งให้กับผู้มีเงินได้อย่างมาก โดยเฉพาะกำไรจากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 ทั้งนี้ จากข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์ในเดือนสิงหาคม 2565 พบการขายหุ้นล็อตใหญ่ซึ่งผู้ขายได้กำไรกว่าหมื่นล้านบาทอีกด้วย ประเด็นดังกล่าวค่อนข้างชัดเจนว่าหากไม่มีการจัดเก็บภาษีจากเงินดังกล่าวย่อมสร้างความเหลื่อมล้ำให้กว้างยิ่งขึ้น เนื่องจากหุ้นเป็นสินทรัพย์ประเภทหนึ่งที่สะสมมูลค่าและสร้างความมั่งคั่งได้สูง อย่างไรก็ตาม การเก็บในอัตราเท่าใด และการซื้อขายประเภทใดจึงจะเหมาะสมนั้น จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบต่อไป

3. **การหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนทำให้รัฐสูญเสียรายได้และสร้างความเหลื่อมล้ำ** เมื่อพิจารณาการหักค่าใช้จ่ายจำแนกตามเงินได้พึงประเมิน พบว่า **กลุ่มผู้มีรายได้สูงมีแนวโน้มที่จะจ่ายภาษีลดลงจากการได้รับประโยชน์จากการหักค่าใช้จ่ายที่มากกว่าคนกลุ่มอื่น ๆ** แม้ว่าการหักค่าใช้จ่ายจะเป็นการช่วยลดภาระทางภาษีให้แก่ประชาชน แต่เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ประโยชน์จากการหักค่าใช้จ่ายของประชาชนแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้มีรายได้ระดับกลางได้รับประโยชน์น้อยกว่ากลุ่มผู้มีรายได้สูง (ผู้มีเงินได้พึงประเมิน 4 ล้านบาทขึ้นไป) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ควรจ่ายภาษีมากที่สุด แต่กลับมีแนวโน้มที่จะจ่ายภาษิลดลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากมูลค่าค่าใช้จ่ายที่สามารถหักได้จะเพิ่มมากขึ้นตามรายได้ที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งเงินได้บางประเภทยังสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ในอัตราที่สูงกว่าเงินได้ประเภทอื่น ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมา และเงินได้จากการประกอบโรคศิลปะ ที่สามารถหักค่าใช้จ่ายได้ถึงร้อยละ 60 ในขณะที่เงินได้บางประเภทสามารถหักได้เพียงร้อยละ 10 – 30 เท่านั้น นอกจากนี้ **การลดหย่อนภาษียังทำให้รัฐสูญเสียรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปเป็นจำนวนมาก** กล่าวคือ การลดหย่อนและค่าใช้จ่ายส่งผลให้อัตราภาษีที่ผู้เสียภาษีต้องจ่ายจริงต่ำกว่าอัตราภาษีที่กำหนดไว้ จากข้อมูลของกรมสรรพากร พบว่า ปี 2563 เงินได้พึงประเมินทั้งหมดของผู้ยื่นแบบฯ มีจำนวนทั้งสิ้น 5.05 ล้านล้านบาท ซึ่งหลังจากการหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และบริจาคแล้วเหลือเป็นเงินได้สุทธิที่จะนำมาใช้ในการคำนวณภาษีเพียง 2.29 ล้านล้านบาท และหากนำเงินได้ส่วนที่หายไปจากการลดหย่อนมาคำนวณภาษี จะพบว่า ปี 2563 ภาครัฐสูญเสียรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปกว่า 1.1 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 51.8 ของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต้องชำระทั้งหมดในปีดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การหักค่าใช้จ่ายและการลดหย่อนภาษีส่งผลให้รัฐสามารถเก็บภาษีได้ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อีกทั้งยังอาจเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีรายได้สูง ซึ่งเงินได้สุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนของกลุ่มที่รวยที่สุดเหลือเพียงร้อยละ 37.3 ของเงินได้พึงประเมินในตอนแรก

แผนภาพ 31 โครงสร้างเงินได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนของผู้ยื่นแบบเงินได้บุคคลธรรมดา ปี 2563

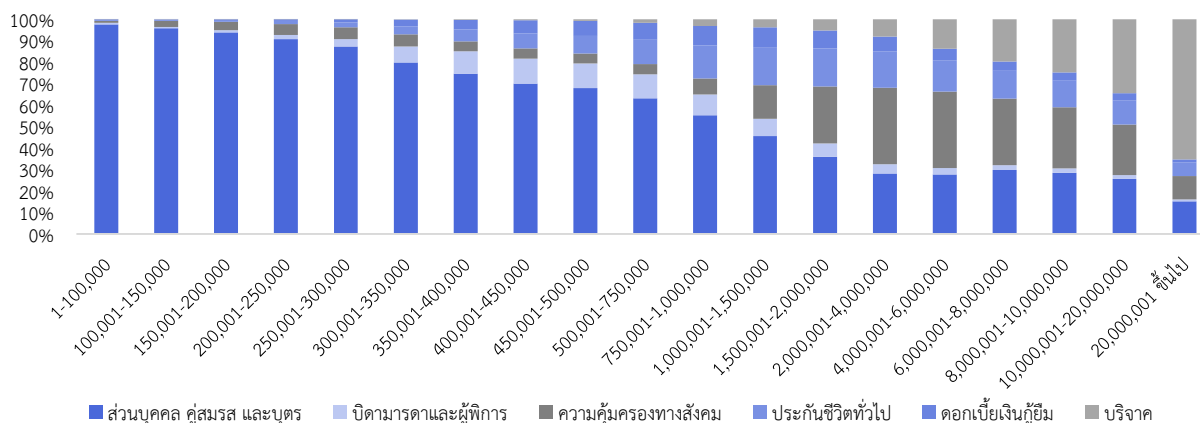
ที่มา : กรมสรรพากร และประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตาราง 19 อัตราภาษีเฉลี่ยหลังหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และบริจาค ปี 2563

ขั้นเงินได้สุทธิ	อัตราภาษีสูงสุด (ร้อยละ)	อัตราภาษีเฉลี่ยที่จ่ายจริง (ร้อยละ)
150,001 - 300,000	5	1.4
300,001 - 500,000	10	4.2
500,001 - 750,000	15	7.1
750,001 - 1,000,000	20	10.1
1,000,001 - 2,000,000	25	15.0
2,000,001 - 5,000,000	30	22.1
5,000,001 - ขึ้นไป	35	29.7
เฉลี่ยทั่วประเทศ		9.5

ที่มา : กรมสรรพากร และประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพ 32 สัดส่วนการหักลดหย่อนแต่ละประเภท จำแนกตามกลุ่มรายได้พึงประเมิน ปี 2563

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2566 ซึ่งสัดส่วนคำนวณจากการบวกกันของมูลค่าลดหย่อนต่อแบบฯ ของแต่ละประเภท

ที่มา : กรมสรรพากร และประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

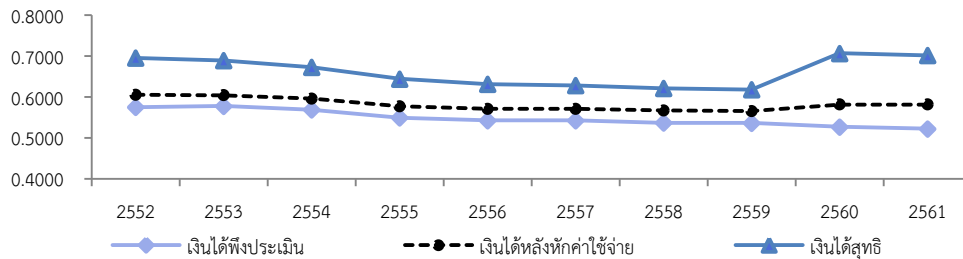
นอกจากนี้ หากพิจารณาการหักลดหย่อนแต่ละประเภท จะเห็นว่า กลุ่มคนที่มีเงินได้พึงประเมินไม่สูงนัก ส่วนใหญ่เป็นการใช้สิทธิลดหย่อนประเภทส่วนบุคคลเป็นหลัก ขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงขึ้นจะมีการลดหย่อนจากการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคม²⁶ ให้แก่ตนเอง และกลุ่มคนรวยจะมีสัดส่วนการลดหย่อนผ่านการบริจาคที่มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนรวยมีช่องทางในการลดหย่อนภาษีมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า

²⁶

การลดหย่อนเพื่อความคุ้มครองทางสังคม = ประกันชีวิตแบบบำนาญ + เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ + เงินสมทบกองทุนประกันสังคม
การลดหย่อนเพื่อการลงทุน = ค่าซื้อกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ + ค่าซื้อกองทุนรวมกองทุนรวมหุ้นระยะยาว, การบริจาค = การสนับสนุนการศึกษา + บริจาคอื่น ๆ

ในด้านความเหลื่อมล้ำ การหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของไทยเพิ่มขึ้นด้วย เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคทางด้านรายได้ (Gini coefficient) จากเงินได้พึงประเมิน เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย และเงินได้สุทธิ พบว่า การหักค่าใช้จ่ายและสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนต่าง ๆ ทำให้ความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้น ซึ่งเห็นได้ชัดจากการเพิ่มการลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้และค่าลดหย่อนคู่สมรส ในปี 2560 ที่ทำให้ค่า Gini coefficient เพิ่มขึ้นอย่างมาก สะท้อนให้เห็นว่า มาตรการหักค่าใช้จ่ายและลดหย่อนภาษีนี้นั้นทำให้ระบบภาษีเงินได้ทำหน้าที่เป็นกลไกในการกระจายรายได้และลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ไม่ดีเท่าที่ควร

แผนภาพ 33 ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ของผู้ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี 2552 - 2561

ที่มา: บทความพิเศษ: การนำข้อมูลจากฐานข้อมูลภาษีเงินได้ มาประกอบการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประเทศไทย, สศช., 2563

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สถานการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าที่ผ่านมาภาษีเงินได้ของไทยยังไม่ได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ของรัฐและจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำมากระจายใหม่ (redistribution) ได้มากนัก เนื่องจากสัดส่วนผู้ยื่นภาษีในปัจจุบันถือว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับกำลังแรงงานทั้งหมดของประเทศ และยังต่ำลงไปอีก สำหรับสัดส่วนของผู้ที่ต้องเสียภาษีจริง ซึ่งหากจัดเก็บภาษีได้ไม่มากพอก็จะทำให้การจัดสวัสดิการที่ดีเป็นไปได้ยาก อีกทั้งรัฐยังมีแนวโน้มที่จะมีการใช้จ่ายงบประมาณในด้านต่าง ๆ มากขึ้น และยังต้องหาแนวทางในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่อยู่ในระดับสูง ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอาจต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

1. **มีมาตรการในการนำคนทุกกลุ่มเข้ามาอยู่ในระบบภาษี** โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบ โดยต้องมีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่กำหนดเกณฑ์รายได้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องยื่นภาษี ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการเข้าระบบภาษีของคนบางกลุ่ม เพื่อให้ผู้มีเงินได้ทุกคนเข้าสู่ระบบภาษี ซึ่งหากคนทุกกลุ่มอยู่ในระบบภาษีจะทำให้รัฐสามารถจัดเก็บรายได้มากขึ้น และจะเป็นประโยชน์ให้รัฐมีฐานข้อมูลสำหรับจัดทำนโยบายและมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ ที่เหมาะสมมากขึ้นด้วย
2. **ทบทวนการยกเว้นภาษีให้แก่รายได้บางประเภท** เนื่องจากการกำหนดให้มีการยกเว้นในอดีตนั้นเป็นไปเพื่อหวังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือสังคมบางประการ ซึ่งควรมีการทบทวนถึงความจำเป็นที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและไม่เป็นการเอื้อประโยชน์กลุ่มคนเพียงบางกลุ่ม
3. **ทบทวนสิทธิประโยชน์การหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน** โดยจะต้องมีการพิจารณาทบทวนเกณฑ์การหักค่าใช้จ่ายและอัตราลดหย่อนให้มีความเป็นธรรมมากขึ้น โดยที่ยังสามารถช่วยแบ่งเบาภาระประชาชนได้และไม่ทำให้รัฐสูญเสียรายได้มากเกินไป อีกทั้งจะต้องทบทวนรายการลดหย่อนบางประการที่อาจเอื้อต่อผู้มีรายได้สูงมากเกินไป
4. **สื่อสารให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการจ่ายภาษี** โดยการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง เนื่องจากการใช้งบประมาณเพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น จะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการจ่ายภาษี อันจะทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและมีความมั่นคงทางการคลังตามมา ซึ่งจะช่วยให้รัฐสามารถดำเนินกิจการในการยกระดับความเป็นอยู่ของคนในประเทศ รวมถึงพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ได้ต่อไป

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2562				2563				2564				2565			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. คุณภาพของคน																
การมีงานทำ ^{1/}																
กำลังแรงงาน (พันคน)	38,365	38,420	37,959	37,968	38,192.8	38,172.7	38,725.8	39,086.3	39,866.0	39,893.6	39,731.7	39,758.7	39,618.2	39,764.0	40,088.6	40,142.5
การมีงานทำ (พันคน)	37,703	37,782	37,486	37,483	37,424.2	37,080.8	37,927.0	38,288.8	38,659.9	38,904.6	38,753.5	38,998.0	38,715.6	39,010.9	39,566.0	39,591.7
- ภาคเกษตรกรรม	11,178	11,511	12,568	12,026	10,769	11,479	12,560	12,433	11,132	11,793	12,707	12,645	11,404	11,656	12,400	12,215
- การผลิต	6,328	6,281	5,835	6,055	6,241	6,003	5,751	5,910	6,363	6,137	6,146	6,110	6,262	6,231	6,235	6,377
- การก่อสร้าง	2,323	2,351	2,027	2,065	2,317	2,202	2,160	2,251	2,499	2,394	2,073	2,175	2,395	2,190	2,081	2,154
- การขายส่ง การขายปลีก	6,420	6,259	5,980	6,323	6,350	6,196	6,253	6,310	6,516	6,326	6,486	6,590	6,649	6,850	6,775	6,724
- โรงแรม กิจดาการ	2,811	2,872	2,885	2,833	2,915	2,792	2,872	2,901	3,012	3,051	2,707	2,772	2,879	2,865	2,932	2,955
- การขนส่ง เก็บสินค้า	1,336	1,292	1,307	1,270	1,325	1,293	1,350	1,337	1,370	1,443	1,479	1,393	1,534	1,453	1,408	1,457
- อื่นๆ	7,307	7,217	6,886	6,911	7,507	7,116	6,980	7,147	7,767	7,761	7,156	7,313	7,594	7,766	7,735	7,709
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ)	98.27	98.34	98.76	98.72	97.99	97.14	97.94	97.96	96.98	97.53	97.58	98.11	97.72	98.11	98.7	98.6
ผู้ว่างงาน (พันคน)	351	377	394	371	394.5	745.2	737.6	727.1	791.6	764.3	911.1	660.6	607.6	546.6	491.4	462.5
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.92	0.98	1.04	0.98	1.03	1.95	1.9	1.86	1.99	1.92	2.29	1.66	1.53	1.37	1.23	1.15
การทำงานต่ำระดับ (พันคน) (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สัปดาห์รวมทั้งงานเต็ม)	335.8	239.2	192.7	230.6	284.2	704.3	442.2	510.0	668.9	481.5	803.9	453.2	319.1	263.6	234.5	275.9
หนี้สินครัวเรือน ^{2/}																
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	13.0	13.1	13.3	13.5	13.5	13.6	13.8	14.0	14.1	14.3	14.3	14.6	14.7	14.8	14.9	N.A.
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	6.3	5.8	5.6	5.1	4.1	3.8	3.9	4.0	4.7	5.1	4.1	3.9	3.7	3.5	3.9	N.A.
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP	78.4	78.4	78.8	79.9	80.3	83.9	86.8	89.7	90.8	89.6	89.6	90.1	89.2	88.2	86.8	N.A.
หนี้ NPL (พันล้านบาท)	126.4	127.4	133.3	140.6	156.2	152.5	144.3	144.4	148.7	150.4	149.7	143.7	146.5	142.7	140.6	140.4
- สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม	2.75	2.74	2.81	2.90	3.23	3.12	2.91	2.84	2.92	2.92	2.89	2.73	2.78	2.69	2.62	2.62
สุขภาพ																
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{3/}	236,264	160,618	266,369	200,453	193,583	54,948	86,449	96,480	70,287	42,698	52,200	31,014	43,670	64,304	195,976	126,651
- อัตราการขยายตัวของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (ร้อยละ)	74.83	27.95	13.57	42.21	-18.06	-65.79	-67.55	-51.87	-63.69	-22.29	-39.62	-67.85	-37.87	50.60	275.4	308.4
- ปอดอักเสบ	73,429	51,189	63,635	68,302	77,549	29,430	35,389	54,035	47,665	32,500	46,461	26,651	39,727	45,769	66,191	60,884
- ไช้เสียดอก	16,150	31,978	54,989	28,040	9,183	18,159	36,187	8,601	2,530	3,088	2,677	1,661	1,247	8,701	19,265	14,574
- มือ เท้า และปาก	9,260	12,954	35,839	9,302	5,512	1,153	5,003	21,642	13,023	3,723	1,360	902	619	4,049	77,349	14,285
- ไช้หัวใจใหญ่	133,975	61,464	108,786	92,138	99,365	4,957	8,293	10,987	5,967	2,537	1,070	1,124	1,351	4,744	31,028	34,770
- อื่นๆ	463	493	722	492	269	334	526	512	245	275	269	361	201	485	1,347	1,465
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื ^{4/}																
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื	74,081	75,880	61,567	80,269	74,975	67,289	58,042	77,816	73,620	66,171	56,933	78,542	75,660	68,400	59,365	82,662
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื (ร้อยละ)	1.8	3.7	1.2	1.6	2.6	-10.1	-6	-3.9	-2.9	-2.5	-1.9	0.1	0.8	1.0	1.7	3.7
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	45,318	46,915	37,918	51,112	47,622	38,826	34,828	48,669	46,016	37,948	34,301	49,510	47,122	39,154	36,032	52,871
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ)	2.3	5.9	0.9	4.3	4.9	-17.5	-8.2	-5.5	-4.3	-3	-2	1.2	1.8	2.3	3.9	5.3
มูลค่าการบริโภคบุหรื	28,763	28,965	23,649	29,157	27,353	28,463	23,214	29,147	27,604	28,223	22,632	29,032	28,538	29,246	23,333	29,791
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคบุหรื (ร้อยละ)	1.1	0.1	1.3	-2.8	-1.3	1.8	-2.9	-0.8	-0.5	-1.6	-1.6	-2	-0.8	-0.6	1.2	0.8
2. ความมั่นคงทางสังคม ^{5/}																
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)																
จำนวนอุบัติเหตุจากรถทางบก	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	279,331	208,999	167,562	241,059	225,187	225,849	246,245	243,803
- อัตราการขยายตัวของอุบัติเหตุจากรถทางบก (ร้อยละ)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	-19.4	8.1	47.0	1.1
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุจากรถทางบก (ต่อประชากรแสนคน)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	401.1	299.9	240.3	345.5	322.6	323.3	352.3	348.6
จำนวนคดีอาญารวม	102,328	109,451	113,850	106,797	106,885	95,494	85,281	82,072	144,453	139,293	125,076	119,864	104,510	108,919	105,395	112,842
- อัตราการขยายตัวของคดีอาญา (ร้อยละ)	27.2	17.6	28.6	17.2	4.5	-12.8	-25.1	-23.2	35.1	45.9	46.7	46.0	-27.7	-21.8	-15.7	-5.9
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (ต่อประชากรแสนคน)	6.28	6.49	5.75	5.47	5.59	5.17	5.20	5.05	6.28	5.57	5.13	5.66	5.29	5.23	5.37	5.53
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (ต่อประชากรแสนคน)	16.87	15.52	17.79	16.95	15.99	14.93	15.48	15.90	17.46	17.34	20.03	18.59	16.47	17.12	18.84	18.87
- สัดส่วนคดียาเสพติด (ต่อประชากรแสนคน)	124.58	135.90	140.59	131.43	132.30	117.28	101.94	96.98	183.68	176.97	154.21	147.55	127.95	133.58	126.57	136.93
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{6/}																
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	2,732	5,839	3,989	3,005	2,558	4,919	4,289	4,198	3,810	3,929	3,667	2,971	2,540	4,902	6,045	3,184
- กรณีสัญญา	1,170	1,050	1,018	779	528	776	1,019	865	983	1,090	1,031	534	432	796	1,202	385
- กรณีฉ้อฉล	459	706	545	395	547	429	537	625	585	622	633	528	830	1,018	1,652	868
- กรณีโฆษณา	726	3,432	1,705	1,328	949	2,525	1,758	1,578	1,511	1,455	813	973	740	1,995	1,220	754
- กรณีกฎหมาย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	377	651	721	503	534	1,189	975	1,130	731	762	1,190	936	538	1,093	1,971	1,177
จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. (ราย) ^{7/}	484	390	449	335	307	445	463	530	769	528	651	2,018	1,780	624	502	525

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
1. คุณภาพของคน											
การมีงานทำ											
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^a	228,623	239,217	242,456	250,457	261,284	273,903	282,407	290,409	271,934	275,670	272,303
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^a	98.81	98.85	98.71	98.62	98.5	98.32	98.52	98.52	97.76	97.55	98.29
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^a	0.66	0.72	0.84	0.88	0.99	1.18	1.05	0.98	1.69	1.93	1.32
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^a	347	336	256	273	275	303	293	250	485	584	273
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)											
หนี้สินครัวเรือน ^a											
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	8.87	9.89	10.55	11.15	11.58	12.1	12.8	13.5	14.0	14.6	N.A.
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	18.5	11.5	6.6	5.7	3.9	4.5	6.0	5.1	4.0	3.9	N.A.
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP	71.8	76.6	79.7	81.2	79.4	78.1	78.4	79.9	89.7	90.1	N.A.
หนี้เพื่ออุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ NPL (พันล้านบาท)	56.6	71.1	82.7	94.9	105.3	110.4	120.5	140.6	144.4	143.7	140.4
- สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม	1.94	2.2	2.39	2.56	2.71	2.68	2.67	2.9	2.84	2.73	2.62
สุขภาพ ^a											
อัตราผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	3,691	3,393	4,031	3,499	2,935	N.A.
อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)											
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	862	902	829	1,026	1,083	1,117	1,181	1,228	1,293	1,246.	N.A.
- หัวใจ	955	887	845	1,012	1,027	810	1,069	1,099	1,116	1,050	N.A.
- เบาหวาน	868	1,081	1,033	1,233	1,293	1,345	1,439	1,529	1,542	1,504	N.A.
- ความดันโลหิต	1,246	1,622	1,561	1,901	2,009	2,091	2,245	2,388	2,413	2,329	N.A.
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลังผิด (ต่อประชากรแสนคน)	63	83	79	92	95	98	101	106	111	106	N.A.
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	35	43	45	55	58	61	70	78	83	83	N.A.
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	54	46	39	44	42	42	41	41	42	41	N.A.
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	62	60	51	72	76	90	88	141	105	96	N.A.
อัตราส่วนการะงังพึง (ร้อยละ) ^{1a}	49.3	49.5	49.81	50.21	50.71	51.31	52.02	52.83	53.77	54.81	N.A.
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{1a}	12.65	10.96	10.52	7.19	8.60	7.83	8.30	6.26	6.83	6.32	N.A.
การศึกษา											
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{1a}											
- ประถมศึกษา	104	102.72	102.24	102.4	102.74	101.53	101.38	102.42	98.43	99.06	N.A.
- มัธยมศึกษาตอนต้น	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	96.48	95.77	95.97	95.11	95.63	N.A.
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	78.72	79.53	78.5	79.32	81.9	N.A.
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	51.85	46.48	46.22	48.17	47.72	49.13	49.46	49.02	57.97	49.37	N.A.
จำนวนการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{1a}	8	8	8.1	8.5	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	8.9	N.A.
จำนวนการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{1a}	8.8	8.9	9	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6	9.9	10	N.A.
- ชาย	8.9	8.9	9	9.3	9.3	9.4	9.5	9.5	9.7	9.8	N.A.
- หญิง	8.8	8.9	9	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	10	10	N.A.
จำนวนการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{1a}	4.5	4.7	4.8	5	5	5	5.1	5.2	5.4	5.5	N.A.
- ชาย	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7	5.7	5.8	6	6.1	N.A.
- หญิง	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.5	4.6	4.7	4.9	5.1	N.A.
2. ความมั่นคงทางสังคม											
สถาบันครอบครัว											
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{1a}	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69	99.73	99.81	-	99.75	99.88
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{1a}	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	-	-	-	-	-	-
หลักประกันทางสังคม											
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{1a}	99.9	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95	99.94	99.92	99.89	99.57	99.56
- ประกันสังคม	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	17.96	18.48	18.92	18.84	18.73	N.A.
- สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7.69	7.8	7.62	7.37	7.21	7.48	7.63	7.74	7.80	7.92	N.A.
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	72.88	72.20	71.45	71.45	71.44	N.A.
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	0.15	0.87	0.93	0.93	0.92	0.94	0.94	0.96	0.95	N.A.
- สิทธิอื่น ๆ	0.95	0.93	1.03	0.73	0.7	0.76	0.73	0.94	0.95	0.96	N.A.
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	0.1	0.13	0.16	0.08	0.05	0.05	0.06	0.08	0.11	0.28	N.A.
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{1a}	29.7	31.56	35.32	35.77	36.69	38.44	41.62	43.42	42.63	61.35	N.A.
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)											
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{1a}	33.61	32.84	32	30.69	33.45	33.14	30.47	30.36	27.26	25.92	22.78
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^a	40.03	36.97	37.26	25.92	31.46	27.72	26.66	25	22.06	23.85	22.65
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^a	79.72	77.4	72.7	75.8	96.57	85.24	68.81	69.94	65.44	77.35	75.38
สัดส่วนคดีอาชญากรรม ^a	596.19	719.39	558.68	249.43	349.94	424.55	436.15	554.75	471.12	697.76	555.11
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมดที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{2a}	19.98	20.37	17.52	22.73	22.14	23.37	23.77	25.39	21.32	20.31	N.A.

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี) ต่อ

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
การคุ้มครองผู้บริโภค^{๑/}											
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	9,489	7,093	6,638	7,118	7,409	8,870	7,441	15,565	15,964	14,377	16,671
- กรณีสัญญา	3,547	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707	3,191	4,017	3,188	3,638	2,815
- กรณีฉลาก	3,876	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026	1,871	2,105	2,138	2,368	4,368
- กรณีโฆษณา	2,013	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425	1,439	7,191	6,810	4,752	4,709
- กรณีกฎหมาย	38	624	69	6	37	-	-	-	-	-	-
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	15	76	131	566	1,097	712	940	2,252	3,828	3,619	4,779
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	60,982	41,773	38,701	49,708	47,329	45,311	52,504	47,996	51,185	38,736	38,484
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน											
พฤติกรรมในการบริโภค											
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{21/}	88.3	88.07	87.9	87.2	87.1	86.97	86.6	86.5	87	87	N.A.
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{21/}	11.7	11.93	12.12	12.89	12.9	13.03	13.4	13.5	13	13	N.A.
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{22/}	-	32.22	32.29	34	-	28.4	-	-	-	28	N.A.
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{22/}	-	19.94	20.72	19.9	-	19.1	-	-	-	17.4	N.A.
4. สิ่งแวดล้อม											
สารอันตราย^{25/}											
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	68.13	62.38	21.42	20.36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
ขยะ^{25/}											
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน)	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	27.37	27.93	28.71	25.37	24.98	N.A.
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.13	3.94	4.19	4.21	4.88	4.85	4.96	4.48	4.46	N.A.
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.13	3.94	3.7	3.73	3.88	3.93	3.85	3.14	3.16	N.A.
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน)	3.57	3.3	2.69	3.45	3.51	2.63	1.89	2.04	1.99	2.26	N.A.
มลพิษทางอากาศ^{25/}											
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มคก./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.)	38.2	41	41.3	38.2	38.38	35.43	46.29	43.14	37.57	38.43	N.A.

ที่มา: 1/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2/ ธนาคารแห่งประเทศไทย

3/ กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

4/ กองบัญชาตำรวจชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

5/ ข้อมูลสถิติคดีอาญา อาชญากรรม อุบัติเหตุจราจรทางบก จากระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ (CRIMES) สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ. 2553-2583

ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6/ ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกฤษฎีกา (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ. ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)

7/ รายงานผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนตามกรณีข้อมูล สำนักรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

8/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมายเหตุ ตั้งแต่ปี 2556 ข้อมูลการมีงานทำมีการปรับค่าตัวหนักโดยใช้ชุดข้อมูลค่าคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553-2583

9/ สรุปรายงานการป่วย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข

ตั้งแต่ปี 2550 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค

10/ รายงานการศึกษาข้อสมมุติเพื่อใช้ในการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง) (สศช., 2562x) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

11/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดยกองพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

12/ สถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

13/14/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

15/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

16/ จัดทำข้อมูลปี 2559 เป็นปีสุดท้าย โดยกองประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

17/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

18/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

19/ ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนน https://dip.ddc.moph.go.th/new/บริการ/3base_status_new และประชากรกลางปี กระทรวงสาธารณสุข

20/ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา เป็นร้อยละเด็กที่กระทำผิดซ้ำจากการติดตามในรอบ 1 ปี ต่อจำนวนการปล่อยตัวทั้งหมด

21/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

22/ การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ปี 2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป) ทำการสำรวจทุก 2 ปี

23/ รายงานการสำรวจการเข้าเฝ้าของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทำการสำรวจทุก 5 ปี

24/ การสำรวจการมีโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

25/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. 2563. เงินได้พึงประเมินแต่ละกรณีจะคำนวณหักค่าใช้จ่ายได้เท่าใด?

_____. 2564. การปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้

_____. 2565. รายงานข้อมูลภาษีของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90 และ 91 เป็นรายบรรทัด แยกตามชั้นเงินได้พึงประเมิน ปีภาษี 2564.

_____. ประเภทเงินรายได้ที่ต้องเสียภาษี

_____. ผู้มีเงินได้มีสิทธิหักลดหย่อนอะไรได้บ้าง?

_____. รายงานข้อมูลภาษีของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90 แยกประเภทเงินได้และตามเงินได้พึงประเมิน ปีภาษี 2564.

กรมสภาพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการค้า. 2564. รายงานจำนวนและอัตราการนำเข้าด้วยของประเทศไทย.

กระทรวงการคลัง. 2565. ผลการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล ปี 2556 – 2564

_____. ฐานะการคลังตามระบบกระแสเงินสดของรัฐบาล รายปี. ปี 2524 – 2564.

กรุงเทพธุรกิจ. 2565. ปี 65 พบ "เครื่องต้มแอลกอฮอล์" บนสื่อออนไลน์ แล้ว 2,684 โพสต์. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/1008224> (สืบค้นเมื่อ 1 ก.พ. 2566).

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. 2564. บทความเรื่อง “7 สุดยอดแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อการศึกษาประจำปี 2021”

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2564. จำนวนและอัตราตายต่อประชากร 100,000 คน สาเหตุตามตารางบัญชีจำแนกโรค.

_____. จำนวนผู้ป่วยใน จำนวนตามสาเหตุการป่วย 298 กลุ่มโรค.

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2565. รายงานสถานการณ์โรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.

กัมพล พรพัฒน์ไพศาลกุล (ธนาคารแห่งประเทศไทย). 2563. รายงาน Focused and Quick Issue 171 เรื่อง “Labor Market Digital Transformation : ทิศทางด้านวิกฤต”

ชัยรัตน์ เอี่ยมกุลวัฒน์. 2558. การกระจายและความเหลื่อมล้ำของระบบภาษีภาครัฐบาลไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์ประยุกต์, 23(2), 25-53.

ฐานเศรษฐกิจ. 2565. ส.โฆห่วยล่าสุด ขึ้นหรีเถื่อนลามหนัก ตั้ร้านขายเอ็กกฎหมาย. เข้าถึงได้จาก <https://www.thansettakij.com/news/542286> (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2566).

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2565. เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน.

บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (National CreditBureau : NCB). 2565. สถิติหนี้ NPLs และลูกหนี้ที่สถานะบัญชี 21.

ผาสุก และคณะ. 2560. แนวทางการปฏิรูปภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและวิเคราะห์การกระจายรายได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ภาวีน ศิริประภาณุกุล. 2555. ระบบภาษีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ. หนังสือชุด การสำรวจองค์ความรู้เพื่อการ ปฏิรูปประเทศไทย โดยคณะทำงานเครือข่ายวิชาการเพื่อการปฏิรูป คณะกรรมการสนับชานปฏิรูป.

ศิริพร แซ่อึ้ง และ อมรรัตน์ อภิวันท์หมกุล. 2561. ผลของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อการกระจายรายได้.

ศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2565. สถิติคดีอาญา ตุลาคม - ธันวาคม 2565.

ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) รายงานสถิติการใช้สิทธิ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ 2565

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน. 2566. จำนวนเรื่องร้องเรียน ข้อเสนอแนะและการแจ้งเบาะแส และการสอบถามข้อมูล จำนวนตามกลุ่มผู้ให้บริการ. เข้าถึงได้จาก <https://www.1213.or.th/th/aboutfcc/Pages/groupprovider.aspx> (สืบค้นเมื่อ 1 ก.พ. 2566).

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2565. ข้อมูลการมีอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษา.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล 2566 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สรุปสถิติอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2566

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2564. การสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6. ปีการศึกษา 2560-2564.

สภาองค์กรผู้บริโภค. 2565. สภาองค์กรของผู้บริโภค ชวน ตร.- คมนาคม เร่งจัดการปัญหาการรับส่งนักเรียนไม่ปลอดภัย แก้ปัญหานักเรียนเจ็บตายบนท้องถนน. เข้าถึงได้จาก <https://www.tcc.or.th/van-scool/>

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2565. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.etta.or.th/getattachment/78750426-4a58-4c36-85d3-d1c11c3db1f3/UB-65-Final.pdf.aspx> (สืบค้นเมื่อ 6 ก.พ. 2566).

สำนักงานกองการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) วิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุเทศกาลปีใหม่ 2566.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. 2565. สถิติเรื่องร้องเรียน สำนักรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. 2565. “ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักราษฎร์นิเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565”.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แผนปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2566-2570

สำนักงานประกันสังคม. 2566. จำนวนผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน ไตรมาสที่ 4 ปี 2565.

สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. 2566. มูลค่าการส่งออกของไทยปี 2563 -2565 (มกราคม - ธันวาคม)

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. 2564. รายงานการศึกษาวิจัยแนวทางการเพิ่มผลิตภาพแรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผลิตภาพแรงงานไทย

_____. 2565. รายงานสถิติแรงงานประจำปี 2564

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2564. สถิติการศึกษา การเข้าเรียนของนักเรียนในระบบโรงเรียนต่อประชากรวัยเรียน ปีการศึกษา 2560-2564

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2564. ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564.

_____. 2564. รายงานการสำรวจความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร ปี 2564

_____. 2564. สรุปผลที่สำคัญ การใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2564. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/tG3k6> (สืบค้นเมื่อ 6 ก.พ. 2566).

_____. 2565. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี 2554 - 2565.

_____. 2565. สสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2565 (ไตรมาส 3). เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/tG3k6> (สืบค้นเมื่อ 6 ก.พ. 2566).

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2565. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ปี 2564

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล. 2566. รัฐบาลเร่งแก้ปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ อายุขันธ์ขี้ม้า 5.8 หมื่นบัญชี บิตเบอร์ซิมลงแสนกว่าเบอร์ เว็บพนันเกือบสองพันเว็บ. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/63924> (สืบค้นเมื่อ 1 ก.พ. 2566).

องค์กรเจนเรชั่น ประเทศไทย. 2565. สืบค้นได้จาก <https://thailand.generation.org/Coursera>. 2021. Coursera Impact Report 2021. เข้าถึงได้จาก <https://about.coursera.org/press/wp-content/uploads/2021/11/2021-Coursera-Impact-Report.pdf> (สืบค้นเมื่อ 1 ก.พ. 2566).

DAILYNEWS. 2565. เปิดสถิติเรื่องเรียน “รถสาธารณะ” ปี 65 พุ่ง 93,474 เรื่อง แก้ไขแล้ว 93%. เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/news/1807558/> (สืบค้นเมื่อ 1 ก.พ. 2566).

Disrupt. 2563. Edtech ปฏิรูปความเหลื่อมล้ำได้จริงหรือ?? กรณีศึกษาจากประเทศนอร์เวย์ ประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำมากกว่าไทยถึง 10 เท่า. เข้าถึงได้จาก <https://www.disruptignite.com/blog/dasaranedtech>

FiscalData, 2023, Sources of Federal Revenue, เข้าถึงได้จาก <https://fiscaldata.treasury.gov/americas-finance-guide/government-revenue/> (สืบค้นเมื่อ 3 ม.ค. 2566)

ILO website. บทความเรื่อง “Setting and adjusting minimum wage levels: France” เข้าถึงได้จาก https://www.ilo.org/global/topics/wages/minimum-wages/setting-adjusting/WCMS_461287/lang-en/index.htm

International Telecommunication Union (ITU). 2065. Global Connectivity

MINISTRY OF MANPOWER. บทความเรื่อง “What is the Progressive Wage Model” เข้าถึงได้จาก <https://www.mom.gov.sg/employment-practices/progressive-wage-model/what-is-pwm>

New York State website. (2022) บทความเรื่อง “Governor Hochul Signs Legislation Establishing Statewide Pay Transparency Law” เข้าถึงได้จาก <https://www.governor.ny.gov/news/governor-hochul-signs-legislation-establishing-statewide-pay-transparency-law>

OECD. 2017. Financial Incentives for Steering Education and Training, Getting Skills Right

_____. 2018. บทความเรื่อง “Minimum wage Updated August 20th 2018” เข้าถึงได้จาก<https://www.oecd.org/employment/emp/Minimum%20wages.pdf>

_____. 2019. OECD Economic Surveys Economic Assessment: Thailand

_____. 2022. Revenue Statistics 2022: The impact of COVID-19 on OECD tax revenue

Ofcom. 2021. Affordability of communications services: Summary of findings. เข้าถึงได้จาก https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0015/222324/affordability-of-communications-services-summary.pdf (สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2566).

Saurabh Mittal และ Ruchir Agarwal. (2017) บทความเรื่อง “Indonesia Regulation on Wage Structure and Scale” เข้าถึงได้จาก <https://humancapital.aon.com/insights/articles/2017/indonesia-regulation-on-wage-structure-and-scale>

Thai-MOOC. 2563. สถิติจำนวนผู้เรียนในระบบ Thai MOOC. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/ThaiMOOC/photos/a.296428177355500/1203122116686097/> (สืบค้นเมื่อ 6 ก.พ. 2566).

The Economist. 2022. Connecting learners: Narrowing the educational divide. เข้าถึงได้จาก <https://connectinglearners.economist.com/connecting-learners/> (สืบค้นเมื่อ 1 ก.พ. 2566).

UNESCO. 2022. Launch of the Rewired Global Declaration on Connectivity for Education. เข้าถึงได้จาก <https://www.unesco.org/en/articles/launch-rewired-global-declaration-connectivity-education> (สืบค้นเมื่อ 6 ก.พ. 2566).

UNICEF. 2022. Sustainable Financing of Social Protection in Thailand

United Nations Development Programme (UNDP). 2018. Deaths linked to Outdoor Household Air Pollution.

Wageindicator.org. 2023. บทความเรื่อง Minimum Wages Regulations – Indonesia and New Zealand เข้าถึงได้จาก <https://wageindicator.org/labour-laws/labour-law-around-the-Workpointtoday>

Workpointtoday. 2566. บุหรี่เถื่อนออนไลน์ระบาดหนัก ยอดขายโต 97% หวั่นส่งผลกระทบต่อสุขภาพ จี้รัฐจัดการภัยออนไลน์. เข้าถึงได้จาก <https://workpointtoday.com/news-2985/> (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2566).

_____. 2566. สดคบัญชีม้า กระทบเตรียมส่งแบงก์ปรับระบบยืนยันตัวตนด้วย Biometrics. <https://workpointtoday.com/news-293/> (สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2566).

UK government website. ข้อมูล National Minimum Wage and National Living Wage rates เข้าถึงได้จาก <https://www.gov.uk/national-minimum-wage-rates> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2566)

World bank. 2021. Thailand Economic Monitor: The road to recovery

World Economic Forum. 2020. The Future of Jobs Report 2020

_____. 2020. The Reskilling Revolution: Better Skills, Better Jobs, Better Education for a Billion People by 2030. สืบค้นได้จาก <https://www.weforum.org/press/2020/01/the-reskilling-revolution-better-skills-better-jobs-better-education-for-a-billion-people-by-2030>

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

ผู้ประสานงาน / Contact persons

หากต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสอบถามได้ที่

E-mail : Pairat@nesdc.go.th

โทร. 0 2280 4085 ต่อ 3617

https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report

การเผยแพร่ที่จะมาถึง

มีนาคม 2566

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ และภาพรวม ปี 2565

เมษายน 2566

พฤษภาคม 2566

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2566

มิถุนายน 2566

กรกฎาคม 2566

สิงหาคม 2566

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสอง ปี 2566

กันยายน 2566

- รายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี 2565
- ดัชนีความก้าวหน้าของคน ประจำปี 2565

ตุลาคม 2566

พฤศจิกายน 2566

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2566

ธันวาคม 2566

มกราคม 2567

กุมภาพันธ์ 2567

- รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ และภาพรวม ปี 2566